

Tarih, Kültür ve Yaşam Dergisi

Bayburt Aktüel

YIL: 1 SAYI: 3 İLKBAHAR 2012 FİYAT: 5 TL

Akşar&Arpalı DEMİRÖZÜ

RÖPORTAJLAR

Ş.Yücel Karaman
M.Tevfik Göksu
Fazlı Kılıç

Yok olmaya yüz tutmuş
MESLEKLERİMİZ

İSTİKLALİN 94. YILI

Bayburt'ta İz Biranlar
Mehmet Turan Bey
M.Kemal Yanbey

Bayburt'un İl Olma
SERÜVENİ

Sanatlarıyla

Besteleriyle Orhan Hakalmaz
Objektifinden Feridun Hacıhasanzade,
Fırçasından Salih Cengiz,
Heykelleriyle Tekin Koçan

ERMENİ KATLIAMI

Sanal Âlemde Kaybolmamak

Değerli Hemşerilerim, dergimizin yeni sayısı ile sizlerle. Bildiğiniz gibi belli aralıklarla dergimizi yayınlamaktayız. Teknolojinin sınır tanımadığı, sanal âlemin son hızla seyrettiği günümüzde internet yayıncılığının öne geçmesi basılı yayıncılığı daha da zorlaştırmıştır.

Bizde Bayburtajans olarak teknolojinin imkanlarından yararlanarak internet yayıncılığı yapmaktayız ve yaklaşık sekiz yıldır internet yayıncılığı, dört yıldır da basılı yayınlarla sizlerle. İnternet ortamında günlük haberlerimizi www.bayburtgundem.com, spor haberlerimizi www.bayburtgundem.com/spor, görüntülü haberlerimizi ise www.bayburtwebtv.com, sosyal medyadaki adreslerimiz [facebook.com/bayburtgundem1](https://www.facebook.com/bayburtgundem1) - twitter.com/bayburtgundem adlı internet sitelerinden yayınlamaktayız. Fakat sanal âlemde kaybolmamak için haberlerimizi BAYBURTGÜNDEM GAZETESİ ve BAYBURTAKTÜEL dergimizle Devlet arşivlerinde yerimizi almaktayız.

Tarih, kültür ve yaşamımızdan kesitler sunarak bu görevimizi yerine getirmekteyiz. Siz değerli hemşerilerimin ilgi ve alakası sayesinde daha profesyonel işlere imza atmak dileğiyle...

Mehmet Demirer

ŞUBAT
MART
NİSAN
YIL 2012
SAYI:3

İmtiyaz Sahibi
Mehmet DEMİRER

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet DEMİRER

Genel Yayın Yönetmeni
Bayram AĞDAĞ

GENEL KOORDİNATÖR
FATİH MEHMET ÖZCAN

Grafik&Tasarım ve
Görsel Yönetmen
Yunus KAYA

Reklam Müdürü
Gürsel Kocabey

Halkla İlişkiler Müdürü
Ali SEVER

Genel Merkez:
Merkez Mah. Yıldırım Beyazıt Cad.
Niğar Sok. No:46/2 Yenibosna
B. evler/İSTANBUL
Tel.: 212 552 24 84
503 61 82
Fax: 212 552 24 84
www.bayburtgundem.com
bayburtgundemgazetesi@gmail.com

Yayına Hazırlık: BayburtAjans
Baskı ve Cilt: ŞEN OFSET

8] BAĞCILAR'DA
MUHŞETEŞ
BULUŞMA

12] PEHLİVAN
GÜRESLERİ ...

16] FOTOĞRAFI
SANATLA
BULUŞTURAN
DOKÜNÜŞLAR

18] İSTANBUL'DA Kİ
BELEDİYELERLER RÖPORTAJ
ESENLER-GÜNGÖREN-KAĞITHANE

26] MEYDANLARDA
OYNANAN CİRİT
SALONLARDA

32] BAYBURT'UN
ARPALI (NİV)
BELDESİ

35] BAYBURT'UN
AKŞAR BALAHOR)
BELDESİ

50] BAYBURT'TA
ERMENİLERİN
YAPTIKLARI SOYKIRIM

60] YORGUN
SOKAKLAR

64] DEMİRCİ
LÜTFİ DEVELİ...

65] *"NALBANTLIK"
ARTIK BİTME
NOKTASINA GELDİ*

66] *ŞAPKACI
TURHAN ÖZULU...*

68] *TEKİN KOÇAN,
SANATINI BABA
OCAĞINA TAŞIDI*

72] *BAYBURT'TA
İZ BIRANLAR*

74] *TEKNOLOJİ*

78] *YÖRESEL
YEMEKLERİMİZ*

80] *YÖRESEL
BULMACALARIMIZ*

İSTİKLALİN 94. YILI

Bayburt'un düşman işgalinden kurtuluşunun 94 yıl dönümü törenleri kutlandı.

Törenler Hükümet meydanındaki Atatürk anıtına çelenklerin konulması, günün anısına Hatıra defterinin imzalanması ile başladı. Daha sonra Bayburt Valisi Hasan İpek makamında tebrikleri kabul etti. Belediye Başkanı Hacı Ali Polat ve il genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri Garnizon Komutanı Topçu Kurmay Albay Zeki Karataş 'ı makamında ziyaret ederek komutanın şahsında

Türk Silahlı Kuvvetlerine şükranlarını iletiler.

Temsili Muhaceret grubunun geçişini takiben, Ermeni komitacılarının Bayburt ta yaptığı işkence ve zulümleri anlatan dramının sonunda milis kuvvetlerinin topluca taarruzu ve Bayburt un Ermenilerden kurtuluşu ve bayrak direğine Türk Bayrağının Milis kuvvetlerince çekilmesi ile devam eden tören de Milis Kuvvet komutanın şehrin altın anahtarını Belediye

Başkanı Hacı Ali Polat teslim etmesi ve Başkanında Milis Kuvvetler komutanına Günün Kahramanını temsilen Gümüş kemer takması ile devam etti.

Törende Bayburt Belediye Başkanı Hacı Ali Polat günün anlamını belirten konuşmasında;

“Bayburt'un Düşman İşgalinden kurtuluşunun 94 yılı dolayısıyla organize ettiğimiz törenlerine hepimiz hoş geldiniz.

Rabbim Bu vatan Toprakları Üzerinde bir daha işgaller göstermesin, bir daha bu günleri bize yaşatmasın, bir daha bu vesileyle acı ve gözyaşlarını hissettirmesin.

Biraz önce sahnelenen oyun bu topraklar üzerinde gerçekleriyle yaşandı tam 94 yıl önce, 16 Temmuz 1916 tarihinde işgal edilen Bayburt, 21 Şubat 1918 e kadar bu sahnelerin gerçeklerini acılarıyla, kanlarıyla, gözyaşlarıyla, göçüyle, hasretiyle yaşadı. Bunlar temsilen sadece gösteriliyor, ama şunu ifade etmek istiyorum; Bu sahneleri tekrarladığımız zaman bazıları bunu nefret müsamesesi diye nitelendiriyorlar. Biz düşmanımızı ve dostumuzu tanımak zorundayız, yeni yetişen neslimize dostunu ve düşmanını tanıtmak zorundayız.

Üstadın dediği gibi "dininin, Özünün, namusunun, kininin davacısı bir gençlik istiyoruz, Saygıdeğer Başbakanımızın ifade ettiği gibi "Modern ve Çağdaş, sabaha kadar laboratuarda çalışan, dindar,

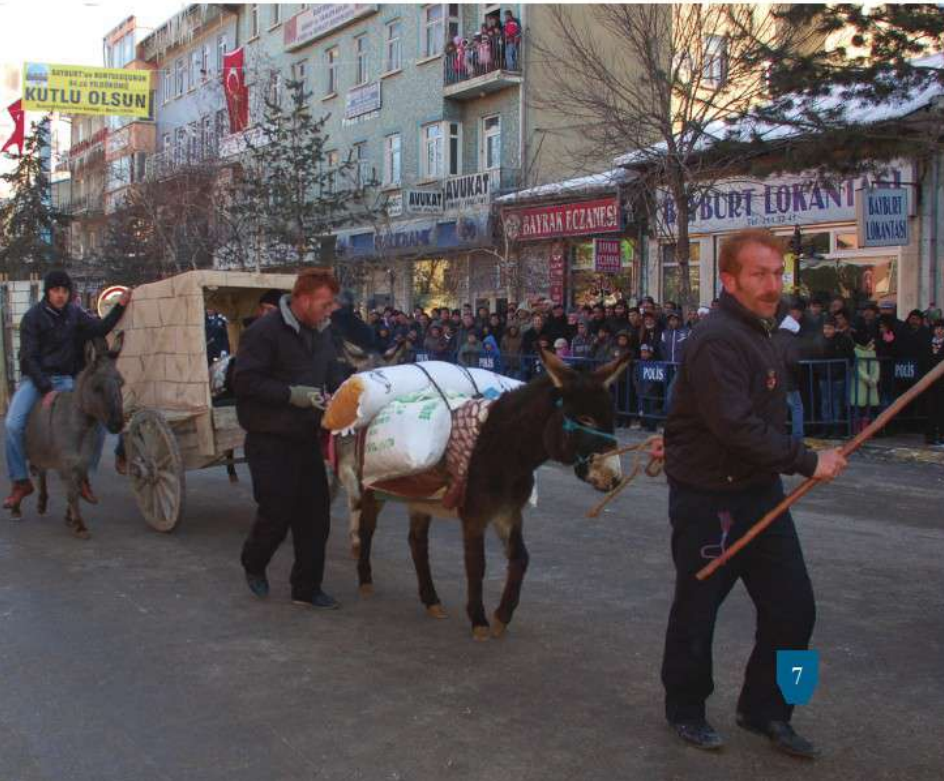

kültürüne, edebiyatına, sanatına, geçmişine sahip bir gençlik "istiyoruz. Onun için biz bunları sahneletmeye devam edeceğiz. Biz yolumuzu çizdik, kimin peşinden gittiğimizin farkındayız, neye hizmet ettiğimizin farkındayız. Ama şuna dikkat etmek zorundayız; Düşmanımız da var dostumuz da, Büyük Devletlerin Büyük İdealleri olur, Nasıl Büyük Ermenistan Hayalleri ile bize bu vahşetleri yaşattılar ise, nasıl

Yunanlıların megaloman iddiaları varsa, nasıl Batının Şartk meselesi varsa, nasıl Rusya'nın sıcak denizlere inme hayali varsa bizim de Büyük Türkiye idealimiz olmaya devam edecektir. Büyük Başbakanın arkasında, büyük idealler arkasında koşmaya, çalışmaya devam edeceğiz.

Bayburt'u mutlaka kalkındırmalıyız, mutlaka yaşanır ve yaşanabilir hale getirmek zorundayız. Valisiyle, Belediye Başkanıyla, Milletvekiliyle, Bayburtlu olup içinde ve dışında yaşayan hemşerilerimizle, Kalbi Bayburt diye atan herkesle bu toprağı kalkındırmayı amaçladık. Herkesi bu kalkındırma hamlesine davet ediyor, bu kutlamalarda bizleri yalnız bırakmayan tüm kamu, kurumlarımıza canı gönülden Bayburt adına teşekkür ediyorum."

Törende Türk Silahlı Kuvvetleri Adına Tankçı Binbaşı Uğur Bor'un konuşmasını müteakiben Halk oyunları gösterileri, Deve Gösterisi ve tören geçişiyle program sona erdi.

Bayburt'un İstiklalinin 94.yılında, Bayburt Kültür ve Yardım Derneği İstanbul Bağcılar Olimpik spor salonundakutlamagecesi düzenledi. Her yıl olduğu gibi bu gecede de binlerce Bayburtlu bir araya geldi.

BAĞCILAR'DA MUHTEŞEM BULUŞMA

Sunuculuğunu Nur Haktan Aydoğdu'nun yaptığı gece ilk olarak Kız Halk Oyunları ekibinin gösterisiyle start aldı. Ardından Muhsin Bayburtlu sahne alarak yöresel türküleriyle salonu neşelendirdi. Ardından Erkek Halk Oyunları ekibi birbirinden güzel oyunlarıyla sahne aldı. Ardından resmi açılış yapılarak saygı duruşu ve istiklal marşımız okundu.

Saygı duruşu sonrası Bayburt Kültür ve Yardım Derneği Genel Başkanı Abdurrahman Polattimur bir konuşma yaparak şunları söyledi. Dernek olarak

65 yıldır İstanbul'da yaşayan Bayburtlulara tarihsel bilinç, öz değerlerimizden kopmama, kültürel değerlerin korunması ve yaşatılması, şehirlilik bilinci kazandırılması, toplumsal dayanışma ve kaynaşma çabaları, maddi, manevi yardımlar, sportif organizasyonlar ile çeşitli sosyal ve kültürel etkinlik gibi geniş bir yelpazede çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Her yıl binlerce Bayburtlu kardeşlerimizin katılımıyla geleneksel olarak düzenlediğimiz bu organizasyonun amacı

gençlerimizin tarihsel bilincini canlı tutarak onlara bugün yaşadıkları bu güzel toprakların her karışında kanı ve teri bulunan ecdadını hatırlatmaktır. Çünkü **DÜNÜNÜ BİLMİYEN BU GÜNÜ ANLAYAMAZ, BU GÜNÜ ANLAMAYAN YARINI GÖREMEZ, GELECEĞİNİ İNŞA EDEMEZ.** Gençlerimizin geçmişten dersler çıkarıp geleceğe daha umutla bakmalarını sağlamayı amaçlayan bu organizasyonları büyük coşku içerisinde kutlamaya özen gösteriyoruz, dedi.

Polattimur'un konuşmasının ardından Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, Bayburt Valisi Hasan İpek, Bayburt Milletvekili Bünyamin Özbek, Bayburt belediye Başkanı H.Ali Polat, AK Parti İl Başkanı Yusuf Elçi, B.evler Belediye Başkanı Osman Develioğlu, Bağcılar Belediye Başkanı Lokman Çağırıcı ve Esenler Belediye Başkanı M.Tevfik Göksu günün anlam ve önemine hitaben hemşehrilerimizi birer

selamlama konuşması yaptılar:

Konuşmacıların ardından Bayburt Valisi Hasan İpek'e, AK Parti İl Başkanı Yusuf Elçi'ye, Esenler Belediye Başkanı Mehmet Tevfik Göksu'ya, Bağcılar Kaymakamı Veysel Yurdakul'a, Güngören Belediye Başkan Yard. Ensar Özcan'a ve Esenyurt Belediye Başkan Yard. Ünsal Kıracı'ya gecenin anısına binaen kendilerine birer plaket taktim edildi.

Ayrıca gecenin sponsorları

olan Erkul İnşaat, Zühre Giyim, Aytim, Bayburt Seyahat, Tekel Balıkçılık, Sarıhan Gusto, Şençinar Yapı, Kardelen Süt, Topuz Kardeşler Hafriyat, Zayfa Giyim, Syron ve Pınar Yemeğe Şehir ve Ulaştırma Banakı Erdoğan Bayraktar tarafından maket Bayburt saat Kulesi plaketi verildi.

Daha sonra sahne alan Talha Bora Öge güzel sohbetine fıkralar ve şiirler ekleyerek, Türk Halk Müziğinden örnekler sundu.

İSMAİL YK SALONU COŞTURDU

Gecede son olarak İsmail YK sahne aldı ve bir birinden güzel dans hareketleri ile de hayranlarını büyüledi. İsmail YK'nin seslendirdiği şarkılara zaman, zaman hayranları da eşlik etti ve De get Bayburt, Oy Narinni Narinni gibide yöresel şarkılarımızı da okudu. YK hayranları arasından seçtiği gençlerden bazılarını sahneye alarak onlarla dans etti, bir arada çocukları sahneye alıp onlarla sohbet etti ve 7'den 70'e herkesi eğlendirdi.

Kurtuluş Gecesine katılan Siyasi ve bürokratlar;

Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, Bayburt Valisi Hasan İpek, Bayburt Milletvekili Bünyamin Özbek, İstanbul Milletvekili Harun Karaca, Bayburt Belediye Başkanı H.Ali Polat, Bakırköy 7. Ağır Ceza Mahkeme Başkanı Metin Özkan, AK Parti İl Başkanı Yusuf Elçi, Bağcılar Kaymakamı Veysel Yurdakul, Bağcılar Belediye

Başkanı Lokman Çağırıcı, Bahçelievler Belediye Başkanı Osman Develioğlu, Esenler Belediye Başkanı Mehmet Tevfik Göksu, Kağıthane Belediye Başkanı Fazlı Kılıç, Sultangazi Belediye Başkanı Cahit Altunay, AK Parti Bağcılar İlçe Başkanı İsmet Öztürk, Bayburt Arpalı Beldesi Belediye Başkanı Aydın İrmak, Esenyurt Belediye Başkan Yard. Ünsal Kırış, Güngören Belediye Başkan Yard. Ensar Özcan, Bahçelievler Belediye Başkan Yard. İ.Hakkı Özhan, Beykoz Belediye Başkan Yard. Metin Torun, Bağcılar Belediye Başkan Yard. Şahin Köse, Bayburt Ticaret Odası Başkanı İbrahim Yumak, BAYSİAD Başkanı Salim Arslanhan, Demirözü Dernekler Birliği Başkanı Yaşar Yerlikaya, Silivri Bayburt Derneği Başkanı Özer Manavoğlu, Gazi Osmanpaşa Bayburt Derneği Başkanı Mehmet Akşit, Şair Zihni Bayburt Derneği Başkanı

Osman Öztürk, Marmar Bayburt Derneği Başkanı Ali Kemal Birgül, Arnavutköy Bayburt Derneği Başkanı Sedrettin Korkmaz, Sultangazi Bayburt Derneği Başkanı Ercan Saymaz ve Eyüp Bayburt Derneği Başkanı Ercan Tayfur katıldı.

Bayburt Valisi Hasan İpek, Güngören Belediye Başkan Yard. Ensar Özcan'a plaketini takdim etti.

Bayburt Milletvekili Bünyamin Özbek, Bay. Başkan Osman Develioğlu'na plaketini takdim etti.

Bayburt Belediye Başkanı H.Ali Polat, Bay. Başkan Lokman Çağırıcı'ya plaketini takdim etti.

Bayburt AK Parti İl Başkanı Yusuf Elçi, Esenyurt Bay. Başkan Yard. Unsai Kıracı'ya plaketini takdim etti.

Bağcılar Kaymakamı Veysel Yurdakul, Esenler Bay. Başkan Mehmet Tevfik Göksoy'ya plaketini takdim etti.

İstanbul Milletvekili Harun Karaca, Sanatçı Talha Bora Oge'ye plaketini takdim etti.

Pehlivan Güreşleri...

Bayburt'ta yapılan Pehlivan güreşlerinde akla gelen ilk isim sırtı yere gelmeyen Pehlivan Kara Yusuf'tur. Ünlü bir güreşçidir. 1870 yılında Bayburt'un Çakırdağ (Abusta) köyünde doğmuş, 1944 yılında Giresun'da işçi olarak çalışırken vefat etmiştir

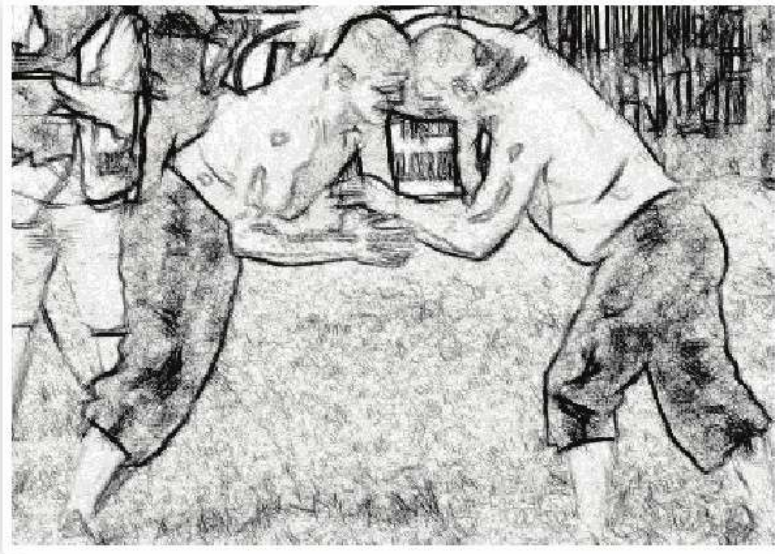

1908 yılında kardeşiyle Rusya'ya çalışmaya gittiğinde Moskova'da bir güreş gösterisinde Rus Pehlivanına yenilen Sarı Süleyman adındaki Türk Pehlivanının yenilmesinden duyduğu üzüntü üzerine güreşe başlamış ve kısa sürede Rusya, Polonya ve Romanya'da yaptığı güreşlerle ün kazanmıştır.

Rus Çarı II. Nikola'nın huzurunda yaptığı güreşte 130 kilo ağırlığındaki Rus güreşçisi SİTTUPPUN'u yenmesi ününü daha da artırmış ve tanınmasına sebep olmuştur.

1926-1927 yıllarında Bayburt'a gelen aşağı yukarı 110 kilo ağırlığındaki bir Alman Pehlivanı ile Bahçeler başında güreş yapmış ve Alman Pehlivanını yenmiştir. Bu güreşi Bakkalbaşı Selim Efendi yönetmiştir.

Güreş başlamadan önce, Kara Yusuf göğsüne taktığı madalyalarını kuşanmış olduğu halde ortaya çıkınca seyircilerden

büyük bir alkış kopmuş, Alman Pehlivanın o andan itibaren morali bozulmuştur.

Bir saate yakın bir peşrevden sonra kıyasıyla başlayan güreşin seyircilerde uyandırdığı heyecan son haddine varmıştır.

Güreş altlı, üstlü bir saate yakın devam etmiş ve sonunda Alman Pehlivan yenilmiş.

Bunun üzerine, Alman Pehlivan mahcubiyetini

gizlemek için, Kara Yusuf 'a dönerek;

- "Beni sen değil, bu gördüğün Bayburt Halkı pes ettirdi' demiş.

Kara Yusuf Pehlivan'ın yetiştirdiği Yusufelli Mustafa Pehlivan'da önce ustasının ve sonrada kendisinin ününü uzun süre korumuştur. Kara Yusuf Pehlivanın güreşlerden aldığı, 27 adet madalyası olduğu söylenmektedir.

Mehmet Turan Bey (Maşûkbeyzâde)

8 Ağustos 1318 (1902) - 16 Kasım 1931

“ *Mehmet Turan Bey, 8 Ağustos 1318 (1902) tarihinde Bayburt'ta zengin bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Annesi Erzurumlu Binbaşı Mustafa Bey'in kızı Fitnat Hanım, babası Padişah IV neti Murad'ın teveccühünü kazanan Hasan Paşa'nın torunu Maşuk Beydi.*

Bayburt'un çok genç yaşta kaybettiği avdın, ilerici, idealist, kendi kuşağının gerçek bir temsilcisi ve lideri idi. Aynı zamanda zarif, ince ve hoşgörü sahibi olan bir insandı Bayburt'taki gençleri çeşitli spor ve kültürel faaliyetlerle meşgul ederek onların yetişmesinde öğretmenlik yapmıştır.

Bayburt'ta ilk defa folklor araştırmalarını yapan ve "Bayburt Türk Ocağında gençlerle birlikte müsamereler düzenleyen ve okuma-yazma kursları açarak eğitimin gelişmesinde büyük çabalar göstermiştir.

Milli Bayramlarda baloların yapılması ve dolayısıyla Bayburt'taki sosyal faaliyetlere bir anlam kazandıran o olmuştu.

Birinci Dünya Savaşı'nın arifesinde Bayburt halkının yarısından çoğunun muhacir olması zorunluluğu ortaya çıkınca Maşuk Bey de ailesi ile birlikte Kayseri'de yerleşmek üzere göç etmişti. Suşehri yakınlarında bir eşkiya baskımına uğrayarak elde avuçtaki para ve kıymetli eşyalarının hepsi bu eşkiya tarafından zorla alman Maşuk Bey, bu olayın etkisinden kurtulmuş olarak ani bir felç isabetiyle yatağa düştü. Nihayet bir kaç gün içinde Su şehrinde

vefat etti.

Ailenin tek erkek evladı olarak geride kalan Mehmet Turan babasının vefatından sonra, ailenin bütün sorumluluğunun kendi omuzlarına bindiğinin bilincinde olarak Kayseri'de bir iş bulup maddi sıkıntılarını hiç olmazsa bir ölçüde giderebilmeye çalıştı.

13 ile 14 yaşlarında iken, Bayburt'ta dönemin bilginlerinden Çoraklı Salih efendi ile Alay Tabibi Haydar Bey tarafından eğitim görmüş ve bu sırada babasının iyi ilişkiler kurduğu bir istihkam subayının mükemmel Fransızca bilmesinden faydalanarak Fransızca öğrenmişti.

Gerçekten çok zeki ve üstün

yetenekleri yaradılışında toplamış olan Mehmet Turan, Kayseri'de akrabaları Hakim Ekrem Bey'in delaletiyle Askerlik Şubesinde görev aldı.

Askerlik Şube Başkanı bu çalışkan ve terbiyeli çocuğu bir baba gibi koruyarak Rüşdiye (ortaokul) nin sınavlarına girmesini ve bu okuldan mezun olmasını sağladı. Bu başarısının hemen ardından Kayseri Sultanisine kayıtdı. Yaşının küçük olmasına rağmen Kayseri'de kaldıkları süre içinde zekâsı ve çalışkanlığıyla bu okuldan da üstün derece ile mezun oldu.

Bayburt işgalden kurtulunca artık delikanlı çağına gelmiş Mehmet Turan, ailesiyle memleketine dönmüş, sahip oldukları geniş toprakların ekilip-biçilmesi sonucu elde ettiği imkanlarla eski varlıklı durumlarını yeniden kazanmıştı. Bundan sonra Sultani tahsilinin devamı olan İstanbul Darülfünun (üniversite) edebiyat Fakültesine kaydını yaptırarak bir yıla yakın bir süre bu fakülteye devam etmiştir. Ara tatilde Bayburt'a döndükten sonra, yoksul, idealsiz ve avare gördüğü Bayburt gençlerinin eğitim ve öğretiminde öncü olmanın gerekli olduğuna kanaat getirerek fakülte öğrenimine devamdan vazgeçmişti.

Bundan sonraki faaliyetlerini tamamen sosyal, kültürel, eğitim ve öğretim alanında yürütmeye başlayan bu genç adam, özellikle yoğun folklor çalışmaları yanında, müsamereler düzenleyerek ve okuma-yazma kurslarına ağırlık vererek gençliğe yurt ve vatan sevgisi aşılamaya yönünde tükenmek bilmeyen bir enerji ile çalıştı ve bu arada ağaç sevgisinin kökleşmesini sağlamak amacıyla Koruk Düzünü Mahmut Kemal Yanbeyle el, ele vererek, ağaçlandırmıştı.

1926 tarihinde Yedek Subay olarak Bulanık'ta vatani görevini yaparken bir tabikat esnasında Murat Nehri'nden geçen atı tökezlenmiş, o da suya düşmüş bir hayli uğraşından sonra garnizona dönünce böbreklerini üşüttüğünün farkına varmıştır. Bir sıralar da Bayram ziyaretinde bulunduğu Bulanık Belediye Başkanı'nın güzel kızı Süreyya Hanımı görerek beğenmiş 1927 yılında onunla evlenmişti.

Böbrek rahatsızlığının gittikçe arttığını fark edince İstanbul'da belirli bir süre gördüğü tedaviden tam sonuç almadan yeniden memleketine döndü.

1928 yılında bir kız evladı dünyaya geldi. Adını Dürüşehvar (Yekta) koydular, ikinci çocuğu Atilla 1930 yılında onun ölümünden bir yıl önce doğdu. Ona da büyük Hun imparatoru Atilla'nın adını verdiler.

Bayburt'un ileri gelenleri bu arada Mehmet Turan Bey, Bayburt'ta bir ortaokulun açılması için doğrudan doğruya Bakan nezdinde ısrarlı bir girişimde bulunmayı kararlaştırırlar.

1928 yılının sıcak bir Temmuz günü Milli Eğitim Bakanı beraberinde müsteşar ve Gümüşhane Valisi ve diğer görevliler birlikte Bayburt'a gelir.

Parlak ve görkemli bir törenle

karşılanan Milli Eğitim Bakanına "Hoş geldiniz" hitabesinde bulunan Belediye Başkanı Merhum Tevfik Çoruh'dan sonra kendisine konuşma izni verilmediği halde ani bir kararla hem en kürsüye fırlayan Mehmet Turan Bey veciz bir konuşma ile daha önce kararlaştırdıkları ortaokul isteğini dile getirir.

Bakan, bu idealist gencin isteğinin, bir okul binası bulunamaması, öğretmen ihtiyacının sağlanmamasının mümkün olamayacağı nedeniyle yerine getirilemeyeceğini söylemesi üzerine Mehmet Turan Bey tekrar söz alarak der ki;

Muhterem Vekil Hazretleri,

Bayburt'ta ortaokul olabilecek birçok bina vardır. Bunlardan birisi de bu işe tahsis edilebilir. Yeter ki Zat-i devletleriniz, bu önemli ihtiyacımızı karşılayacak emir ve direktifinizi versinler" der.

O gece Belediye tarafından Bakan onuruna Çoruh Palas'ta verilen yemekte Mehmet Turan Bey yemeğe çağrılmaz. Fakat Milli Eğitim Bakanı onun yokluğunu hissedince derhal bu gencin bulunmasını emreder.

Kısa bir süre sonra Mehmet Turan Bey yemek salonuna girince onu yanına oturtur ve hemen "Genç arkadaşım, bu yıl okulunuz açılacaktır, müsterih olunuz, Ayrıca öğretmen olarak görev yapacak arkadaşlarımıza da ders ücretleri ödenecektir" der. O yıl ortaokul Nevres Efendi'nin evinde öğretime başlar. Başarılı bir girişim sonuçlanmış ve istenilen okula kavuşulmuştur. Öğretmen olarak kendisi Edebiyat dersini okutmaya başlamıştır.

Bu ortaokul o tarihten bu yana birçok değerlerin yetişmesinde bir ana kucağı gibi sıcak ve dönemin imkanları ölçüsünde üst düzeyde sayılabilecek öğrenim ve eğitim veren bir yuva olarak hizmete

devam etmiştir. Son derecede bozulan sağlık durumuna rağmen giriştiği, yaptığı çeşitli çalışmalarda kendi iç dünyasını zenginleştirmeye muvaffak olmuş ve derin bir ilham ile modern bir dans türünde yeni bir oyun icad etmiştir. Bayburt folklorüne önemli bir katkı sağlayan bu oyun, bir kız ve bir erkeğin el ele ve yan yana kendi bestesine uygun figürlerle vefa ve uygar bir anlayışın anlamlı simgesi sayılabilir. Memleketimizde aşağı yukarı her bölgenin kökten gelen bir folklorü vardır.

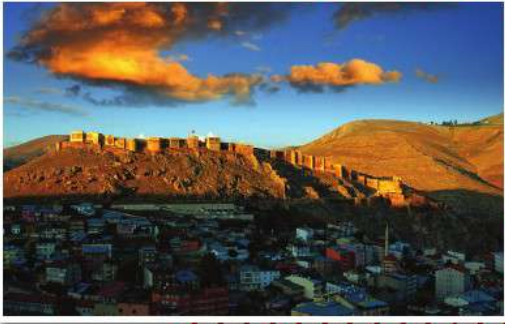
Bayburt'unda zengin folklorüne değerli bir katkı sağlayan bu oyuna onun adı verilmiştir. Şimdi bu oyun "Mehmet Turan Barı" adıyla tanınmakta ve oynanmaktadır.

1936 yılında Trabzon'a gelen Büyük Atatürk Bayburtlu gençlerin huzurlarında sergilediği bu oyundan çok etkilenmiş, oyunun sonundaki vals bölümünü kendileri ilave etmişlerdir. Sonradan bu bölüme bu oyunu on güzel sergileyenlerden değerli ağabeyimiz merhum Selahattin Kılıç'ın ifadesine göre "ATA FİGÜRÜ" adı verilmiştir.

Katıksız bir Atatürk milliyetçisi, idealist, tam anlamıyla uygar ve son derecede özveri sahibi Merhum Mehmet Turan Bey yurt aşkı ile dolu bir yürekle khayatını, Bayburt'un yücelmesi uğrunda feda edercesine çalışmış ve fakat tedavi görmekte olduğu İstanbul Güreba Hastanesinde, nefrit hastalığından kurtulamıyarak yirmidokuz yaşında iken, 16 Kasım 1931 tarihinde hayata gözlerini yummuştur.

Her iki çocuğunun ikisi de hayatta olup kızı Yekta, değerli hemşehrimiz Sayın Dr. Zeki Başağa ile evlidir. Oğlu Atilla Baybora Yüksek Elektrik Mühendisi olup serbest ve ticari hayatta adını duyurmuş değerlerimizdendir.

Mehmet Turan Bey'e Tanrı'dan rahmet dileriz.

Fotoğrafi Sanatla

Buluşuran Dokunuşlar

Fotoğrafçı-Yazar Feridun Hacıhasanzade

**FERİDUN HACIHASANZADE;
HER YÖNÜYLE HER KÖYÜYLE
BAYBURT KİTABINI 5 YIL
İÇERİSİNDE, 100.000 KM.
YOL YAPARAK ÇEKİLEN
55.000 KARE FOTOĞRAF
İÇERİSİNDEN SEÇEREK
HAZIRLAMISTIR...**

COĞRAFİ, TARİHİ, EKONOMİK AÇIDAN

**HER YÖNÜYLE HER KÖYÜYLE
BAYBURT**

Feridun HACIHASANZADE

Mehmet Demirer

◆ Feridun Bey öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

1964 yılında Bayburt Aydıntepe ilçesi Soğanlı Dağlarının eteklerine yerleşmiş Yaprıcak (Sindelli) köyünde dünyaya geldim. O tarihlerde bizim köyde ilkokul yoktu, birinci sınıflı Çatıksu Köyünde okudum. İlkokulu kendi köyüm de kurulan okulda bitirdikten sonra Bayburt merkeze taşındık. Bayburt Ortaokulunda üç yıllık güzel anılarımdan sonra 1977 yılında İstanbul'a taşındık. Lise-Üniversite tahsili İstanbul da yaptım.

İş dünyasına ise ilk olarak 1991 yılında Çağaloğlu'nda Nef Grafik Yayıncılık ve Matbaacılık üzerine şirket kurarak başladım. Halen bu işte devam etmekteyim.

◆ Fotoğrafçılık ve yazarlık nereden geliyor?

Fotoğraf sanatının benim için ayrı bir önemi vardır. Küçük yaşlardan beri fotoğrafa yoğun bir merakım vardır. Her fırsatta fotoğraf çekmeye başladım ve benim için olmazsa olmazlardandır. Yazarlığım ise yaptığımız işle ilgili olarak paralel devam etti. Birçok dergide gezi ve fotoğraf yazıları yazdım.

◆ Kapsamlı bir Bayburt kitabı yazıp yayınladınız, "HER YÖNÜYLE HER KÖYÜYLE BAYBURT" bunu yapmaya nasıl karar verdiniz?

Bunda annemin etkisi çok büyüktür. Annemin sürekli tekrarladığı; "Oğlum beni Bayburt'a götür" baskısına dayanamayıp 2000 yılı Haziran ayında annemle birlikte Bayburt'a gittim.

23 yıl gitmediğim memleketime yeniden gitmek beni çok duygulandırdı. Çocukluk anılarım canlandı. Bayburt'tayken bulunduğum her yeri gezdim. Tabii birçok fotoğraf çektim. Kısa bir tatilden sonra İstanbul'a geldim. Daha sonra bu fotoğrafları inceledikten sonra Bayburt'a karşı yoğun bir ilgi oluşmaya başladı bende. Yaptığım araştırmalarda Bayburt hakkında kapsamlı bir kitap yoktu. Annemin ateşlemesiyle gittiğim yurduma her sene gitmeye başladım. Artık tatil deyince benim aklıma Bayburt ve Soğanlı dağları geliyordu. 2002 yılında ise elimde ciddi bir fotoğraf arşivi birikmişti. Kararımı vermiştim artık. Bayburt için kapsamlı bir görsel bir kitap yazıp hazırlayacaktım.

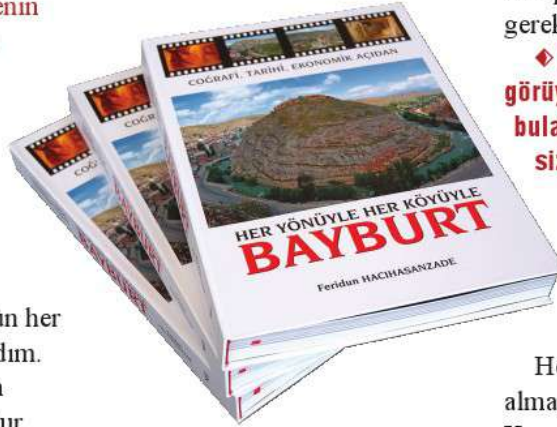
2 yılda bitirmeyi düşündüğüm bu proje tam beş yıl sürdü. Bayburt'un tüm köylerini gezerek fotoğraflarını çekip araştırma yaptım. Artık senenin neredeyse yarısı Bayburt'ta geçmeye başlamıştı.

Bu süreç içerisinde fotoğraf çekimlerini yaparken tam 100,000 Km yol yaptım. Bayburt'un hiçbir yerini atlamamaya çalışıyordum. Dağımı bayırını köyünü bütün her yerini fotoğraflamaya başladım. Bazen bir köyün çekimi için en az 4 defa gittiğim olmuştur. Bazen ışık uygun olmamıştır çekmeden geri geldiğim çok oldu. Yani anlayacağım için içine girdikçe girmeye başladım ve çıkmakta hiç kolay olmadı. Bir türlü kitabın çalışması bitmiyordu. Onu da koyalım bunu da koyalım diyerek hiçbir

yerin eksik kalmaması için çabalıyordum.

Uzun ve zor bir yolun sonunda elimde 55,000 karelik dev bir arşiv ve bilgi belge birikimi oluştu. Zaten kitabın ana hatlarını oluşturmuş, her Bayburt seferinden sonra da gereken yerlerin düzenlemesi ve yazımına

devam ediyordum. Nihayet 5 yıllık bir çalışma sonucu Bayburt kitabını tamamlamış basım aşamasına gelmiştik. Mayıs 2007 yılında kitabın baskısını yaparak rahatlamıştım.

Yaptığım araştırmaya göre Türkiye de böyle kapsamlı bir

kitap yok. Buna benzer örnekleri var ama benim yaptığım gibi yok. Biz bütün ili kapsayan bilgileri köyüyle kasabasıyla tarihi ve coğrafyasıyla bir kitapta topladık. 25 x 35 cm boyutlarında 355 sayfa özel kuşe kağıda baskılı pırıl pırıl bir kitap oldu. Yani her Bayburtlunun kütüphanesinde bulunması gereken başvuru kaynağı.

◆ Ciddi bir maliyeti olduğunu görüyoruz bu kitabın, sponsor bulabildiğiniz mi hemşerilerimiz size sahip çıktı mı?

Haklısınız çok büyük maliyetimiz oldu 100,000 km yol yaptık yaktığımız yakıtı düşünün ve gerisini siz tahmin edebilirsiniz.

Hemşerilerimizden sponsorluk almadım. Sevgili dayım Fahri Kuran kitabın maliyetinin yarısını karşıladı. Dayıma buradan sizin aracılığınızla tekrar çok teşekkür ederim.

Kitap yayımlandıktan sonra Bayburt Belediyesi dönemin Belediye başkanı Sayın Bekir Çetin kitap satın alarak destek oldu.

Bayburt İl kültür Turizm Müdürü Bahri Akbulut kitap satın alarak desteklerini gösterdiler. Bunun dışında başka bir destek görmedik. Bayburt il kültür şube müdürü Adnan Okumuş ve Öğretmen evi müdürü Talat Baştuğ'un yardım ve desteklerini unutmamak lazım. Ayrıca kitabın hazırlanması sırasında sürekli yanımızda yer alarak yardımcı olan Nail Hoca'ya da çok teşekkür ediyorum. Sevgili dostum Veysel Gider ise sergi çekimleri sırasında sürekli destek olmuştur. Burada sayamadığım ancak gerek bilgi belge desteği, gerekse manevi katkılarıyla yardımcı olan herkese de ayrıca çok teşekkür ediyorum.

◆ **Bu süre içerisinde derneklerimizden yardım alabildiniz mi?**

Bir iki dernek dışında pek destekleri olmadı. Bayburt'ta BEKDER Başkanı Mete EMİR ve Bayburt Kültür Derneği Başkanı Celil KAHVECİ her zaman destek vermişlerdir.

İstanbul'da ise Bayburt

Kültür ve Yardım Derneği Genel Başkanı Sayın Abdurrahman POLATTİMUR her zaman yanımızda olmuştur. Hem bizden kitap satın alarak hem de sergimize sponsor olarak her zaman yanımızda olmuştur. Bu derneklerimize çok teşekkür ederim.

Birçok derneğimize kitap bırakmamıza rağmen satılan kitapların paralarını bile alamadık. Yine de kimseye kırgın değilim onlar benim hemşerilerim hepsini seviyorum.

Bayburt'ta ilklere devam ediyorsunuz fotoğraf sergileri açarak bir çığır açtınız.

Evet ilk kitapla ilgili sergiyi 2007 Temmuz ayında Kültür merkezinin altında ki sergi salonunda açtık. Yaklaşık 170 karelik fotoğrafla gitmiştim. Aynı zamanda imza ve sohbet günleri düzenledim. Birkaç günlük yoğunluktan

sonra sergiye gelen olmadı. Protokol ile gelen geldi ve daha sonra ilgilenen olmadı.

Ben de karar verdim; halk bana gelmiyorsa ben onlara gideyim. Çok maliyetli olmasına rağmen Açık hava büyük ebat fotoğraf sergisini, kitap imza sohbet günlerini 2008 yılında yani ikinci sergiyi Türk Dünyası parkında düzenledim. Yoğun katılım olmaya başladı. Bu sergi alanı yerli ve yabancı birçok insanın uğrak yeri oldu. Genelde fotoğrafları Kültür ve Turizm ağırlıklı kullandım.

Halkımız doğal kültürel değerleri görünürlük istedik. Yoğun ilgi görmesi nedeniyle bu sergileri tekrarladım. Geçen sene 5+5 sergisini tamamladım. 5 yıl kitap için ve 5 yıl sergi için çalıştım. Bu sene 2012 yılında gereken sponsor desteği görebilirdim bu seriye devam etmek Bayburt'un tanıtımına

ve kültürel yaşamına katkı sağlamaya devam etmek istiyorum.

Her sene zararla dönüyorum sergiden, çünkü Açık hava büyük ebat fotoğraf sergisi bize maliyetli oluyor. Şimdiden sponsor olacak Bayburtlu hemşerilerimizi bekliyoruz. Aynı zamanda sponsorlarımızın da

reklamını yapıyoruz. Afişlerini asıyoruz, sergi davetiyesinde yer alıyorlar ve sergi kataloğumuzda ayrıntılı bir şekilde tanıtıyoruz. Zaten sergi kataloğu başlı başına kalıcı bir kitap gibi.

◆ **Genelde Bayburt'la ilgili yapılan eserlere hemşerilerimiz sahip çıkmaz diyorlar siz ne diyorsunuz?**

Zaten eser sahibi çok şey beklerse bir şey yapamaz. İmkânlar dâhilinde herkes sahip çıkmaya çalıştı. Ben öyle bakmıyorum. Eğer iyi bir şey yaparsan sahip çıkılıyor.

◆ **Bayburt'la ilgili yeni projeleriniz var mı?**

Evet, var tabii ki Bayburt bizim içimize işlemiş artık kurtulmak istesek bile kurtulamayız. Eğer gereken maddi desteği sağlayabilirsem bu kitabı genişleterek güncelleyeceğim. Bir de iyi bir belgesel çekerek Bayburt'un tanıtımına devam etmek istiyorum.

◆ **Feridun Bey katılımınızdan dolayı çok teşekkür ederiz.**

Ben teşekkür ederim ve buradan tüm hemşerilerime selam ve sevgilerimi gönderiyorum.

Esenler Belediye Başkanı Mehmet Tefvik Göksu;

GELENEK-GÖRENEKLERİNİ EN İYİ KORUYAN VE GELİŞTİREN İLLERİN BAŞINDA BAYBURT GELİYOR...

Röportaj: Mehmet Demirel

Sayın Başkanım bizler sizi tanıyoruz, fakat hemşehrilerimizin sizi daha yakından tanımaları için kısaca kendinizden bahsedebilir misiniz?

Elbette. 1966 yılında Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesinde dünyaya geldim. İlköğrenimimi Gölbaşı'nda, ortaöğrenimimi ise 1980-1985 yılları arasında

İstanbul'da Gaziosmanpaşa İmam Hatip Lisesi'nde tamamladım. Yıldız Teknik Üniversitesi Harita Mühendisliği Bölümü'nden 1990 yılında mezun oldum. 1991-1994 yılları arasında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler Bölümü'nde yüksek

lisansımı tamamladım. Daha sonra akademik çalışmalarımı sosyoloji alanında yoğunlaştırdım ve Sakarya Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde başladığım doktora çalışmalarımı Siyaset Sosyolojisi üzerine devam ettirdim. Arapça ve İngilizce biliyor, evli ve 3 çocuk babasıyım.

İlçenizde yaptığınız kültürel faaliyetlerde Bayburt kültürüne ne kadar yer veriyorsunuz?

Biz göreve gelirken “Esenler”i en çok kültür tükenen ilçelerden birisi yapacağız” iddiasında bulunduk. Esenler halkına bunun sözünü verdik. Bunun için kültür-sanat bizim için çok önemli. Bu anlamda kendimize bir yol haritası çizdik. Şimdi bu yolda emin adımlarla ilerliyoruz. Bir taraftan kültür altyapısını oluştururken, bir yandan da kültürel etkinlikler gerçekleştiriyoruz.

Bu etkinliklerde Edirne’den Kars’a, Mersin’den Sinop’a ülkemizin tüm coğrafyasının kültürüne yer veriyoruz. Çünkü Esenler, tam bir mozaik ve ülkemizin her ilinden temsilcileri var. Elbette bazı iller var ki, oraların nüfusu fazla ve dolayısıyla daha çok temsil edilir durumdadır. Bazı iller de var ki nüfusu birçok ile göre az olmasına rağmen sosyal ve kültürel dayanışmaya verdiği önem, sivil toplum teşkilatlanmasındaki başarı ile yöresel kültürünü daha fazla ortaya koyabiliyor. O illerimizden birisi de Bayburt.

İlçemizde, bir Kastamonu, Malatya, Sivas, Sinop, Giresun nüfusu kadar olmasa da, hissedilir derecede Bayburtlu vatandaşımız var. Ancak, dediğim gibi Bayburtlular kendilerinden daha çok nüfusa sahip birçok ilden daha fazla belediyemizin kültür-sanat etkinliklerinde yer alıyor. Bayburtlu kardeşlerimiz, belediyemizin bu türden her etkinliğinde boy göstermekteler. Ramazan aylarında düzenlediğimiz yöresel gecelerde mutlaka Bayburtlular vardır. Belediye olarak Esenler’deki Bayburtlu kardeşlerimizden son derece memnunuz.

Başkana Ziyaret: H.Ali Polat, Yaşar Yerlikaya, Ahmet Temel, Burak Görgülü

İlçenizde bulunan Bayburt Sivil Toplum Kuruluşlarımızla ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Aslında bir önceki sorunuzda bu sorunuzun cevabını vermiş olduk. İlçemizdeki Bayburt kökenli sivil toplum kuruluşlarımız ile çok iyi bir diyalogumuz var. Sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinde ne zaman bir etkinlik yapsak her zaman kendilerini yanı başımızda görürüz. Bu sebeple Esenler’deki tüm sivil toplum kuruluşlarının başkanlarına, yöneticilerine ve üyelerine teşekkür bir borç biliyorum.

Bayburt Belediyeleriyle olan ilişkileriniz nasıl, Belediyelerimizi ne gibi destekleriniz oluyor?

Bayburt’tan birçok belediyemiz ile bilgi alış – veriş ve proje noktasında fikir teatisinde bulunduk, belediyemizin imkânları ölçüsünde yardımcı olmaya çalışıyoruz. Aslında bugün birçok kurumun çektiği sıkıntı da budur. Klasik hizmetlerle birlikte yeniliklere yönelmek, orijinal, özgün projeler üretmek. Bu konuda söz sahibi olan Esenler Belediyemiz, diğer birçok belediyelere ve kurumlara olduğu gibi Bayburt belediyelerine de el uzatma arzusu içerisindeyiz.

Bayburt’a gittiniz mi? Gittiyseniz Bayburt hakkındaki izlenimlerinizden bahsedebilir misiniz?

Bayburt gitmek istediğim, görmeyi en çok istediğim yerlerden birisiydi. Çünkü Bayburtlu çok arkadaşım var ve Bayburtluları çok seviyorum. Sonra benim Bayburtlularda en çok dikkatimi çeken bir özellikleri ise; büyükşehirlerde kültürlerini, gelenek-göreneklerini en iyi koruyan, geliştiren illerin başında Bayburt geldiğini düşünüyorum. Bu bakımdan Bayburt’u hep merak etmişimdir. Ve nasip oldu Bayburt’a da gittim.

Bayburt’a gittiğimde İstanbul’daki bir Bayburt derneğine gittiğimde hangi sıcak ilgi ve alaka ile karşılaşsam orada da aynısını gördüm. Tahmin ettiğim gibi insanların samimiyetleri, duruşları, kendilerine özgü insan ilişkileri ile karşılaştım.

Anadolu’nun tüm sıcaklığını ve güzel özelliklerini Bayburt’ta gördüğümü söyleyebilirim. Hatta Bayburt’ta yediğim dönerin tadını hiç unutamam. Tadı damağımda kaldı. Bu vesile ile tüm Bayburtlu hemşehrilerimize en kalbi sevgi ve muhabbetlerimi sunuyorum.

**Güngören
Belediye
Başkanı
Şakir Yücel
Karaman**

Bayburt ANADOLU KÜLTÜRÜNÜN BÜTÜN ÖZELLİKLERİNİ TAŞIYAN ÖZEL BİR İLİMİZ

Sayın Başkanım bizler sizi tanıyoruz, fakat hemşehrilerimizin sizi daha yakından tanımaları için kısaca kendinizden bahsedebilir misiniz?

1966 yılında Erzincan'da doğdum ve 1972'de İstanbul'a geldim. 1990'da İ.T.Ü. Makine Mühendisliği Bölümünü bitirdim. Aralarında çok uluslu firmaların da bulunduğu özel kuruluşlarda üst düzey yöneticilik yaptım. İş hayatı boyunca yürüttüğüm projelerden ikisi, TÜBİTAK tarafından desteklenmeye değer bulundu.

Ayrıca bu projelerden biri, TTGV tarafından "Teknoloji Ödülü"ne layık görüldü. İşim gereği gittiğim çeşitli Avrupa kentlerinde belediye hizmetlerini inceleme fırsatı buldum. En son Ulaşım A.Ş.'de, Türkiye'nin "ilk ve tek" yerli tramvay aracını geliştirip imaleden bölümün yöneticiliğini yaptım.

AK Parti Güngören Belediye Başkanlığı'na aday olmak için bu görevinden istifa ettim. 2004 ve 2009 Yerel Seçimlerinde Güngören Belediye Başkanlığına seçildim. Halen bu görevime devam ediyorum.

Röportaj: Ali Sever & Yunus Kaya

İlçenizde yaptığınız Kültürel faaliyetlerde Bayburt kültürüne ne kadar yer veriyorsunuz?

Güngören'e kazandırdığımız Kültürel Merkezi'mizde tiyatrodan, söyleşiye, çocuk oyunlarından, sinemaya kadar pek çok kültürel faaliyete yer veriyoruz.

Geçtiğimiz yıl başlattığımız, yöresel programlarımızda Bayburt ilimizin yanında birçok Anadolu ilimize de yer verdik. Derneklerden talep gelmesi durumunda yerel sanatçı ve yöreye özgü halk oyunları ve benzeri uygulamaları kültürel faaliyetlerimiz içine alıyoruz. Bayburt derneklerimizi sürekli ziyaret ediyoruz. Kültürel faaliyetler konusunda görüş alışverişinde bulunduk. İlerleyen zamanlarda Bayburt iline özgü kültür faaliyetler projesini de hayata geçireceğiz.

İlçenizde bulunan Bayburt Sivil Toplum Kuruluşlarımızla ilgili düşünceleriniz nelerdir?

İlçemizde, Bayburt İli Armutlu Köyü, Aydıncık Köyü, Hacıoğlu Köyü, Sorkunlu Köyü, Yolatlı Köyü ve Sancaktepe Köyü dernekleriyle belirli aralıklarla görüşüyoruz. Cenaze ve önemli günlerde onları yalnız bırakmıyoruz. Sivil toplum kuruluşlarının önemi her zaman büyüktür.

Var olan kültürümüzü, büyükşehirlerde yaşatmak, birlik ve beraberliğimizi sağlamak gibi önemli misyonları var. Son zamanlarda dernekçilik faaliyetleri bu asli görevlerini daha iyi yerine getiriyor. Bayburt derneklerimizin çalışmalarından ve özellikle ilçemizde bulunmalarından dolayı da çok mutluyuz.

Bayburt Belediyeleriyle olan ilişkileriniz nasıl, Belediyelerimizi ne gibi destekleriniz oluyor?

Güngören Belediyesi'nin kardeş belediye ilan ettiği ilçe

belediyeleri bulunuyor. Kardeş belediye uygulaması, yasal prosedürlerle çerçevesi belirlenmiş bir uygulamadır. Bugüne kadar Belediye olarak Bayburtlu belediyelere park, bahçe ve oyun grupları noktasında, spor aletleri, aydınlatma direkleri, piknik masası, bank, konteynır ve çok kovanı noktasında yardımlarımız oldu ve olmaya da devam ediyor.

Bayburt'a gittiniz mi? Gittiyseniz Bayburt hakkındaki izlenimlerinizden bahsedebilir misiniz?

Bayburt'a 2009 yılında ilçemizde bulunan derneklerin daveti üzerine gitme fırsatım oldu. Bayburt'u coğrafik yapısı ve yaşam kültürü bakımından memleketim Erzincan'a çok benzetmişim. Anadolu kültürünün bütün özelliklerini taşıyan özel illerimizden biri olduğuna inanıyorum.

Röportaj: Mehmet Demirer

Kağıthane Belediye Başkanı Fazlı Kılıç;

BAYBURT KÜLTÜRÜ OLMAZSA OLMAZ RENKLERİMİZDEN BİRİDİR

Sayın başkanım bizler sizi tanıyoruz, fakat hemşehrilerimizin sizi daha yakından tanımaları için kısaca kendinizden bahsedebilir misiniz?

1958'de Erzincan'da doğdum.1960 yılından itibaren Kağıthane'de ikamet ediyorum. İlk ve orta öğretimini Kağıthane'de tamamladım. Beyoğlu Ticaret Lisesi'ni ve İstanbul İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi'ni bitirdik-

ten sonra İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde Muhasebe Denetim Uzmanlığı programından mezun oldum.

25 yıldır Kağıthane'de siyaset yapıyorum ve bu süre içinde siyasi partilerin bünyesinde mahalle teşkilatından il başkan yardımcılığına kadar birçok kademede görev aldım.

1994-1999 arası 8. dönem İl Genel Meclis Üyeliği yaptım ve

Grup Başkanlığı'nı üstlendim.

AK Parti İl Yönetim Kurulu Kurucu Üyesi olarak İl Başkan Yardımcılığı görevinde bulundum. 28 Mart 2004 yerel seçimlerinde Kağıthane Belediye Başkanı seçildim.

29 Mart 2009 seçimlerinde AK Parti'den yeniden halkımızın teveccühü ile Kağıthane Belediye Başkan seçildim. Evli ve dört çocuk babasıyım.

İlçenizde yaptığımız Kültürel faaliyetlerde Bayburt kültürüne ne kadar yer veriyorsunuz?

İlçemizde sistemli bir bakış açısıyla sürdürdüğümüz kültürel faaliyetlerde yerel renklere özel bir önem veriyoruz. Yöre dernekleriyle oldukça sıkı bir ilişki ağı geliştirmiş durumdayız. Kağıthane, yöre derneği faaliyetleri olarak İstanbul'un en zengin ilçelerinden biridir. Dolayısıyla biz ülkemizin bütün yörelerini ve bütün renklerini daha yakından tanıma, öğrenme fırsatı buluyoruz. Bayburt kültürü de bu çerçevede bizim için önemli ve olmazsa olmaz renklerimizden biridir.

Bayburt yoğunluğu olan mahallelerimiz var. Dolayısıyla buralarda gerek il gerekse ilçe ve köy dernekleri faaliyet gösteriyor. Ve bizim hepsiyle organik ilişkimiz var. Sıkıntılarını biliyoruz, onları paylaşıyor, gücümüz yettiğinde omuz verip destek oluyoruz. İlçemizde tüm ülkenin bir özeti diye nitelenebilecek tüm renklerin bulunması bizim için büyük bir şans oldu daima. Bu bizi daima mutlu etti. Ve biz daima Ramazan Şenlikleri'nde mutlaka il derneklerimize stantlar verdik.

Kültürlerini başka insanlara taşıma zemini oluşturmaya çalıştık. Derneklerimiz, her biri birbirinden renkli, ilgi çekici stantlar kurdu,

burada yiyecek kültüründen, türkülerine, etnoğrafik özelliklerden tarihi mirasma kadar çok yönlü tanıtımlar yapmalarına destek olduk. Bayburt dernekleri de bu çalışmamız içinde yer aldı. Ayrıca Yöresel Renkler ismiyle her yöremize ait konserler, kültürel etkinlikler düzenledik. Bayburt yine olmazsa olmaz renklerimiz arasındaydı. Daima da böyle oldu.

İlçenizde bulunan Bayburt sivil toplum kuruluşlarımızla ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Biz, ilçemizde bulunan bütün sivil toplum kuruluşlarıyla sıcak ilişkiler içindeyiz. İyi günlerinde, kötü günlerinde, sosyal etkinliklerinde, kültürel faaliyetlerinde daima onların yanında olduk. Sağ olsunlar onlar da daima yapıcı ilişkiler içinde oldular. Böylece hepimiz farklı bir yöreden gelmiş olmamıza rağmen 500 bin kişilik büyük Kağıthane ailesini oluşturduğumuzun bilincindeyiz. Daima yan yana, yapabildiklerimiz ve yapamadıklarımız ile samimi ve olgun ilişkiler geliştirmiş durumdayız.

Böylece verimli çalışmalara hep birlikte imza atıyor ve bundan karşılıklı kıvanç duyuyoruz. Özellikle Bayburt Şair Zihni Derneği Başkanı sevgili Osman Öztürk, Bayburt'un tüm kültürünü-folklorunu Kağıthane'mizde yaşıyor. Ramazan

etkinlikleri, yöre geceleri gibi birçok programda etkin bir şekilde çalışma yapıyorlar. Yine birçok ilçe-köy derneği, Bayburtlu hemşehrilerimize ve yörelerine sahip çıkan çok önemli çalışmalar yapıyor.

Bayburt belediyeleriyle olan ilişkileriniz nasıl, belediyelerimize ne gibi desteklerinizi oluyor?

İlişkilerimiz sıcak, samimi ve daima işbirliğine açık bir niteliktedir. Biz Bayburt'lu hemşehrilerimizle Bayburt'ta olduğumuz zamanlarda olsun, Bayburt belediyeleri yönetici ve başkanlarının İstanbul'da olduğu zamanlarda olsun, zaman zaman ortak programlarda yer alıyor, beraber iş yapmaktan da mutlu oluyoruz. Fiili destekler konusunda da daima yardımcı olmaya hazırız. Ayrıca 2004-2009 yılları arasında Bayburt il-ilçe ve belde belediyeleri ile kardeş belediye çalışmalarını çerçevesinde belediyelerimize 10'a yakın araç desteğimiz oldu.

Bayburt'a gittiniz mi? Gittiyenize Bayburt hakkındaki izlenimlerinizden bahsedebilir misiniz?

Biraz önce dediğim gibi, özellikle bahar-yaz aylarında Kağıthane'li hemşehrilerimizin memleketlerinde onlarla birlikte oluyoruz. Bayburt ta bu şehirlerden biri.

Bayburt, iklimi ve yerleşimi ile tarihi kimliği olan, coğrafik konumu ile mutlaka herkesin görmesi gereken bir yer. Çoruh'u, Bayburt evlerini, saat kulesini görmemek, Bayburt Kalesi'nden şöyle bir Çoruh Nehri'ne ve şehre bakmamak olmaz. Türbelerini, tarihi yer altı şehirini, Dede Korkut Şenlikleri'ni yeni başlayan ve hızla gelenekselleşme yolunda ilerleyen Karaçayır Şenlikleri'ni görmemek olmaz. Bunların hepsi bizde güzel anılar, yüreğimizde ışıltılar olarak yer etti. Herkese de tavsiye ederim.

Türkiye'nin ve dünyanın neresinde yaşıyor olursa olsun tüm Bayburtlulara selam ve sevgilerimi sunuyorum ve teşekkür ediyorum.

MEYDANLARDA OYNANAN CİRİT SALONLARDA

Ali
Erkul

Cirit at üstünde, iki tarafın karşılıklı dizilerek, birbirlerine atılan değneklerle oynanan eski bir Türk sporudur.

Ali Erkul

Hüseyin Yurdunkulu

Bayburt'ta yıllar yılı, bu oyun ananevi bir oyun şekle dönüştüğü için, hali vakti yerinde olanlar için soylu at yetiştirmek ve iyi binici olmak bir bakıma en başta gelen uğraşlar arasında sayılmakta idi. Tüm bunlardan etkilenen Bayburtlu Hemşehrimiz Ali Erkul'un oynanan bu cirit oyunları dikkatini çekerek, kültürümüzü yaşatma adına maket üstünde bu oyunu oynamaya karar verdi.

1970'li yıllarda Bayburt Merkezine bağlı Taşçılar

(Tahbur) köyünde her Cuma günleri At üstünde oynanan cirit oyununa Ali Erkul'un ilgisi çok farklıydı. İlk olarak Köy odalarından Kilim ve çuval içersine ot doldurarak maket yapıp, cirit oyunu oynayan Muhammet Bayram o gün Ali Erkul'un dikkatini çekerek kafasında yer etmiş.

Bu hayalini İlk olarak 2006 yılında Sayın Başbakanımızın Recep Tayyip Erdoğan'ın katıldığı Bayburt'un kurtuluş gecesinde gerçekleştiren Ali Erkul yoğun ilgi gördü.

Bu tarihten itibaren halkın yoğun ilgisi doğrultusunda bu kültürü yaşatmaya karar verdi. Bayburt'un çeşitli gecelerinde maketten cirit oyununu Hüseyin Yurdunkulu ile birlikte oynayan Ali Erkul, cirit kültürünü bu sayede çeşitli gecelerde, Ramazan stantlarında ve Yöre Gecelerinde icra etmektedir.

Ayrıca Ali Erkul, at üstünde oynanan cirit oyununun haricinde, ilimizin çeşitli yöresel oyunlarını da oynayarak kültürümüzü yaşatmaktadır.

DEMİRÖZÜ TARİHÇESİ

Yörenin bilinen en eski halkı İ.Ö. 1500'lerde yaşayan Azizi ve Ayyaş'lardır. Yapılan araştırmalarda elde edilen bilgiler İ.Ö. 3000-2000 arasında tarihlenen ilk Tunç Çağının İlçeye bağlı Bayrampaşa Köyünün batısındaki evcikler tepesi Höyüğü ve Gökçelere Kasabası içindeki (Pulur) Höyüğü ilk tunç çağına ait çanak çömlek buluntuları ile önem kazanmıştır.

Katman kesitlerinde rastlanan karbon ve kül dokuları, İlk Tunç çağında Pulur Höyüğü'nün bir yangın geçirdiğini ortaya koymaktadır. Daha sonraki katmanlardan elde edilen çanak çömlek buluntuları ise buradaki yerleşin İ.Ö. 1000'de de sürdüğünü göstermektedir.

Yörenin Urartu, Kimler, İskitler, Med, Pers, Pontus, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu ve Osmanlı idaresi altına girdiği bilinmektedir. Osmanlı döneminde yörede Müslüman, Ermeni ve Rum halklarının yaşadığı Osmanlı kayıtlarından anlaşılmaktadır.

Yörenin 1410'da Karakoyunluların, 1467'de

Akkoyunluların egemenliği altına girdiği bilinmekte olup, 1473'de Fatih Sultan Mehmet'in Otlukbeli Savaşının geçtiği alanın büyük bir bölümü ve Akkoyunluların mekânı Demirözü İlçesi sınırları içerisindedir.

Osmanlı döneminde yörede Müslüman, Ermeni ve Rum halkların birlikte yaşadığı Osmanlı kayıtlarından anlaşılmaktadır.

Cumhuriyet kurulmasından önce bucak merkezi olan ilçe, 1968 yılında Belediye teşkilatına kavuşmuş, 4 Temmuz 1987 gün ve 19507 sayılı resmi gazetede yayınlanan 3392 kanunla ilçe olmuştur.

Coğrafi Konumu

Demirözü İlçesi 39-50 Kuzey enlem, 39-51 Doğu boylamda olup, Bayburt Merkez Gümüşhane (Köse-Kelkit) ve Erzincan (Çayırli-Otlukbeli) İlleri ile çevrilidir. Doğu Karadeniz Bölgesinde yer almaktadır. Rakım 1680 m.dir. Yüzölçümü 520 Km'dir. İlçenin çevresi birbirine çok yakın tepeliklerden oluşmaktadır. En yüksek tepeleri Otlukbeli tepesi (2485 Metre) ve Pulur Dağı (2185 Metre) dir.

İlçede sıcaklığın düşük, yağışın az oluşu nedeniyle doğal örtü zengin değildir. Dağınık şekilde ağaç ve ağaçlıklar vardır. İlçenin yüksek olan yerlerinde ise doğal örtüyü çayır otları oluşturmaktadır. İlçede Yakup abdal, Petekli, Elmalı, Kalecik, Serenli ve Kavaklı köyleri ile Gökçelere Beldesinde ormanlık alanlar bulunmakta ise de bu alanlar çok dar bir alanda ve yetersiz vaziyettedir.

Yer altı kaynak suları bakımından da fakir olan İlçede Beşpınar (Lori) deresi ile Gökçelere (Pulur) deresi akarsu olarak bulunmaktadır. 1996 yılında temeli atılan Demirözü sulama Barajı bittiğinde İlçenin bitki örtüsünde ve ikliminde büyük ölçüde değişikliklere sebep olacaktır.

Ekonomik Durumu

İlçe halkının sosyal alandaki ihtiyaçlarını karşılayacak müesseseler oldukça kısıtlıdır. İlçede sinema, tiyatro vs. yoktur. İlçede işsiz sayısının fazla olması ve başka bir sosyal faaliyetin olmaması özellikle erkekleri kahvehanelerde oturmaya mahkum

etmektedir. İlçe'de 7 Çay ocağı, 2 Kahvehane ve 1 adet de tekel bayii bulunmaktadır. Ayrıca İlçemizde 1 eczane, 3 ekmek fırını, 2 pide salonu, 1 lokanta 3 internet Cafe, 2 Kırtasiye, 2 Kasap vs. bulunmaktadır. İlçe halkının tek eğlencesi Spor salonunun

Demirözü Belediye Başkanı Selami Ersen

faaliyete geçmesi ile özellikle gençlere yeni imkan sağlamıştır. İlçede Demirözü Futbol Takımı 1 nci Amatör kümede mücadele etmektedir. İlçemizde kapalı tribünlü bir futbol sahası mevcuttur.

İlçenin ekonomik hayatını Tarım ve Hayvancılık oluşturmaktadır. İlçede Sanayi faaliyetleri bulunmamaktadır.

Halkın büyük çoğunluğunu tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır. Geçim kaynağı tarım ve hayvancılığa dayanan İlçemizde, hemen hemen her aile bu işlerle uğraşacak kadar hayvan ve araziye sahip değilse de genel geçim kaynağı budur. İlçe Merkezi ve köylerinde hayvan alım-satımı şeklinde küçük ticari faaliyetler de yapılmaktadır.

Yine merkezde ve köylerde küçük esnafın yaptığı ticari çalışmalar ile küçük çaplı yük ve yolcu taşımacılığı da gelir kaynakları arasındadır. Ayrıca büyük şehirlerde ve yurt dışında çalışmak oldukça yaygın bir geçim şeklidir. Tarım ve Hayvancılık aile işletmesi şeklinde kendisini göstermektedir. Bu da küçük bir ölçekte de olsa mal alım satımını oluşturmaktadır. Ancak bu yeterli düzeyde gerçekleşmemekte, dışa açık olmamaktadır.

Tarım faaliyeti coğrafi şartlar nedeniyle verimsiz ve sınırlı bir bitki örtüsünü oluşturmaktadır. Sulanabilir alanlar Beşpınar ve Pulur deresi ile Eymur göleti çevresindedir. Sulu tarım daha ziyade şeker pancarı üretimine yönelik yapılmaktadır.

İlçede Buğday, Arpa, Mercimek, Patates ve Yem bitkileri yetiştirilmektedir. Gökçedere göleti bitirilmiş, inşasına başlanan Demirözü sulama barajı bitirildiğinde bölgenin tarımsal potansiyeli büyük oranda gelişecektir.

Yörede hayvancılık en önemli geçim kaynağı olmasına rağmen mer'a hayvancılığı dışına çıkılmamıştır. Hayvanlar canlı olarak satıldığından et ve süt mamülleri değerlendirilmektedir. Demirözü Merkezde hafta sonları hayvan pazarı ve semt pazarı kurulmaktadır. İlçede el sanatlarına ilgi yok denecek kadar azdır.

İlçe merkezi ve köylerde halkın oturduğu konutların büyük çoğunluğu sağlık şartlarına uymayan halkın kendi imkanları ile yaptırdığı toprak evler oluşturmakta iken, halkın yeni betonarme evler yapmaya başladığı görülmektedir. Kapalı bir toplum yapısının hüküm sürdüğü İlçede sosyal

ve kültürel anlamda hizmet sunan birimler yoktur. İlçe insanının ekonomik açıdan yeterli olmayan gelirine ve aşırı göçe rağmen toplumsal dayanışma İlçe halkının en güzel özelliğidir. İlçe İl merkezine 30 Km'lik bir asfalt yolla bağlı olup, İlçe'de belde ve köylerden ulaşım sağlayan minibüs seferleri mevcuttur.

Eğitim

1988 Yılında teşkilatlanmasını sağlayan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Demirözü Belediyesinden satın alınan hizmet binasında 1 Müdür 1 Şube Müdürü 3 Şef , 4 Memur, 1 teknisyen ve 1 Hizmetli ile faaliyetini sürdürmektedir.

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 1 Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü, 1 Lise 2 Pansiyonlu İlköğretim Okulu Beşpınar Şehit Gürcan YAVUZ İlköğretim okulu, Gökçedere İlköğretim Okulu Kalecik İlköğretim Okulu olmak üzere 5 Müstakil sınıflı 12

Birleştirilmiş sınıflı İlköğretim Okulu bulunmaktadır.

Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü kendi binasında, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü hizmet binasında, Demirözü Lisesi ise Mustafa KÖSEOĞLU tarafından yaptırılan binada diğer okullar kendi binalarında, Gökçedere Lisesi kendi binasında eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Nüfus Durumu

2010 Adrese Dayalı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre İlçe Nüfusu 8688 dir. Bu nüfusun 2158'i Merkezde, 2351'i Gökçedere Beldesinde, 525'i Beşpınar Beldesinde olmak üzere 3654'ü köylerde yaşamaktadır.

İlçede büyük oranda göç olayı mevcuttur. 2007 Yılı Adrese Dayalı Nüfus sayımına göre 9570'dir. Yöre nüfusunun tamamı Müslüman olup, başka din ve milletlere mensup insanlar bulunmamaktadır. Kayıtlı nüfus 73 bin, işlem gören nüfus 39 bin'dir.

Bayburt'un Arpalı (Niv) Beldesi

Çok eski bir yerleşim birimi olan Arpalı beldesinin tarihini Bayburt ve Aydıntepe tarihinden ayrı incelemek mümkün değildir. Bu yörede Arpalı beldesi ve civarı tarihin çeşitli dönemlerinde birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Yörenin bilinen en eski uygarlığı Haldiler olduğunu Hitit kaynaklarından görmekteyiz.

COĞRAFİ KONUM

Arpalı beldesi 40 derece 22 dakika kuzey enlemi ve 40 derece 10 dakika doğu boylamı üzerinde yer almaktadır. Doğusunda Aydıntepe İlçesi, güneyinde Aşağı Kırzı ve Çiçekli, batısında Nişantaşı, kuzeyinde ise Yukarı Kırzı köyleri ile çevrilidir. Geniş ve düz bir ovaya sahip olan beldenin, kuzeyinde Soğanlı Dağı bulunmaktadır. Gökçedere,

Beşpınar, Ozansu, Sarıhan derelerinden oluşan akarsu kaynakları burada birleşerek Çoruh çayı adını almakta olup, kasabayı tam ikiye bölmektedir.

Bu dere bölgeye bereket katmakta olup, verimli alivyonlu topraklardan oluşan geniş arazisi mevcuttur. Belde 25,000,000 m² alana sahip denizden yüksekliği 1538 metredir.

Düz arazi yapısına sahip olan beldenin 21,800 dönümü tarım alanı, 750 dönüm ağaçlık,

1500 dönüm çayır ve mera, 700 dönüm ise bahçe alanı mevcuttur.

Karadeniz bölgesinde yer almasına rağmen Karasal iklim özellikleri ağır basmakta olup, bu iklim Doğu Anadolu bölgesi kadar sert değildir. Yazları sıcak ve kurak kışları ise soğuk ve kar yağışlı geçmektedir. Beldede küresel ısınma olmadan önce karlı gün sayısı yaklaşık 100 gün civarındadır. En çok yağış İlkbahar ve Sonbahar aylarında görülmektedir.

Karadeniz bölgesinde yer almasına rağmen Karasal iklim özellikleri ağır basmakta olup, bu iklim Doğu Anadolu bölgesi kadar sert değildir. Yazları sıcak ve kurak kışları ise soğuk ve kar yağışlı geçmektedir. Beldede küresel ısınma olmadan önce karlı gün sayısı yaklaşık 100 gün civarındadır. En çok yağış İlkbahar ve Sonbahar aylarında görülmektedir. Yıllık ortalama sıcaklık ise 7 derecedir. Yaz günleri Mayıs ve Eylül ayları arasındadır. Bu aylarda güneyden esen Kible Rüzgarı, sıcaklığı artırır. Kuzeyden esen halk tabiri ile Balhar rüzgarı ise beldeyi serinlettiği gibi yetiştirilen meyve ve sebzeleri Temmuz ve Ağustos ayları içerisinde bile üşüttüğü görülmektedir.

TARİHİ

Çok eski bir yerleşim birimi olan Arpalı beldesinin tarihini Bayburt ve Aydıntepe tarihinden ayrı incelemek mümkün değildir. Bu yörede Arpalı beldesi ve civarı tarihin çeşitli dönemlerinde birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Yörenin bilinen en eski uygarlığı Haldiler olduğunu Hitit kaynaklarından görmekteyiz. Yapılan araştırmalar M.Ö. Aydıntepe ve çevresinin Hititlerin

egemenliğinde bulunduğunu göstermektedir. Bu yörede Urartular, İskitler, Romalılar, Persler ve Bizanslılar hüküm sürmüştür. Arpalı beldesi ve çevresinin 1071 Malazgirt Zaferiyle Türklerin egemenliğine girdiğini görmekteyiz. Daha sonra 1072-1202 yılları arasında bir süre Saltukluların bir süre Danişmentlilerin hakimiyetinde kalmıştır. 1202 yılında Selçuklular Saltuklu Devletine son verince Bayburt ve civarı Selçuklu hakimiyetine girmiştir. 1514 yılına kadar ise İlhanlılar, Akkoyunlular ve Safevilerin denetiminde kalmıştır. 1514 Çaldıran savaşından sonra Osmanlıların hakimiyetine girmiş ve günümüze kadar gelmiştir.

Osmanlı dönemi ve öncesi yazılı belgelerde eski ismi NİV adıyla rastlanmaktadır. Bu güzel belde Çoruh Çayının ikiye bölüğü düz bir ovada vurulmuş gün geçtikçe de güzelleşmeye büyümeye devam etmektedir. 1516 yılında Bayburt Sancağı döneminde 45 hane olarak görmekteyiz.

1828-1829 Osmanlı Rus Savaşında yöre halkının büyük kahramanlıklar gösterdiği ya; kaynaklarda görmekteyiz. 1828 günü Rus Askerleri süratle ilerleyerek Bayburt'a girerek, kaleyi kendi üsleri

haline getirdi. Buna karşılık olarak Osmanlı kuvvetleri doğu Başkumandanı Osman Paşa 600 erden oluşan piyade ve süvari kuvvetleri, Of ve Sürmene'den gelen milis kuvvetlerle birlikte Gümüşhane'den Aydıntepe'ye kadar olan bölgeyi kontrol altına aldı. Tarihi kaynaklarda pek rastlanmasa da Arpalı Beldesini ikiye bölen Çoruh Çayında yerli halkın katılımı ve gayretleriyle bentler yapılarak suyun önü kapatılmak suretiyle su şişmeleri meydana gelmesini sağlanmış a: ve ovanın büyük bir kısmının sular altında kalması sonucu geçilemez bataklık halini alarak düşmanın ilerlemesini uzun süre engellemiştir. Yöre halkıyla birlikte Rus düzenli orduların: karşı büyük bir savaş ve kahramanlık mücadelesi verilmiştir.

1914 yılında 1. Dünya savaşı sırasında Rus kuvvetleri tekrar bölgeyi işgal etmiş, yurdun diğer yörelerinde olduğu gibi, tüm bölge halkı ve Bayburt acı, zulüm ve ölüm görmüştü. 21 Şubat 1918 tarihinde ise Türk Ordusu yöre halkının kahramanca mücadelesi sonucu bu ve esaretten kurtarılmıştır.

Sürekli gelişen ve büyüyen belde 1972 yılına kadar köy olarak, o zaman ilçe olan Bayburt'a bağlı muhtarlık yönetimiyle idare edilmekte idi. 1972 yılında Cumhuriyet ve Hürriyet Mahallesi adıyla iki mahalle kurularak belediye teşkilatına kavuşmuştur. Belediyenin yaptığı çalışmalar sonucu; altyapı hizmetleri tamamlanmıştır. Cadde ve sokakların düzenlemesi ile sosyal tesisle: yapılarak belde modern bir şehir görünümünü almıştır.

SOSYO-EKONOMİK DURUMU

Ekonomi iklim ve coğrafi şartlara bağlı olarak Tarım ve Hayvancılığa dayanır. Tarım ekonominin temel kaynaklarını hayvan yetiştiriciliği ve bitkisel üretim teşkil etmektedir. Kasabada azca olsa ticaretle uğraşan kesim bulunmaktadır. Genel olarak Bayburt ilinde sanayi çok gelişmemiş olduğundan, yabancı ülke ve sanayisi gelişmiş olan illere gurbetçi olarak giden halk belde ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır.

Nüfus, 1965 yılında 1687'ye, 1970 yılında 2461'e ulaşmıştır. 1970'li yıllardan sonra hızlı nüfus artışı nedeniyle kişi başına düşen arazi miktarının azalması bölgede göçü tetiklemiş genelde sanayileşmiş illere doğru bir göç yaşanmıştır. Göçler özellikle İstanbul, Ankara, İzmir:: İzmir illeri ile Almanya, Fransa, İsviçre, Hollanda gibi dış ülkelere

olmuştur. Bu göçler neticesinde beldenin göç eden nüfus burada kalan sayısı daha fazladır.

Tarım için kullanılan sulak arazi DSİ tarafından yapılan sulama projesi ile artış sağlanmıştır. Toplam ekilebilir alan 22.500 dekar olup, bu alanın 15.000 dekarı sulak, 7.500 dekarı ise kıraç araziye oluşturur. Tarım arazisinde yapılan ekim, araziye göre değişiklik göstermektedir. Buğday ve arpa sulak-kıraç arazi ayrımı gözetmeksizin ekilmektedir. Sulak arazide genelde: şeker pancar yonca, korunga, fiğ, çavdar, patates, fasulye, soğan, kıraç arazide ise, yeşil mercimek ve çavdar ekimi yapılmaktadır.

Tarım ürünlerinden arpa, çavdar, korunga, yonca, fiğın tamamı, buğdayın samanı hayran besiciliğinde kullanılmakta olup ihtiyaç fazlası ise satılmaktadır. Büyükbaş hayvan yetiştiricisi^: ön plandadır. Küçükbaş hayvancılığın çok az sayıda olmasının en büyük etkeni

arazinin yaklaşık %100'e yakınının ekili alan olmasıdır. Büyükbaş hayvan sayısının da son yıllarda azaldığı görülmektedir. Bunun sebebi ise sığır yetiştiriciliğinin gerilemesi değil, hayvancılıkta yerli ırktan kültür ırkına geçilmesidir. Yetiştirilen hayvanlar çevre köy, ilçe ve illerde satılmaktadır. Küme? Hayvanı yetiştiriciliği ve arıcılık kısmi olarak yapılmaktadır.

Belde de 1 akaryakıt istasyonu, 11 bakkal, 2 manav, 10 kıraathane, 1 berber, 1 değirmen demir doğrama atölyesi ile günlük kapasitesi 45.000 Kg. olan Un Fabrikası bulunmaktadır.

İl merkezine her gün düzenli olarak karşılıklı otobüs seferleri mevcuttur. Bayburt-Trabzon karayoluna 4 km, Aydıntepe İlçesine 4 km mesafede, Bayburt-Araklı yolu 70 km olup, beldenin içinden geçmektedir. Ayrıca Aydıntepe İlçesi, köyleri ve yayla yolları güzergahında olduğundan bir köprü vazifesi görmektedir. Beldenin ulaşım sorunu yoktur.

Arpalı Belediye Başkanı Aydın IRMAK

1963 Yılında Arpalı kasabasında Dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenim Arpalı'da tamamladıktan sonra Bayburt Endüstri Meslek Lisesinden mezun oldu. Daha sonra Bayburt Pancar Bölge Şefliğinde 1982 yılında bir sezon memur olarak çalıştı, Vatani görevimi 1985 yılında tamamladıktan sonra üç dönem Arpalı İlköğretim okulunda vekil

Öğretmenlik yaptı.

1990 Yılında Arpalı Belediyesinin açmış olduğu memurluk sınavını kazandı, memuriyetim devam ederken Eskişehir Anadolu Üniversitesi Halkla İlişkiler Bölümünü bitirdi ve bu görevde dört yılı memur, onaltı yılı'da Hesap İşleri Müdürü olarak göreve devam etti.

2009 yılında Arpalı Beldesinde Milliyetçi Hareket Partisinden Belediye Başkan adayı olarak girdiği seçimleri kazandı, İrmak evli bir kız üç erkek evlat sahibidir.

© Feridun Hacıhasanzade

Bayburt'un Akşar (Balahor) Beldesi

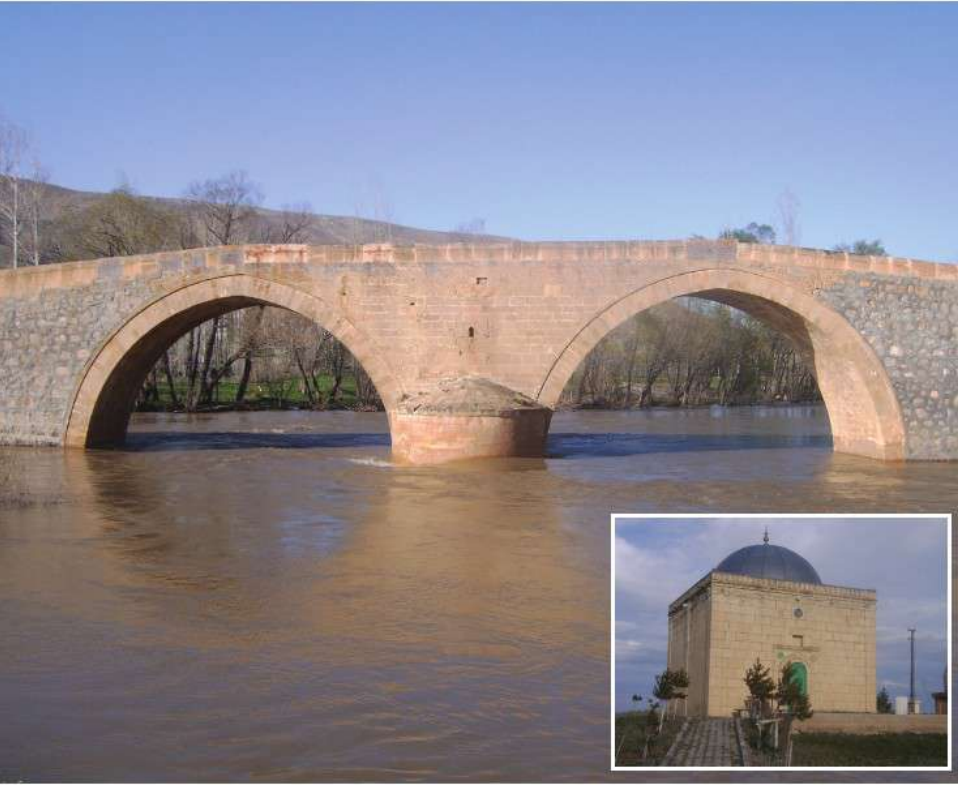
Akşar Beldesi, 1991 yılından beri Belediye statüsünde olan bir beldedir. Kuruluş tarihi hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte yörede bulunan Bulur tepe Höyüğü, Beldenin, milattan önce kurulmuş olduğunu göstermektedir. Orta Asyadan gelerek yerleşim yeri olarak seçilen karacalar mevkiisindeki yerleşim yeridir.

Balahor isminin alınışı rivayetlere dayanılarak kesin bilgi yoktur. Orta Asyadan gelen kavimin lideri (Başlarında bulunan yaşlı kadın) Eski

Osmanlıda (bala- çocuk demek) (Hoy- bir sülaleden gelen isim) ikisinin birleşimi olarak (Hoyun çocukları) Balahoy isminin aldığı görülmektedir. Şimdi

Bulurtepe olarak bilinen tepe içerisinde höyük olduğu kesin bilinmektedir. Belediyemizin 1995 tarihinde Erzurum Arkoloji Müdürlüğü toplantısına katılarak yapılan incelemeler sonucu tepe içerisinde kümbet ve o devirde yaşayan askeri cephanenin gömülü olarak saklandığı bilinmektedir.

Şu an burasının sadece tarım amacıyla ekilebilir bir durumda olduğu görülmektedir. Erzurum Kültür Müdürlüğü tarafından Bulurtepe ve Korgan köprüsünün

Korgan köprüsünün nice kervanlara geçit vermiş Bayburt ilinin en eski tarihi yerlerinden birisi konumundadır. Şu anki haliyle çok az bir tadilatı gerekmekte olup eski tarihi güzelliğini korumaktadır. İpek yolu olarak bilinen tarihi köprü'nün Trabzon- İran transit yolu olarak tüm kervanların geçidi olmuştur. Akşar Kasabası Erzurum -Bayburt Devlet Karayolu üzerinde olup, Bayburt merkezine 25 km, Gümüşhane merkezine ise 55 km uzaklıktadır. Eski ipek yolunun Belde içerisinden geçmesi ve Tarihi Korgan köprüsünün eski horasan taşlarıyla halen güncelliğini koruması ve Miladi 1830 Hicri 1257 yıllarında Beldede yaşayan Oslu Hoca türbesinin yontma taşlarla yapılı olarak Beldenin simgesi halindedir.

Eski ismiyle Balahoy diye tanımlanan şirin ve güzel Belde 1828-1829 Yıllarında Osmanlı-Rus savaşında laz lakaplı(Trabzon Valisi) Osman Paşa (Balahorda) 2000 askerle Bayburt ve Aydın tepe kuşatmasında savunmada kalmıştır. Düşmanın üstün kuvveti karşısında ilerleme yapamayarak Gümüşhane ve Trabzon'dan gelen askerleri beklemiştir. Bayburt kuşatmasında savunma yapmadığı için halktan büyük tepki görmüştür. (Bilgiler Prof. Dr Zeki Velidi TOGAN tarafından Moskova kütüphanesinden gizlice alınarak)Rus Komutanın 1828-1829 savaş anıları) Türkiye ye getirilmiş ve bugün İstanbul Beyazıt kütüphanesinde dir. Cenap EREN tarafından Türkçeye çevrilmiş, Sayın Sadri KARAKOYUN" lunun Bayburt

Tarihi kitabından alınmıştır. 1991 yılında Belediye statüsüne kavuşmuş olup, hizmetlerine devam etmektedir.

TARIM

Akşar yerleşimi 1610-1660 kodları arasında düz alanlarda kuruludur. Belde tarım arazileri ile çevrili olup toplam kentsel alanın % 61.148 ini teşkil etmektedir. Belde halkı tarım ve hayvancılığa dayalı bir ekonomi ile geçimini temin etmektedir. Belde ve çevresinde karasal iklim özellikleri hüküm sürmekte olup, kışları soğuk, yazlar sıcaktır. Beldenin en önemli yerüstü suyu Çoruh nehrine giden bir kolu ve Belde içerisinden geçen Pamuktaş deresi olup tarım sulamasında büyük önem taşımaktadır. İmar sahası içerisindeki 4633 dekar arazinin 1610 dekarlık bölümü sulu ziraat arazisi olup, sebze, yonca, buğday, arpa ekimi yanında meyve bahçeciliği de yapılmaktadır. Sulu ziraat yapılan arazilerde genelde buğday, yonca, korunga, patates ve fasulye gibi ürünler ekilmektedir.

Ürünlerin ulaşım ve pazarlama imkanları iyidir. Kuru ziraat alanlarında hububat, nadas münavebe sistemi hakimdir. Arazinin verim potansiyeli iyi olduğu görülmektedir. Ayrıca Beldede sulu arazide kavak ağacı yetiştirilmekte bunun yanı sıra arıcılığa son dönemlerde büyük önem verilmiştir. Akşar Beldesinde hayvancılık çok yaygındır, besi ve süt hayvancılığına önem verilmektedir.

TURİZM

Akşar Beldesi içerisinde ve Güney istikametinde Bayburt-Gümüşhane Devlet karayolu kenarında bulunan, Korunması önerilen ve Arkeolojik değeri olan HÖYÜK (Tim ulus) alanı, yine Beldenin sınırları içerisinde bulunan Tarihi ipek yoluna yıllarca geçit veren ve güncelliğini koruyan eski horasan taşları ile yapılmış Korgan köprüsü, Beldenin simgesi haline gelen Oslu Hoca Türbesi (Şairin dediği gibi, Bir kılı kırka yarar Oslu gibi alimi var) Beldenin içerisinde tepe üzerinde bulunmaktadır.

TİCARET

Akşar ekonomisinin tarımsal faaliyetlere dayandığı kırsal bir yerleşim yeri olmakla beraber, Bayburt İl merkezine yakın olması nedeniyle ticari faaliyetler çok gelişmiştir. Mevcut ticari

birimler gıda ticaretine dönük bakkallardan yapılmaktadır. Akşar da yaşayan halkın % 15 şii büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık alım satım işleri ile uğraşmaktadırlar. Hububat ürünlerinden arpa, buğday, patates, fasulye gibi ürünlerinde İl merkezinde ticareti yapıldığı görülmektedir. Ayrıca kavak ağaçlarının da satışları da yapılmaktadır.

SANAYİ

Akşar Beldesi çok hızlı bir şekilde gelişmekte olup, şu anki haliyle 3 adet kereste atölyesi, 1 adet demir doğrama atölyesi bulunmaktadır.

ULAŞTIRMA

Akşar Beldesi Bayburt İl Merkezine 25 km uzaklıktadır. Belde halkının İl merkezine taşınması Belediye otobüsleri ile yapılmaktadır. Konum itibarıyla

Beldenin kuruluş alanı Bayburt-Gümüşhane Devlet karayolu üzerinde olması sebebiyle Erzurum ve Trabzon istikametine seyahat edecek araç bulunması mevcuttur.

Beldenin komşu köylerine uzaklığı ise, Kuzeyinde bulunan Pamuktaş köyüne 7 km, Doğusunda bulunan Nişantaşı ve Taşocağı köylerine 8 km, Güneyinde bulunan Kırk pınar köyüne 12 km, Batısında bulunan Bal kaynak köyüne 9 km uzaklıktadır. Belde içerisindeki mahallelere taşıma, Belediye otobüsleri ile yapılmaktadır. Belde içerisinde bulunan ana yolların % 40'ı asfalt ve parke taşı olarak döşenmiştir.

İLETİŞİM

Beldenin 3 mahallesi bulunmakta olup, mevcut yaşayan halkın % 100 iletişimi telefon üzerinden yapılmaktadır. Yöresel olarak radyo ve televizyon yayıncılığı gelişmemiştir.

Akşar Belediye Başkanı Salih Aydoğdu

1966 Bayburt İlinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Akşar Kasabasında tamamlayan AYDOĞDU Lise hayatını Bayburt Lisesinde tamamladı. 1991 tarihinde Belediye'nin ilk Kuruluşundan itibaren Belediyenin Yazı İşlerinden Sorumlu Memur olarak göreve atandı.

31.12.2008 tarihine kadar Akşar Belediyesinde Hesap

İşleri Müdürlüğü, Yazı İşleri ve Evlendirme Memurluğu görevini yerine getirdi. Belediyenin tüm aktif görevlerinde yer alan AYDOĞDU bilgi ve tecrübesinin yanı sıra sosyal alanlarda olan gayretli çalışmalarıyla hemşehrilerinin takdirini ve sevgisini kazanarak 29 Mart 2009 Yerel Seçiminde Belediye Başkanı seçildi.

Spora ve Memleketine olan tutkunluğuyla bilinen Sayın Salih AYDOĞDU evli ve 3 çocuk babasıdır.

Hem güler yüzlü, hem sempatik

Orhan Hakalmaz

Ünlü Sanatçımız Orhan Hakalmaz sırasıyla Akra Fm, Radyo 7 ve Radyo 15’de radyo programları ve Kanal 7, ATV, Samanyolu Tv, TRT-1, TRT-İNT ve KRAL TV’de ‘Türkü Gecesi’ isimli 500’e yakın TV programı yaptı. 2002’de Karaman Türk Dil Bayramı’nda ‘Türkçe’nin En İyi Kullanıldığı Program’, 2003’de MGD’den ‘Yılın Türk Halk Müziği Sanatçısı’, 2005’de Kral TV’den ‘Yılın En İyi Türk Halk Müziği Erkek Sanatçısı’ ve Radyo 15’den ‘Yılın En Çok İstek Alan Sanatçısı’ ödülleri, aldığı yüzlerce ödülün bazılarınıdır.

Öncelikle sizi tanıyabilmeyiz?

Aslen Bayburtluyum, doğum yerim Samsun ama evde yaşadığımız kültür Bayburt kültürüdür. Samsun Bayburt’tan ve diğer şehirlerden çok göç alan bir şehir. 6 yaşımıdayken babam tarafından keşfedildim ve bağlama ile tanıştım.

8 yaşında katıldığımız Karadeniz Altın Ses yarışmasında birinci oldum. 30 Ağustos ilköğretim okulundan 3. Sınıftan sonra İstanbul’a göç ettik. İstanbul Radyosunda o zamanlar disiplinin çok sıkı tutulduğu dönemde bant yapma hakkı kazandım. Ve Çocuk saati adlı programa katılıp türkü söyleyip bağlama çaldım.

Ardından konservatuara başladım ve rahmetli hocam Nida Tüfekçinin üzerimde çok emeği vardır. Arkadaşlarım bazen diyor, ne yaptın da bu kadar ünlü oldun? bende diyorum insanlarımızın önemli hasletleri bizi sevdiler Yaratanın da yürü yağ kulum

demesiyle bugünlere geldim. 1988 senesinde okuldan mezun olduktan sonra 12 yıl öğretmenlik yaptım. Hatta benden büyük öğrencilerim vardı ve bana hocam diyince yanaklarım kızarıyordu.

Müzik adlı kendi şirketinizi kurduunuz çalışmalarınızdan biraz bahsedebilir misiniz?

Gençlere bir el veriyim diye kendi şirketimi kurdum ama hayalim tam olarak gerçekleşmedi. Çünkü kaset satışları malumunuz eskiden korsanlar vardı şimdi birde internet çıktı. Satış olmayınca haliyle yatırımda yapamıyorsunuz.

Bir grup arkadaşımıza yapsak ta televizyon programlarına götürdüğümüz zaman tanınmamış oldukları için reyting almazlar diye pek çıkartmıyorlardı. Tam gönlümde ki gibi olmasa da şu güzelliği var kendi stüdyomda kendi kasetimi ve kendi müziğimi yapıyorum.

Hemşehrilerimizin size karşı olan ilgi ve alakalarından memnun musunuz?

Çok sağ olsunlar ilgilerinden memnunum. Ama bizim Bayburt'ta 'yav ne olmuş, şunu yapsam ne olacak' gibi davranışlarda bulunmamaları lazım. Çünkü başka tarafta kaseti satan programı seyredilen sanatçılar var.

Maddiyat olarak algılamasınlar ama destek olmaları lazım. Şimdi bakın dergi çıkartmışsınız biz gelip burada röportaj vermesek, siz bunlara emek sarf etmeseniz, biz bu çalışmalarını para verip almazsak bu dönmez. Çarkın dönebilmemesi için daha iyi çalışmaların ortaya çıkabilmesi için herkesin birbirine destek olması gerekiyor.

Bayburt'un 21 Şubat Kurtuluş gecelerine katılıyorsunuz, gecelerdeki izlenimleriniz nasıl?

Gecelerdeki hemşehrilerimizin bana karşı olan sahiplenme duygusu müthiş. Ben şehircilik ruhunu çok abartanları sevmem. Çok fazla abarttığımız zaman karşı tarafı itebiliyorsun. İlk başta biz Türk'üz ve çok güzel bir ülkede yaşıyoruz.

Herkesi seviyoruz sayıyoruz, ama ben tabii Bayburt ve Samsun Gecelerin kendimi daha bir rahat ve şımarık hissediyorum. Sonuçta kendi yerin olduğu için ne dediğin çok rahat anlaşılabilir mesela, 'neydirsene' dediğinde Kayserili bu ne diyor diye sana bakabilir.

Orhan Hakalmaz bugüne kadar 1997 yılında Karatren, 1999 Destegül, 2001 Sevilir, 2002 Türkü Yolu, 2004 Yalan Dünya, 2005 Türkü Yılı, 2006 Sevdam Sazım, 2008 Hediye Olsun ve 2010 yılında Türküler Seni Bekler adlı toplam 9 albüm çıkarttı.

Bayburt Türküleri yeterince tanıtılabiliyor mu?

Fazla tanıtıldığını düşünmüyorum zaten bu genel bir sorun. Gözden geçirelim hangi televizyon programında hangi müzik programı var. Özellikle büyük kanallarda bu hiç yok. Yöresel oyunların, kıyafetlerin, yemeklerin ve şiven gibi kültürel değerlerin var ve bunların yansıtılması lazım. Küreselleşen dünyada gitgide etnik unsurlar yok oluyor.

Mesela hamburger diyorsun millet kıyameti kopartıyor ama neticede ekmeği arasında bir köfte değerli düşünün bizde neler var. Bayburt Dede Korkut'uyla, Zihnisiyle, Kalesiyle yeter zaten.

Bir gününüz nasıl geçiyor ve diğer müzik dallarını takip edebiliyor musunuz?

Televizyonda magazinsel reklam yapan birçok sanatçıları görünce insanlarımız, bizi öyle sanıyor olabilirler. Ama kesinlikle magazinsel bir hayatım yok, normal bir hayatım var.

Çocuklarımla boğuşurum güreşirim top oynarım ve ailemi çok ama çok önem veririm. Aileme göre program yaparım ve çocuklarıma tadını çıkartmaya çalışırım çünkü süratle büyüyorlar. Müzik yaşantımın dışında okumayı ve gündemi takip etmeyi severim. Sporu özellikle futbol çok severim. Sevgili okurlarımızdan çokta farklı bir hayatım yok açıkçası.

Olmazsa olmazlarımız var mı?

Temizliğe çok önem veririm, doğru söylemeye çok önem veririm ve yalanı kesinlikle sevmem. Muhakkak zaman zaman ağzımızdan bir şeyler kaçıyor ama kesinlikle yalanla iş kotarmayı sevmem. Çocuklarımız ailelerimiz ve akraba ziyaretlerini çok severim.

Hafta sonları akrabalarımız hep buluşuruz ve çocuklar abi sende olmasan görüşemeyeceğiz derler. Çocuklar yanı başındayken bilgisayardan kim bilir nerelerden kimlerle konuşuyor. O yüzden aile ortamına çok önem vermek lazım.

Bayburt Türküleriyle kültürünü yansıtabiliyor mu?

Tabii %100 yansıtmasa da yine de fena değil türkülerimiz. Biraz daha biz şehre doğru kaldık ama orada kalanları tespit etmekte fayda var. Mesela sizlerin irtibatıyla yaşlılarla özellikle irtibata geçebiliriz ve onlardan ne varsa derleyip toparlamak lazım. Valilikle iş birliği yapıp Bayburt Türkleri çıkartabiliriz stüdyomda. Satış amaçlı değil yeterli gelecek nesillere çocuklarımıza kültürel mirasımız kalsın.

Son olarak okurlarımıza neler söylemek istersiniz?

Okurlarımıza ilk olarak Kur'an-ı Kerim'de de olduğu gibi ilk olarak oku diyeceğiz ve yazmayı da ihmal etmeyeceğiz çünkü söz uçar yazı kalır. Beğendiğinize lütfen destek olun. Bütün bu ülkeyi hepimiz birer birey olarak temsil ediyoruz. Kendinizi önemseyin bunu havalara girmek anlamında söylemiyorum kendinize değer

verin. Tepkiyse yasal yollardan tepki verin. Bir keresinde yaz festivalinde gece 1'de konsere çıktım ve ufak ısıklamalar oldu. Bende onlara çok haklısınız böyle protestonuzu belli edin dedim, çünkü bizim nezaketimizi acizlik sayıyor bazıları. Eğer halk size destek oluyorsa ki ben bunlardan biri olduğuma inanıyorum, her türkü zorlamaya rağmen Evvel Allah sırtınız yere gelmiyor.

Kendim için söylemiyorum bunu hemşehrilerimizden kim bir şeyler iyi yapıp başarılı oluyorsa kesinlikle ve kesinlikle arkasında durarak destek olalım. Avrupalılar bunu iyi yapıyorlar, ortada bir şey olmadan onu allayıp pulluyorlar sonra da onun üzerinden prim yapıyorlar. Geçen albüm yaparken zurna çalan bulamadık. Şimdi diyorum kız istemeye gittiğiniz zaman ne iş yapıyorsun oğlum?

Ben zurna çalıyorum deseler adam gülerler. Ama öbürü zurna yerine klarnet çalarsa havalı oluyor bunları değiştireceğiz inşallah. Kültürümüz Atalarımızdan kalan miras değil bize, öyle algılamayalım bizimde çocuklarımıza vereceğimiz emanetler olarak bakıp hele ki bu zamanda ulaştırmamız lazım. Bayburt bunu dernekleşerek şuana kadar çok iyi yapıyor. Her şey davet etmekle sahip çıkmakla ve gel demekle oluyor. Bende son olarak bütün hemşehrilerimize "gel" diyerek Bayburt Aktüel Dergisine yayın hayatında başarılılar diliyorum.

BAYBURT'UN İL OLMASI İÇİN YAPILAN GİRİŞİMLER...

Cumhuriyet Halk Partisi Dönemi

Bayburt'un il olması için ciddi sayılabilecek ilk girişimi, 1932 yılında Bayburt'a gelen o dönemin iç işleri Bakanı Şükrü Kaya'ya şehrin ileri gelenleri tarafından konun açılması ile başlar. İçişleri Bakanının Bayburt'a gelişi, yapılacak imâr ve yol açma faaliyetleri ile ilgilidir.

Erzurum'a da bu maksatla gelen Bakan Genel Vali Tahsin UZER'le birlikte Bayburt'a da gelmiş şehrin içinde genişletilecek yollar hakkında dönemin Belediye Başkanı Fahrettin KUMBASAR (Müftü Fahrettin Efendi) dan bilgi almıştır. Bu arada Tabakhane Caddesinin (yeni cadde) genişletilmesi için istimlâke tabi dükkân sahipleri ile de görüşen Bakan caddenin nihayetinde ve Ulu Cami'in yanındaki Sadr'üş - Şeria Hazretlerinin türbesinin de yıkılması lazım geldiği kanısına varmıştır. Bu türbe, İlhanlıların bölgeye hâkim oldukları zamanda yaşamış ulu bir bilgine aittir.

Bayburt halkı tarafından keramet sahibi olduğuna inanılan bu zatın türbesi küçük bir bahçenin içinde idi. Bu bahçede açan gül ve leylakların kokuları ile dolu havasında ona Fatihalar sunan Bayburtlular ruhlarını serinleten bir mucize bulduklarına inanırlardı.

Bakanın Bayburt'a geldiği günün gecesi (12 Haziran 1932) Cumhuriyet Oteli'nin Salonunda Bayburt Belediyesi tarafından şereflerine verilen bir yemekte Bayburt'un tarihteki kültür zenginliği ve Doğu Anadolu'da cereyan eden her savaşta baştan başa yakılıp yıkıldığı, Birinci Dünya Savaşındaki Kop savunmasında gösterilen yararlıklar, İstiklal Savaşında Bayburtluların hizmetleri ve Yunanlıların Anadolu'yu istila etmek için İzmir'e çıktıkları ilk gün (15 Mayıs 1919) Damat Ferit Hükümetine çekilen ilk protesto telgrafının Bayburt'tan çekilmiş olduğu Belediye Başkanı tarafından gayet

veciz bir nutukla ifade edilmiş ve en sonunda "Çok Muhterem Vekil Beyefendi, bütün bu gerçeklerin karşısı da Bayburt'un tarihteki yerini almak için zâtialinizin himmetine ihtiyaç vardır. Bayburt, Cumhuriyet döneminde Onun nuru ile perverde olarak (beslenerek) artık bir vilayet olmalıdır. Zira bu onun hakkıdır. Bu gecikmiş hakkı teslim etmek en büyük fazilettir." diyerek nutkunu bitirmiştir.

Belediye başkanına cevap vermek üzere oturduğu yerden söze başlayan İçişleri Bakam, etrafına göz gezdirdikten sonra Belediye Başkanına ve Bayburtlulara teşekkür etmiş ve şöyle demiştir:

"Muhterem Reis Bey ve Bayburtlular: Siz Bayburtluların ne kadar büyük bir tarihi zenginliğin mirasına sahip olduğunuzu iyi biliyorum.

Bayburt'un vilayet olması ona izafe edilen bir kusurun tesirleri henüz zail olmadan yakın

bir gelecekte tahakkuku güçlük arz etmektedir. Her ne kadar bir haksızlığın sürüp gitmekte olduğu Muhterem Reis Bey tarafından ifade edilmiş ise de bu haksızlığın izâlesinin zamana bağlı bulunduğu görülmektedir.

Bu sebeple, Bayburtlulara şunu hatırlatmak istiyorum. Bayburtlular bir müddet daha sabretsinler. Ergeç hakları olan vilayetlerine kavuşacaklardır."

Bu konuşma sofrada bulunanlar tarafında tasvip görmemiş ve bir memnuniyetsizliği mucip olmuştu.

Bakanın Hart (Aydıntepe)'ta vukua gelen Şeyh Eşref ayaklanmasını üstü kapalı bir biçimde dile getirmiş olması karşısında bu olayın müsebbiplerinin Bayburt'la ilişkileri bulunmadığı konusunda gerçeği dile getirmek üzere Belediye Başkanının yarada oturmakta olan Ortaokul Müdürü Tarihçi hocamız Merhum Mahmut Kemal Bey (Yanbey) söz alarak Bakana hitaben şunları söylüyordu.

“Muhterem Vekil Beyefendi”

“Zât-ı aliniz irat buyurduğunuz nutukta Bayburtluların zengin tarihi bir mirasın sahip olduklarını teslim ettiniz. Bu doğrudur. Fakat Bayburt halkının Mart ayaklanması ile uzaktan ve yakından bir alakası olmadığını peşinen arz etmeme müsaade ediniz.

Şeyh Eşref denilen ve kendisini Ahir Zaman peygamberi olarak tanıtmaya çalışan bu zat'ın babası Şeyh Sadullah Arabistan'dan (Ilicaz) gelmiş ve Hart'ta yerleşmiştir. Dolayısıyla Şeyh Eşrefin Bayburtlu olduğu söylenemez. Ve hiçbir Bayburtlu da bunu kabul etmez.

Bayburt işgal ettiği mevki'i, tarihi, milli mücadelede yaptığı hizmetlerle huzurlarınıza haklı bir taleple çıkmış bulunmaktadır.

Tarihin her döneminde Şarki Anadolu'da meydana gelen kanlı muharebelerde, görülen odur ki, muharebelerin cereyanına ve neticelerine tesir eden durumu ile Bayburt muharebelerinin asli hedefini teşkil etmiş ve bu sebeple her dönemde yakılmış ve yıkılmıştır.

Son Osmanlı- Rus Savaşlarında ve yüzyıllık bir zaman içinde iki defa işgal edilmiş ve bütünü tahrip edilmiştir. Hele Birinci Savaş'ın sona ermesini müteakip Ermeniler tarafından yapılan katliamın acısı, canlılığını korumakta ve nesilden nesile bu acı intikal edecektir.

Fakat bütün bu felaketselere

rağmen Bayburt vatan coğrafyasından silinmiş O her felaketin altından yeni bir kükreyişle şahlanarak kalkmış ve havatîyetini muhafaza etmesini bilmiştir.

Bugün Zât-i âlinizden çekilen ızdıraplanan durdurulmasını, tarihi mirasımızın biz Bayburtlulara teslim edilerek vilayet olmamızı talep ediyoruz.”

Mahmut Kemal Bey (Yanbay) konuşmasını bitirdikten sonra etrafta husule gelen sessizlik bir süre daha devam etmiş ve İçişleri Bakanının bu konuşmayı dinlerken bazı notlar almakta olduğu görülmüştür.

Ertesi günü şehirdeki imar faaliyetlerini görmek üzere Genel Vali Tahsin ÜZER ve Belediye Başkanı Fahrettin Efendi (KUMBASAR) ile şehir içinde bir gezintiye çıkan Bakan, Tabakhane Caddesinin nihayetinde ve Ulu Caminin yanında yer almış bulunan Sadr'üş Şeria Türbesini de görmüş, gerek caddenin genişlemesi ve gerekse Ulu Cami çevresinin açılması amacıyla bu türbenin yıkılması hakkındaki kanaati daha kuvvetlenmiş ve türbe yıkılmasını emrini vermişti.

Türbenin yıkılmaması için vaki olan ricalara rağmen türbenin yıkımına başlandığı sırada mezara kazma vuran Belediye görevlisinin ani bir fenalık geçirdiği görülerek yıkım işi durdurulmuştu. (x) Bu olaydan etkilene Bakan o gün daha

fazla vakit geçirmeden Erzurum'a hareket etmiştir. Bugün bu türbe bir mezar halinde küçük bir bahçe içinde varlığını korumaktadır.

Dönemin İçişleri Bakanına Bayburt'un il olması için yapılan bu müracaat, hiç bir sonuca ulaşmadığı gibi daha uzun seneler bu konu yetkili makamlar tarafından da ele alınmadı. 1950 yılında İçişleri Bakanı olan Münir Hüsrev GÖLE zamanında da bir girişimde bulunulmuştu. Fakat bundan da hiç bir sonuç almamıştı. Bayburt'un il yapılması için ikinci girişim, 1949 yılında, Bayburt Belediye Başkanı Merhum Mehmet OLTULU başkanlığında C.H.P. ilçe Başkanı Merhum Kâzım KÖKLÜ ve Kelkit C.H.P. ilçe Başkanı Merhum İrfani DOĞAN'dan oluşan üç kişilik bir heyet tarafından Ankara'ya gelinerek yapılmıştır.

29 Mart 1949 günü Cumhurbaşkanlığı İsmet İNÖNÜ tarafından da kabul edilen heyetin, Cumhurbaşkanına takdimi dönemin İçişleri Bakanı ve Gümüşhane Milletvekili Şükrü SÖKMENSÜER tarafından olmuştur. (10) Bu girişimden de bir sonuç alınmasına fırsat bulunmadan 14 Mayıs 1950 tarihinde yapılan genel seçimlerde Cumhuriyet Halk Partisi seçimi kaybetmiş ve iktidarı büyük çoğunlukla seçimleri kazanan Demokrat Partiye devretmiştir.

Şimdi bu dava yeni bir iktidarın önüne öteden beri ileri sürülen haklı nedenlerle getirilme aşamasına varmış bulunmaktadır. Bunun için Bayburt'un ileri gelenlerinin heyecanla ve azimle yeniden bir araya gelerek girişimlerde bulunmak üzere harekete geçmeleri gerekmekte idi. Nitekim öyle oldu.

Demokrat Parti Dönemi

“14 Mayıs 1950 seçimlerinde büyük çoğunlukla iktidara gelen Demokrat Parti hükümetleri nezdinde Bayburt'un il yapılması için yoğun çabalar sarf edildi.

İlk önce 1953 yılının bir kış günü Bayburt'taki siyasi partilerin ilçe teşkilatı üyeleri ile kalabalık bir grup sinema salonunda bir araya gelerek konuyu ayrıntıları ile görüştüler.

Hararetli birçok konuşmalar sonunda iki tez ortaya çıktı.

Bunlardan birincisi, “Vilayet merkezinin Gümüşhane'den kaldırılarak Bayburt'a nakledilmesi...”

Ve diğeri de “Bayburt'un yeni bir il olarak mülki teşkilatta yerini alması” idi.

İkinci tezin kabul edilmesi halinde, Erzincan'a bağlı Tercan, Erzurum'a bağlı İspir kazaları ile Of'a bağlı bucak durumundaki Çaykara'nın kaza merkezi haline getirilerek, üç kaza merkezinden oluşacak Bayburt İli teşekkül etmiş olacaktı.

Nihayet bir heyet halinde Ankara'ya gelinerek 15 Ocak 1953 Perşembe günü İstanbul ve Ankara'dan katılan Bayburt'un ileri gelenleri ile Ankara Anadolu Kulübünde genel bir toplantı yapıldı.

Ankara'ya gelen heyet 18 Ocak 1953 günü Cumhurbaşkanı Merhum Celal BAYAR'ı ziyaret etti. Konu kendilerine ayrıntılı olarak arz edildi. Cumhurbaşkanı heyetin ziyaretinden memnun olduğunu belirttiikten sonra;

“Çetin bir davanız var, üzerinde ısrarla durunuz. Çok kere zorluklar aşılır. Hükümetin size müzahir

olmasını dilerim..” dedi.

Cumhurbaşkanını ziyaretten iki gün sonra 20 Ocak 1953'de Başbakan Merhum Adnan MENDERES'İ makamında ziyaret eden Bayburt heyeti tarafından konunun bütün ayrıntıları ile bir kez daha dile getirilmesinden sonra Bayburt'un vilayet yapılmasının bütün Bayburtlularca vazgeçilmez bir istek olduğu ve bunun için de yardım edilmesi temennisinde bulunuldu.

Merhum Başbakan Adnan MENDERES heyete hitaben şunları söylüyordu.

“Yapılmış olan bir vilayeti lağvetmek söz konusu olamaz. Evet, Gümüşhane inkişafa (gelişmeye) müsait olmayan küçük bir vilayettir. Eskiden gümüş madeni varmış, şimdi bakırı da yok... Fakat ne de olsa bir vilayettir. Vilayetliği kaldırılamaz. Sizi müstakil bir vilayet yaparız. Bunun için size 50.000 nüfus lazım. Bunu da İspir'den temin edebiliriz. Şayet bunda bazı mukavemetlerle karşılaşsak, buna da bir çare düşüneriz. Bayburtlulara selam ve hürmetlerimi söyleviniz. Muhterem heyetinizin buraya kadar

teşrif etmesi boşuna olmayacaktır.”

Bu heyet arasında ilim ve irfan sahiplerinin yanında Bayburtlu milletvekilleri ve çeşitli alanlarda kendilerini kabul ettirmiş değerli kimseler vardı.

Heyet bu vaad üzerine sevinç içinde Başbakanlıktan ayrılmış ve Bayburt'a bu müjdeli haberi taşıyan telgraflar çekilmişti.

Aradan 5 yıl geçti. Bu süre içinde, 1959'a kadar, sabır ve tahammülle bu müjdeli haberin gerçekleşmesi beklendi.

Bunun üzerine ümitleri kırılmayan Bayburtlular yeni bir girişimin yapılması lazım geldiği kanısına vardılar. Çünkü bu haklı davayı bir gün kazanacaklarına yürekten inanmışlardı.

Bayburt'tan Ankara'ya gelen yeni bir heyet 5 Aralık 1959 Cumartesi günü Rahmetli Başbakan Adnan MENDERES tarafından kabul edildi.

Menderes heyete hitaben yaptığı konuşmada;

“Beş sene önce verdiğimiz sözü ancak şimdi yerine getiriyoruz. Bayburt buna layıktır. İnşallah çok yakın bir zamanda Bayburt'un o geniş meydanında bunu kutlayacağız. Hepinizin gözlerinden öperim.” demişti.

Heyeti teşkil edenlerin her biri bir bayram sevinci içinde, birbirlerini kutluyor ve uzun süreden beri devam eden çabaların semeresini elde ettiklerine inanıyorlardı. Taşındıkları sarsılmaz umut, imân derecesinde Allaha olan inançları ile şahlanmış gibiydi.

Bu sevinçler, yüreklerdeki taşkınlıklarımı devam ettire dursun 27 Mayıs 1960 İhtilalı Bayburt'un vilayet olması işini ancak bir müddet geciktirebildi.

Sabır ve metanetle beklemek, kararlılıktan asla fedakârlık yapmamak ve bu konuda her engeli yıkıp, geçmek gerekiyordu.

1960 yılından 1987 yılına kadar devam eden süre içinde Bayburt'un vilayet olmasında sessiz kalınması, ilerde yapılacak yoğun girişimlere güç kazandırdı. Bu sessizlik üstü kül bağlamış

bir kor yığını halinde yürüklerde sıcaklığını kaybetmeden yandı durdu. Bayburt'un bu söz götürmez haklı davasında mutlaka başarıya ulaşmak gerekiyordu.

Nihayet 21 Haziran 1989 günü Büyük şairimiz Ziya Paşa'nın dediği gibi sihirli bir lütf, her Bayburtlunun kalbine bir vahiy kutsallığı ile indi. O şair diyordu ki;

**'TANRI HER LÜTF'UNU
BİR BAŞKA ZAMANA
SAKLAR'**

Evet, zaman gözleri kamaştırır parlaklığı ile geldi. Bayburt

ufukları yeniden doğan bir güneşle aydımlandı. Tanrı'nın lütfü geciken bir hakkın onun asıl sahibine verilmesi şeklinde tecelli etli.

Bu tecelli ile ortaya çıkan sonuçta, en büyük pay onun baş mimarı Başbakan ve bugün Cumhurbaşkanımız olan Sayın Turgut ÖZAL'A ait olmak üzere gelmiş ve geçmiş bütün dönemlerde, Parlamentoda Bayburt'u temsil eden milletvekillerinin ve bütün Bayburtluların büyük hisseleri vardı.

Anavatan Partisi Dönemi

L Bir zaman sonra, Merhum hocamız Tarihçi Mahmut Kemal YANBEY'in gaipten ses verir gibi kaleme aldığı söz konusu makalesinde, Bayburt'un "İL OLACAĞI" müjdesi kulaklarda çınladı. Bayburt'un bir yüz yıla yaklaşan beklentisi gerçekleşti. Bayburt'un Yukarı Tomlacık Köyü'nden halk ozanımız Hilmi Baba, içindeki emeli, sazının tellerinde dile getirerek demişti ki. **"Umarım vilayet merkezi olur, Ankara'dan emri gelir Bayburt'un**

15 Haziran 1989 Perşembe günü toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Hükümetin hazırladığı kanun tasarısını görüşmüş ve 3578 sayılı kanunla dört il ve beş ilçe kurulmasını kabul etmişti. Bu kanuna göre BAYBURT, KIRIKKALE, AKSARAY (NİĞDE), KARAMAN il oluyor, il sayısı 67'den 71'e yükseliyordu.

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve 8.3.1989 tarihinde Bakanlar Kurulunca kararlaştırılan kanun tasarısının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmasında “Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelikle ve ivedilikle görüşülmesi” isteniyor ve “Genel Gerekçe” kısmı da ise şöyle deniyordu.

“Bilindiği gibi, kamu hizmetlerinin ülke düzeyinde verimli ve etkili bir şekilde yürütülebilmesi, ülkemizin coğrafi yapısındaki özelliklerin değerlendirilmesi kadar sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik dengelerde görülen değişikliklerinde zaman içinde iyi bir şekilde izlenmesini gerektirmektedir.

Öte yandan son yıllarda merkezi idarede gerçekleştirilen reformlar neticesinde ulaşılan modern yönetim anlayışından taşra teşkilatına da yansıtılması zorunludur. Taşra teşkilatının merkezi idarenin önemli bir icra birimi olduğu yönetim biliminin temel ilkelerinden birisidir denmektedir,

Bir gerekçede özellikle zayıf ve gelişme imkânları kıt olan yerleşim birimlerinde sayısal fazlalığın ülke ekonomisi üzerinde olumsuz etkilerde bulunduğu ve sonuçta kırsal kesimdeki nüfusun büyük şehirlere göç ettiği dile getirilmektedir. Bu nedenle ülke genelinden yeni ve halkı cezbedici yerleşim yerleri yaratmak düşüncesiyle kanun tasarısının hazırlandığı hükümetçe önemle vurgulanmaktadır.

Ayrıca Bayburt’la ilgili madde gerekçesinde aynen şöyle denmektedir:

“Gümüşhane iline bağlı Bayburt İlçesi, tarihi geçmiş ve konum itibarıyla çevresinin merkezi durumundadır. 1

İdari yapımızın gereği olarak il olan merkezlerin sırf bu nedenle belirgin bir gelişme gösterdiği bilinmektedir. Zayıf ve gelişme imkânları kıt olan mekanların fazlalığı ülke ekonomisi üzerinde olumsuz etki yapmaktadır.

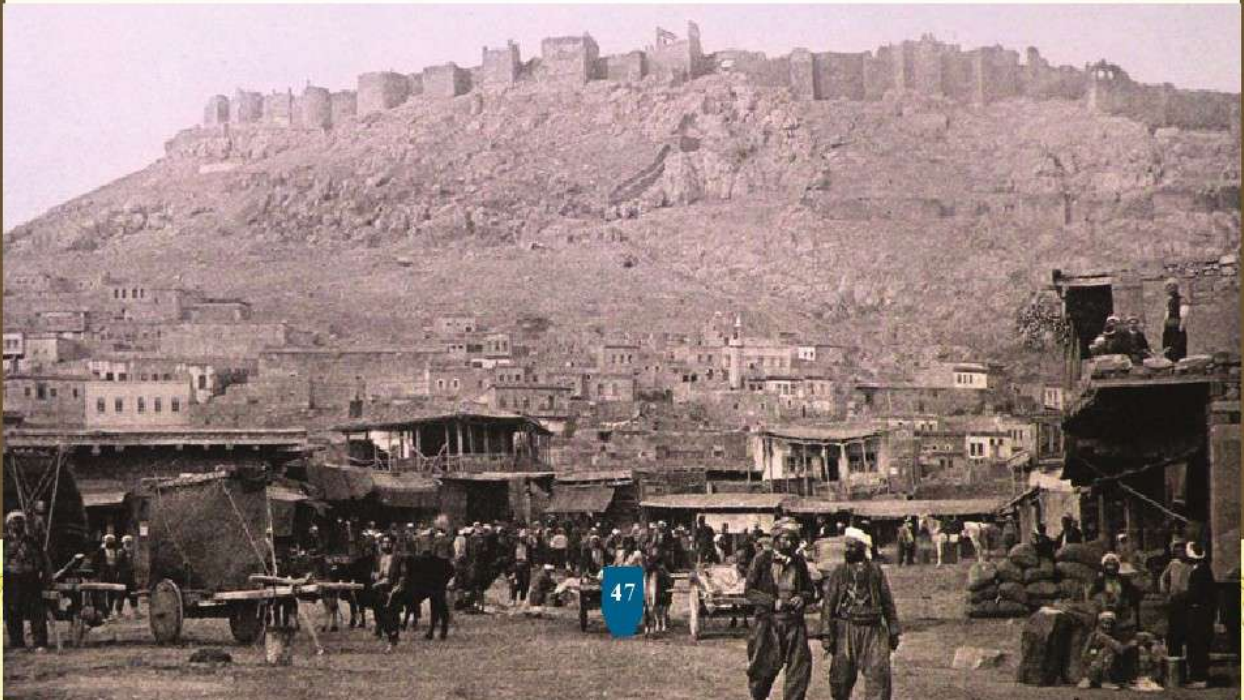
Bayburt Merkez olmak üzere AYDINTEPE ve DEMİRÖZÜ İlçelerinin, ayrıca bu kanunla

ilçe haline getirilen ve daha önce İspir İlçesine bağlı PAZARYOLU Bucağı’nın da katılımıyla oluşacak “BAYBURT İLİ” bölgenin sosyal, ekonomik ve ticari açıdan kalkınmasına yardımcı olacaktır.”

21 Hazirana 1989 tarih ve 20202 sayılı “Resmi Gazete” de yayımlanarak yürürlüğe giren bu kanunla Bayburt, Türkiye coğrafyasında haklı ve gerçek yerini 69’ncü İL olarak almış bulunmaktadır.

Bayburt’un tarihteki kökü kültür zenginliğini ekonomik, ticari ve turistik potansiyelini askeri yönden değerini çok iyi kıymetlendirerek, O’na gecikmiş olan hakkını teslim eden Anavatan Partisi iktidarına bütün Bayburtlular minnettardır.

Vefa ve kadir birliğine sınırlanmayan Bayburtlunun hafızasında silinmez izler bırakacak olan Bayburt’un il olma olayı, yeni bir tarihin açılacak sayfalarına O’na bu hakkını teslim edenlerin adları ile birlikte altın harflerle yazılacak, ayrıca onlar için kalpleri daima şükran duyguları ile dolup taşacaktır.

ŞEHİT OSMAN TÜRBESESİ

“ Bu iki türbe varlıkları ile en azından bin yıla yaklaşan bir zamanın başlangıcından beri, Bayburtu bir türk şehri yapmaya bile yeterli görülmektedir.

Bu türbeler, Saltukoğulları komutanlarından Mengüç gazinin kardeşi Osman gazi ve kız kardeşine aittir. Bayburt'un batı yanını kapayan 1682 metre yüksekliğindeki kaya bir tepe üzerine yapılmıştır. Evliya çelebi, seyahatnamesi'nde bu türbeler için şöyle söylemektedir. Şehir içindeki camii ensesinde göğe uzanmış yarım saatlik bir kaya üzerinde “Şehit Osman Gazi Baba” gömülüdür. Bir kargir, bina kubbesi ve ortasın birde büyük karlık (Kar toplanan yer) vardır. Bu türbelerin yanında bulunan büyük mezar taşlarının 600-700-senelik olduklarını göstermektedir. Bulunduğu kayalık tepeye adını veren bu türbeler, sarı taştan yapılmış olup sade ve fakat üstün bir taşçılık sanatının güzel örneklerini oluşturmaktadır.

Tokat'ta bulunan o zamanın büyük bilginlerinden Şeyh Ali tusi İLE Nurettin ibni SENTİMUR'un Türbelerine benzer bir biçimde yapılmış olan bu 11. Şehit Osman türbesi onlar gibi 1324 tarihinde inşa edilmiştir denebilir.

TARİH

BAYBURT'TA ERMENİLERİN YAPTIKLARI SOYKIRIM (KATLIAM)

“Doğu Anadolu halkı, Osmanlı Devletinin savaş galesiyle, yedi cephedeki orduların seferi mevcuda çıkarmak için seferberlik ilanı ile beraber eli silah tutabilen kesimleri silâh altına alması dolayısıyla, kan dökücü Ermeni Çelebi'nin bekledikleri fırsatın geldiğine tanık olmaktadır.”

Soykırımın kanlı kılıcı Erzincan, Bayburt ve Erzurum'da kimsesiz ve korumasız halkın kadın, erkek, çocuk ayırt etmeden başlan üzerinden insafsızca geçmiş ve gerçek bir soykırımın kanlı facialarını sergilemiştir.

Erzincan'da yapılan soykırımını Veysel EROGLU adı geçen kitabında şu satırlara yer vererek, anlatıyor

"Katliâm (soykırım) o derece hunharca (kanlı) işleniyorduk! memeden kesilmiş çocukları katli/hamile kadınların karınları yarılarak

çocuklarının çıkarılması, insanların diri diri yakılması, bakire kızlara her türlü şenaat (kötülük ve ırza geçme) ve rezalet tatbik edildikten sonra parçalanmaları ve bir çok insanın evlere doldurularak yakılması gibi tüyler ürpertecek zulüm ler Ermenilerin her yerde işledikleri zulüm çeşitleri idi."

Bu faciaların görüntülerine Ahmet Refik Altınay, KAFKAS YOLLARI'nda isimli eserinde aşağıdaki satırlarla temas ediyor ve diyor ki:

“ Rusların avdetini müteakip Ermenilerin zühüm ettikleri beldelerden biride Erzincan... Vaktiyle yirmi bin nüfusu ihtiva eden kasaba da şimdi üç, dört bin kişi bile yok. Rusların istilası zamanında kasaba da kalan fakir ve aciz halk, Bunlarında yedi yüze yakın kısmı Ermeniler tarafından kesilmiş, öldürülmüş, yakılmış ve kuyulara atılmış. Kasaba Osmanlı Ordusu tarafından Şubat'ta işgal olunmuş.

Ölülerin toplanması hala bitmiyor, bu feci kan ve sefalet manzarası karşısında karlı dağlar, bahara hazırlanan ovalar, henüz çiçeklenen ağaçlar sessiz ve sakin. Fırat yine sessiz, mütevazı ve gururla yoluna devam ediyor. Kuşlar yine harabeler ortasında kederli ve mahzun düşünüyorlar. Talihsiz Erzincanlıların yanık, etkili kürdi makamdan söyledikleri türküler şimdi gerçekten yerini bulmuş. Bugün o türküler söylendiği, o hazin nağmeler yurtlarına dönen felakete uğramış olanlardan işitildiği zaman kederlenmemek kabil değil..! “

Erzurum katliamı çok korkunçtu. Ermeni Antranik ve Doktor Azarif adında iki azılı katil bu katliamı planlayıp icra ettirmişlerdir.

10 Şubat 1918'de başlayan soykırımı Türk ordusunun 24 Şubat 1918'de Erzurum'u kurtardığı tarihe kadar devam etmiştir. Erzurum'a giren Türk ordusu, şehir içinde 2127 ölüyü defnetmiş ayrıca Kars kapısı dışında 250 ceset daha bulmuştur. Türkler, balta, süngü ve kurşunlanarak öldürülmüş, ciğerleri çıkarılmak ve gözlerine kazık sokulmak suretiyle şehit edilmişlerdi. Sadece Erzurum'un içinde soykırımı uğrayan ihtiyar, kadın, erkek ve çocuk yekünü 8000'i buluyordu.

Erzurum'un Türk pazarı bütünü ile yağma edilmiş ve yakılmıştır.

Rus şairi Lermontof, bir şiirinde Ermeniler için şöyle diyor: “Sen kölesin, sen korkaksın, sen ERMENİSİN”

Bayburt'taki soykırımı diğer illerde olduğu gibi çok kanlı olmuştur.

Bayburt Ermenisin'de ki ilk kıpırdanış, 1895 (15 Eylül 1311) Ekim ayı başlarında görülmüştür. Bu tarihte vukua gelen olaylar Başbakanlık Devlet Arşiv Genel Müdürlüğündeki “YILDIZ EVRAKT” adı altında toplanan dosyada gerekli incelemeleri yapan E.Öğretmen Sayın Mehmet HOCAOĞLU resmi arşivlerden faydalanarak hazırladığı değerli eserini de şu satırlara yer vermiştir.

“Erzurum'da müfettiş Şakir Paşa'nın 15 Eylül 1311 (1895) tarihli ve şifreli telgrafından

“... Trabzon olayından sonra birkaç Karadenizlinin şimdiden Bayburt Kazasının Ermeni köylerinin bazılarını tahrip niyetinde oldukları sanıldığından bunun önlenmesine çalışılmasına aynı zamanda Bayburt'a dışarıdan gelmiş fedai ve ihtilalcıların bulunduğu haberinin alınması üzerine her hangi bir karşılığa meydan verilmemesi için 200 ihtiyat erin silâh altına alınması bildirilmiştir.

Ayrıca iki bölük süvari ve bir miktar topçuya ilâveten bir tabur

piyadenin dördüncü ordudan Bayburt'a gönderilmesi ordu komutanı müşir paşa ile yapılan muhabere sonunda kararlaştırılmıştır.

Erzincan'dan tabur Bayburt'a gidinceye kadar dükkânlar açılmış güvenlik iade edilmiş. Fakat dün sabah Ermeni mahallesinden geçen Müslümanlara Ermeniler birkaç el tüfek ve tabancalarıyla ateş etmişlerdir. Silâh seslerin işiten İslâmlar dükkânlarını kapayıp evlerine koşmuşlardır. Evlerinden silâhlarını alıp dışarı fırlayan İslâmlar Ermenilere hücum etmişlerdir.

Her iki tarafın attığı silâhlarla şehir mahşer yerine dönmüştür. Akşam a kadar süren kargaşalık sonunda İslâm ve Hıristiyan dükkânlarının kepenkleri kırılmış, bazı yağmacılık olayları olmuştur. Şehrin bazı yerlerinde yangınlar da çıkmıştır. Zarar ziyanın yüksek olduğu Kaymakamlığın telgrafından anlaşılmıştır.

Hadisenin çıkmasına Ermenilerdeki ihtilâl ve isyan düşüncesinin sebep olduğu belli ise de olayı önleyecek kadar kuvvet bulunduğu halde hadiseye meydan verilmesinde mahalli idarecilerin kusurlarının bulunup bulunmadığının araştırılması için Topçu Binbaşısı Asef beyle Hukuk mektebi mezunu Sabri Bey acele olarak Bayburt'a gönderilmişlerdir. Tahkikat sonucu ayrıca arz olunacaktır.”

O günkü olaylar, Erzurum ilinde görevli asker ve sivil idarecilerin hükümete verdikleri raporlarda resmi bir anlam kazanmış oldukları için Sayın Mehmet Hocaoğlu'nun araştırmaları sonucu ortaya çıkan şifrelerin buraya alınmasında fayda görülmüştür.

İkinci bir şifre yine müfettiş Şakir Paşa'dan sadarete (hükümete) çekilmiştir. Erzurum'da Şakir paşanın 16 Ekim 1311 (1895) tarihli ve şifreli telgrafından

“... 15 Ekim 1311 (1895) günü Bayburt'a çıkan kargaşalık bastırılmıştır. Üç Ermeni evi yanmıştır. Ermenilerden 155 erkek 7 kadın ve 8 çocuk ölmüştür. 35 kadar da yaralı vardır, İslâm ahaliden 7 askerlerden iki ölü vardır. Kaza hâkimi ile birlikte 15 kadar yaralı bulunmaktadır.

Şehirdeki Türk-Ermeni çarpışmasını haber alan çevredeki İslâm köylüleri bir topluluk halinde şehir yakınına kadar gelmişlerse de Albay Zekeriya Bey bir müfreze ile topluluğun karşısına çıkmış, şehre girmelerini önlemiş, topluluğu dağıtmış olduğu mahalinden alınan telgraftan anlaşılmıştır.

Aynı telgrafta şehir yakınında dağılan topluluğun tekrar toplanarak Ermeni köylerine hücum ettikleri, özellikle Kısanta köyüne yaptıkları hücum da Ermenilerden ölenler bulunduğu, karışıklık sırasında bazı yağmalar

yapıldığı anlaşılmıştır.

Devlet emirlerine isyan niteliğinde olan bu hareketin tenkili ve suçluların cezalandırılması için Komutanlıkça Kaymakamlığa gereken emrin verildiği.

Bayburt Polis Komiserliğinin 22 Ekim 1311 (1895) tarihli ve 29 sayılı yazısından

“... Ekimin 14 üncü Cumartesi saat dört sularında Bayburt'un Güney ve Kuzeye bakan Ermeni mahallesindeki Ermeniler tarafından üç el silâh atılması üzerine kasaba birden bire karışmıştır. Her ne kadar asker, polis, jandarma kargaşalığı önlemeye çalışmış ise de; saat on bir buçuğa kadar karışıklık sürmüştür. Askerden iki şehit bir yaralı İslâm ahaliden 3 şehit 11 yaralı vardır. Ermenilerden ise 177 kişi ölmüş 35 kişi de yaralanmıştır. İki ev yanmıştır. Dükkânlardan yağmalar olmuştur.

Olayın ikinci pazar günü güvenlik tekrar sağlanmıştı.

Ertesi günü Kızı, Lusunk, Balahor, Rumeli, Varzahan, Kısanta, Hayık, Hınzeverek Niv, Tomla, Kopuz, Ergi, Pülürek, Keleverek, Pulur, Rüştü, Hindi köylerinin Ermenileri İslamlar üzerine saldıranlardır.

Bu hücumla İslamlar ile Ermenileri arasında yer yer çarpışmalar olmuştur. Şim dilik her iki tarafın ölü ve yaralı sayısı belli değildir.”

Olayların çıktığı gün Ermeniler polis komiserine de ateş etmişler fakat isabet ettirememişlerdir.

Olayı çıkaranların başında o zaman tüccardan Haçatör Babayan kardeşi

Ohannes ile Arakil Tarafyan vardır. Bunlar yakalanmış ve cezalandırılmışlardır.

Bu çarpışma sonucu Türklere 17 şehit, 22 yaralı vardır.

Ermenilerden 54 kişi ölmüş 72

kişi yaralanmıştır.

Diğer önemli bir rapor yine Erzurum'da askeri ve sivil yetkililer tarafından hükümete sunulmuştur.

Bu raporda görüleceği gibi artık büyük ölçüde bir isyan (ayaklanma) ve bir ihtilal hazırlıkları olduğu anlaşılmış bulunmaktadır. Bir süre sonra, Türkleri yaptıkları propaganda ile iyice sinirlendirip onlar önce harekete geçirmeyi hedef almışlar ve bu suretle de girişecekleri soykırım hareketini meşru müdafaa kalkanı gerisinde dünyaya ilân edeceklerdir. Rapor şu satırlara yer vermiştir.

“(Sadettin paşa ve İbrahim Cemal efendinin ortak raporundan)”

“... Her yerde olduğu gibi Bayburt ve köylerindeki Ermenilerin fikirleri komitelerin, talimat, tavsiye ve emirleriyle ihtilâl ve isyan düşünceleriyle doldurulmuş olduğundan son zamanlarda yıllardan beri hükümet emirlerine karşı gösterdikleri itaati terk ederek ihmal, aldırnamazlık hatta serkeşlik ve küstahlığa başlamışlardır.

Kasabadaki Ermeniler, ayaklanmanın idaresi için kendilerine albaylık, binbaşılık, yüzbaşılık gibi hayali rütbeler, köylerdeki Ermeni gençlerine de çavuşluk, onbaşılık ve erlik derecelerini vererek içlerinde tasarladıkları ayaklanmayı uygulamak niyetinde olduklarının göstermişlerdir.

Ermeniler, yapacakları ayaklanmadan sonra yabancı devlet ordularının burasını işgal edeceklerini” kulaktan kulağa fısıldıyorlar; çok zaman bunu gururlanarak açıktan açığa söylemekten çekinmiyorlardı. Ermenilerin İslamlara göre az olduklarını söyleyenlere karşı da: “Azdan az, çoktan çok ölecek; fakat netice Ermenilerin maksat ve arzularına göre olacaktır. Hükümet dairelerinde Ermenilerin vazife yaptıkları görülecektir.” gibi sözlerle karşılık veriyorlardı.

Bu sözleri İslâm köylerinde ve Müslümanlar arasında da söyleyip geziyorlardı. Ermeniler bu çeşit propagandalarla İslamları heyecanlandırmışlardı.

Ermeniler, bir taraftan böylesine propagandalarla İslâm ahalinin sınırlarını bozup heyecanlandırırken diğer yandan fiili harekete geçmeye başlamışlardır. Hadrak köyü civarındaki Köprü'nün altına Karadenizli kıyafetiyle saklanmış Ermeni çetesi postayı kurşunladıkları sırada 19 uncu süvari alayının hayvanlarından birisini öldürmüşlerdir. Bu olay İslâm ahaliyi

dükkanlarını açmışlarsa da birkaç saat sonra tekrar kapayarak evlerine kaçmışlar; pencerelerinden İslamlara ateş etmeye başlamışlardır.

Ermeniler, bir yandan da Karadenizli ve hoca kıyafetine girip köylere dağılmışlar. "Kasabada Ermeniler İslamları öldürüyor" diye propaganda ederek İslamları korku ve dehşete düşürecek sözler söylemişler; Müslümanları korkutmuşlardır; Ermeniler bu çeşit propagandalarının yanında önlerine çıkan İslamları öldürmeye başlamışlardır. Böylece can, ırz, namus ve mal kaygısına düşen İslamlarla Ermeniler arasında

edilebilir. Asıl hafızalarda hala izleri çok canlı olarak muhafaza edilen ve her yılın "21 ŞUBAT" gününün "BAYBURT 'UN KURTULUŞ GÜNÜ" olarak kutlanmasında sergilenen kanlı Ermeni soykırım sahneleri, 1918 yılının Şubat ayının karlı ve soğuk günlerinde gerçek sahneler olarak ortaya çıkmaktadır.

O günlerin kanlı olaylarının ne kadar acı, ne büyük birer facia niteliği taşımakta olduğunu Başbakanlık Devlet Arşivlerine intikal eden rapor, telgraf ve mektuplardan en doğru şekilde öğrenmek fırsatını buluyoruz.

Sayın Mehmet HOCAOĞLU'nun incelemeleri bize gerçekleri en çirkin ve korkunç yüzleri ile aksettirmektedir. Onun kaleminden olayların izahını "BAYBURT'TA ERMENİ MEZÂLİMİ" başlığı altında okuyalım.

Bayburt'ta Ermeni Mezâlimi

"Doğunun önemli yerleşme merkezlerinden biri olan Bayburt'ta Ermeni mezaliminden kurtulamadı. Hissesine düşen kan ve gözyaşından nasibini aldı.

2. Kafkas kolordusu komutanı Yakup Şevki Paşanın Bayburt'ta Ermeniler tarafından yapılan mezalim hakkındaki raporu Hulki Saral Paşanın "Ermeni meselesi" adlı kitabının 363 üncü sahifesinden aşağıya aktarılmıştır.

"..Ermeniler, Bayburt'u terk ettikleri gün, kasabanın en güzel konak ve mağazalarından 400 kadarının yakmışlardır. 28 Ocak 1334 (1918) günü ekmeçlik un dağıtılacağını ilân ederek bir kısım kadın, erkek ve çocukları evvelce hapisane yapılan büyük bir binaya sokarak, binayı vahşice bir şekilde yakmışlar ve aynı zamanda sokaklarda tesadüf ettikleri çocuk, kadın ve erkekleri süngü ve kurşunla şehit etmek suretiyle her türlü fenalığı yapmışlardır.

bir kat daha heyecanlandırmış, can, ırz, namus ve mal kaygısına düşürmüştür.

İslamları son derece telâş ve endişelendiren bu olaydan sonra kasabadaki Ermeniler dükkanlarını kapayıp Kiliselere ve evlerine çekilmişlerdir. Ermenilerin bu davranışları Müslümanları daha fazla telâşlandırmış, müdafaa tedbirleri almaya zorlamıştır. Hükümet tarafından, Ermenilerin bu hareketlerini terk ederek, eski sadık ve itaatli tebaa gibi davranmalarının daha yerinde ve çıkarlarına uygun olacağına dair yapılan öğütlerin hiçbir faydası görülmemiştir.

Ermeniler, 14 Ekim 1311 (1895) Cumartesi yani hadise gününün sabahı

çarşımalar başlamış, birkaç gün sürmüştür.

Bayburt Ermenilerinin elebaşı tüccar Haçatur Babayan'ın ayaklanmanın idaresini üzerine aldığı herkesçe bilinmektedir. Olay sırasında Ermeni kadınlarının "Hani Haçatur'un askerleri? " diye bağurdıkları pek-çok kişi tarafından işitilmiş ve halen söylenmektedir.

Olay esnasında kasabadaki Nizamiye Taburu karışıklığı yatıştırmaya çalışmış ise de şehrin büyüklüğü, dağınıklığı, köylerden şehre gelen giriş yollarının çokluğu hadiseyi önlemeyi güçleştirdiğinden karışıklığın önü altı yedi saatten önce almamamıştır."

Yukarda açıklanan olaylar nihayet münferit olaylar gibi mütalaa

Ermeniler, bu zavallı insanları yakarken bunların imdat! Diye bağışmaları ve inlemelerini bir müzik nağmesi gibi karşılayarak eğlenceler yapmışlar, bununla yetinmeyerek, binanın içine bacalardan içeriye el bombaları ve pencerelerden de kurşunlar yağdırmışlardır.

İnsanlığın şimdiye kadar şahidi olmadığı ve tarihin hiçbir devrinde kayıt edemediği bir şekilde yakılan ve katledilen, görülmemiş işkencelerle yok edilen bu Türk halkının mevcudu 500 den fazla idi: Bunlardan başka kasaba içinde 300 kadar yaralı ve erkek çocuğun askeri doktorlarımız tarafından tedavilerine ve yaralarının sarılmasına başlanmıştır.

“Bayburt’a giren keşif kolları, Bayburt kasabasında bir katliam sahnesi görmüşlerdir. Bayburt ve havalisindeki İslamların imhasına memur olan Arşak faciayı aşağıdaki gibi tertip ve icra ediyor:

Arşak maiyetine aldığı 484 Ermeni’ye gündüzleri talim yaptırıyor. Geceleri ise Komite başlarıyla harpten önce Belediye dairesi olan binada toplantılar yaparak tertipler almakta ve teşkilat hakkında müşaverelede bulunuyor. Yalnız Bayburt ahalisinden sanatkar bulunanların itimat edilebileceklerinden bir kısmını

sanatlarıyla uğraştırıldıkları gibi kendi evlerinde oturmalarına da izin veriliyor. Geri kalan hususi binalarda oturanlara askerce muamele yaparak teşkilât ve tertipler hakkında dışarıya hiçbir bilgi sızmasına son derece dikkat ediyor.

Müslümanlara karşı gayet ciddi davranmaları ve hiçbir sızıntıya meydan vermemeleri ve daima nasihatle bulunmaları sebebiyle fesatçı kötü niyetleri anlaşılammış ve hatta Of Sürmene havalisinde Ermeni çe-telerinin tenkil maksadıyla kurulmuş çetelerden yardım istenmesine ve hatta Ruslar tarafından terk edilmiş silâhların dahi islamlara dağıtılmasına Belediye reisi olup sonra Ermeniler tarafından şehid edilen f lafız Süleyman efendinin engel olduğu anlaşılmıştır.

Ermeniler böylece umumî efkârı tatmin ve temin ettikten sonra 1 Şubat 1334 rumî (14 Şubat 1918)de her sokak ve mahalleye bir takım devriyeler çıkarıp birer bahane ile sokaklardaki haliyi toplamaya başlıyorlar.

Mahalleler arasına çıkan devriyeler, rastladıkları köylülere ve şehirli halka sizi Arşak Paşa çağırıyor, mühim meseleler görüşülecektir, gibi yalanlarla halkı kandırıyorlar.

Hapishane yaptıkları Sarı Hamdi efendinin taş mağazalarına, kandırıp

elde ettiklerini, tutukluyorlar, Ermeniler, hapishaneye götürdüklerinin üzerlerini, önce kapının önünde arıyorlar. Üzerlerinde bulunan para ve kıymetli eşyayı alıyorlar. Çeşitli zulüm ve işkencelerle hapishaneye sokuyorlar.

Arayıpta çarşı pazarda bulam adıklarının cebir kullanarak evlerine giriyorlar, para kıymetli eşya ve kadınların ziynet eşyalarını cebren alan Ermeniler, çok zaman bu zavallı silâhsız masum insanları kendi kapılarının önünde, feci bir biçimde de şehit ediyorlar, bir kısmını da yine çeşitli işkencelerle hapishaneye götürüyorlardı.

Bu durum 3 Şubat 1334 (16 Şubat 1918) sabahına kadar sürdü, 3 Şubat sabahı Müslüman kadınlarını toplamaya başlayan Ermeniler topladıkları 14 genç kadın ile bakire kızı Sarı Hamdi efendini taş mağazasının tam karşısındaki Haydar beyin ahşap oteline dolduruyorlar.

Katliam alaturka saat üçte şöyle başlıyor: Taş mağazalara kapıdan girildiği zaman sağdan birinci odaya 23 soldan birinci odaya 4, ikinci odaya 60, üçüncü odaya 50 ve avlunun bitimindeki odalardan soldakine 48 ve sağdakine 8 ki toplam 183 kişi doldurmuşlar.

Önce soldan birinci odada bulunan Belediye başkanı Hafız Süleyman, Abranlı İrfani, Vagımdalı Piri ve Kormaslı Ahmedi odadan çıkarıyorlar Ermeniler, ellerindeki süngü, demir, balta ile korkunç katliama koyuldular. Bu dört kişiyi şehit ettikten sonra sırasıyla diğer şuradan buradan tutukladıkları Türkleri şehit etmeye başladılar. Gözleri önünde korkunç ve vahşice arkadaşlarının öldürüldüğünü gören diğer tutuklular acı feryatlar çıkarıyorlar: kendilerine sıra gelince nefsinin müdafaaya çalışıyorlarsa da ellerinde işe yarar bir silâh bulunmadığından işkence ve vahşiliğin en korkuncuna katlanarak şehitlik şerbetini içiyorlardı.

Yalnız üçüncü odada bulunan 60 kişiden Murat çavuş, Şevki, Saraç hafız ve Zahit mahallesinden Sadık, ölüler arasına sokularak kendilerine ölü süsü vermiş, böylece canlarını kurtarmışlardır. Ermeniler, süngü ve balta ile yaptıkları katliam yetişmiyormuş gibi, cenazeler üzerine gaz döküp ateşliyorlar; böylece arada sıkışıp kalan yaralılarından sağ kalanları da diri diri yakıyorlar.

Buradaki facia sahnesi kapandıktan sonra taş mağazalardaki boşluğun sonunda ve solundaki odada bulunan 48 kişiye sıra geliyor. Bunların içinde bulunan Dağista'nın Konpo şehrine bağlı Kokal Kasabası ahalisinden olup ve tarihten 8 ay evvel Bayburt'a gelerek kunduracılık yapan 22 yaşında Mehmet oğlu Abdullah, karşısında geçen fecaat sahnesini görür görmez, arkadaşlarını müdafaaya çağırıyor. Tutuklu buldukları odanın zeminine döşeli kemer taşları zorlukla sökerek kapıyı kesiyorlar. Bunları katli için gelen Ermeniler durumu görünce kapıyı kırıyorlar; fakat taşla kesilmiş kapıdan içeri giremiyorlar.

Ermeniler bomba ve kurşunlarıyla hücumu geçiyorlar Müdafaaya azimli zavallılar Ermenilerin içeriye attıkları bombaları daha patlamadan tekrar geriye Ermenilerin üzerine atıyorlar. Bir taraftan da taş parçalarıyla Ermenilerin kurşun ve bombalarına karşılık veriyorlar. Öbür taraftan da odanın duvarını delmeye çalışıyorlar.

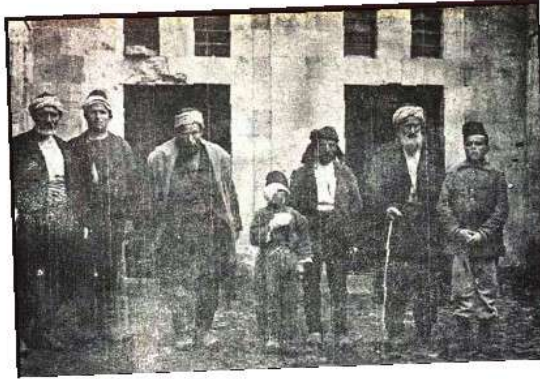
Bu feci sahne sürüp giderken Haydar Beyin oteline doldurulan 14 kadını baştan aşağı soyundurup çıplak bir halde Haydar beyin oteline bitişik Çavuş oğlunun oteline götürüyorlar. Birer birer hepsini de öldürdükten sonra oteli de yakıyorlar.

Bu on dört kadından üçü

elbiselerinin tamamen çıkarılması teklifine dayanmayıp kendilerini pencereden dışarı sokağa atıyorlar.

Bunları otel çevresindeki Ermeni devriyeleri tarafından katlediyorlar. Pencereden aşağı kendisini atan kadınlardan birisinin kendisiyle birlikte tutuklanmış, iki kızının yukarıda feryada başlamaları üzerine Ermeniler bu kızları da aşağı indiriyorlar ve annelerinin gözleri önünde şehit ediyorlar. Daha sonra da cesetleri annelerinin kollarına verip gazla kadını tutuşturup diri diri yakıyorlar.

Bu korkunç facialar sürüp giderken mahalleler arasında kanlı yağma ve yangın çıkarıyorlardı. Kasabanın batı yönünde Trabzon-Erzurum yolu üzerinde Binbaşı hanları denilen ve Ruslar tarafından

cephaneli yapılan binanın plân dışı ateşlenmesiyle müthiş patlamalar, katliam a yeni başlamış, belki de günlerce devam edecek katil ve soygun yapacak Ermenileri korkutuyor. Türk askeri geliyor korkusu yüreklerinden hiç bir zaman çıkmayan Türk ordusunun korkusuyla Erzurum'a doğru kaçışmaya başlıyorlar.

Sarı Hamdi'nin Taş mağazasından tutuklu iken cesaretleriyle canlarını müdafa ederek, o zamana kadar, Ermenileri meşgul etmeyi başaran bu 48 kahraman çıkıyorlar. Ahaliyi gizlendikleri yerlerden çıkarıp yer yer yanmakta olan binaları

söndürmeye koşuyorlar.

İşte Bayburt'ta Ermenilerin yaptıkları mezalim ve katliamın tertip ve icrası budur.

Bu korkunç faciadan önce Arşak Bayburt ve çevresindeki bütün İslamları yok etmek amacıyla çok önemli bir karar alıyor: Köylerin imam ve muhtarlarının 7 Şubat 1334 (1918) Bayburt şehrinde toplanmalarını istiyor.

Sonucu belli olan bu çağrıya ahali katılmıyor. Kelkit'te ki Türk birliklerine sığınıyorlar. Bu durumu gören Kelkit Rus mütareke komisyonu başkanı Yarbay Voronof durumu başkomutan Odişclidzey'e bildiriyor.

Arşak bu emri Erzincan'daki çete başı Sivashlı Murat'tan Mamahatun üzerinden telefonla alıyor. Halk emre boyun eğmeyince karşılığı yine Arşak tarafından Erzincan'a bildiriyor. Bu telefon konuşmaları Kösedeki Rus ambarlarını korumak için giden Türk müfrezesi tarafından tespit edilmiştir.

Ermeniler, Bayburt köylerindeki İslamlardan yalnız ötede beride rastladıklarını katlediyorlar. Korkunç katliam plânını şehirde uygulamak kararındaydılar. Öyle yaptılar.

Erzincan, Bayburt katliamlarını birbirine benzerliği muntazam Ermeni birlikleri tarafından sistemli bir biçimde imhaya başladıklarını gösterir. Ermeni birliklerinin Türk birlikleri karşısında geri çekildikleri yol üzerinde ve evlerinde olan bütün Müslümanların kadın erkek ve çocukların katili ve imha ettikleri görülmüştür.

Bayburt-Maden hanları, Aşkale, Karabıyık hanları yönünde ilerleyen takip kolu bu yolu fecaatin kaynağı halinde bulunuyor.

Maden hanlarında 5 bu hanların doğu güneyindeki Harorti köyü halkından üç kişinin cesedi yol üzerinde bulunmuştur.

22 Şubat 1334 (1918) tarihinde Bayburt'un Şingah mahallesinden, olayı bizzat yaşamış olan, Hafız İbrahim oğlu Mahmut Celalettin'in İstanbul'da Tasvir-i Efkâr gazetesine gönderilen mektupta; "...Ermeniler yıllarca birlikte yaşadıkları komşuları ve dostları olan 400 Türk'ü şafak sökerken yakalayıp kesmeye götürdüklerini Türklerden hiç kimsenin komşuları olan Ermenilerin böylesine bir alçaklığı akıllarına getirmediklerini; ancak Sarı Hamdi'nin Taş mağazalarında toplandıklarını görünce anladıklarını fakat iş işten geçmiş olduğunu belirttikten sonra kısaca diyor ki: Bunlar birer birer kesildi; boğuldu; biçildi. Hastaları, çocukları, ihtiyarları, kadınları didiklediler. Üzerlerine gaz yağı döküp yaktılar. Anam, babam, akraba ve yakınlarım; komşularım yandılar.

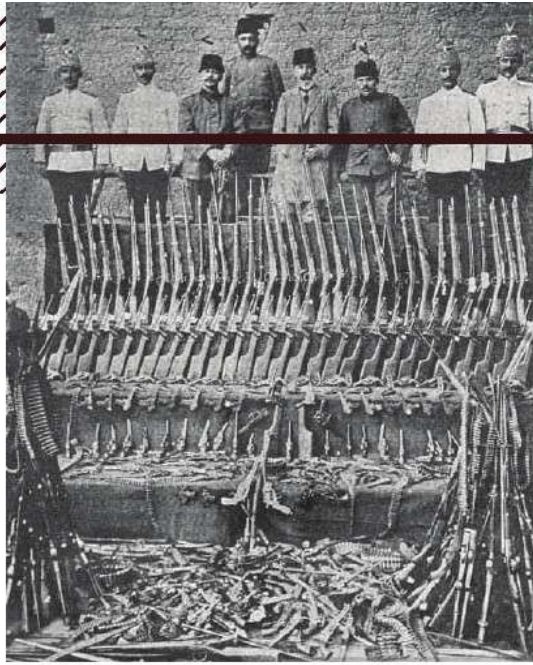
Dört odaya bölünmüşüktük. Altmış yaşındaki ihtiyar İhtyas ağanın gayretiyle odanın kapısını kaldırım taşlarıyla ördük. Onlar kurşun bomba attılar, bit taş..

Bu sırada Rus cephaneliği ateşlendi. Şiddetli bir patlama oldu. Ermeniler, Türk ordusunun ilerlemekte olmasından kuşkuluydular. Bu patlamayı Türk ordusunun yakınlardan top atmaya başladığını sanarak paniğe tutulup kaçtılar. Halk bu patlamayı Allah'ın hikmeti kabul etti. "Kudret topu" diye adlandırdı.

19 Şubat 1334 (1918) günü Türk süvarileri Bayburt'a girdi. Süvarilerden sonra 13 Kafkas alayından Muhtar Bey adında âlicenap bir subay fotoğraflarımızı aldı. Biz kurtulduk; vatan kurtuldu.

Bayburt'un yukarı Kızı köyünde ürperti veren bir olay daha var. Bu olay, köydeki gen kız ve gelinlerin bir namus koruma savaşıdır.

Ermeniler, Rus öncü kuvvetleri ile memleket içine sızmaya başladılar.

Yerli Ermeniler bu nerden geldiği belirsiz katillere elinden geldiğince yardım ediyordu.

Bayburt'un ikinci işgal günü (17 Temmuz 1917) Yukarı Kızı köyüne gelen bir grup Ermeni, köyün genç kız ve kadınlarının gizlendiği yeri yine bir Ermeni kadından öğrenerek oraya baskın yaptılar. Burada can korkusu ve namus korkusu ile birbirine kenetlenmiş duran kız ve gelinlerden birisini seçerler ve oracıkta diğerlerinin gözleri önünde ona tecavüz ederler. Diğerleri bu manzara karşısında feryadı figan içinde etrafa kaçırlar. Namusu kirlenen gelin'in kocası ise askerdir ve savaştadır. Belki çözülen Kop cephesinden memleket içlerine doğru çekilmekte ve yurdunu düşmana bırakmış olmanın derin ızdırabını yavuklusunun özlemi ile birleştirmiştir.

Kocası askerdeki gelin doğruca köyün orta yerinde ki büyük ve derin su kayusunun başına giderek "BACILAR BEN CEPHEDEKİ ERİMİN NAMUSUNU KORUYAMADIM, BU" NAMUS ANCAK BÖYLE TEMİZLENİR..." diyerek kayuya atlar... Diğer kız ve gelinlerde onu izlerler. Bugün bu kayu, köylüler tarafından doldurulmuştur. Ve namuslarını koruma savaşı veren 18 genç kız ve gelin bu kayunun derinliğinde yatmaktadır.

Buraya bir anıt dikmek gerekmez

mi? Böyle bir vahşeti sergileyen bir anıt Ermeni'ye daha iyi tanıtmaya vesile olmaz mı? Ne dersiniz?

İstanbul'un işgali sırasında Ermeni tehciri meselesi yeniden hortladı. Damat Ferit Paşa kabinesi telaşa kapıldı. Yabancı devletlere şirin görünmek için suçlu aramaya başlandı. İlk önce hatıra eski Bayburt Kaymakamı ve Urfa mutasarrıfı Nusret Bey geldi. Ferit Paşa hükümeti o sırada Urfa Mutasarrıfı olan Nusret Beyi İstanbul'a getirip

Hurşit Paşa başkanlığındaki harp divanına sevk etmişti.

Nusret Bey'in harp divanında günlerce süren muhakemesinden sonra dava beraatla sonuçlanmış; Nusret Bey serbest bırakılmıştı.

Harp divanının kararından hükümet memnun olmadı. Bir kurban lazımdı. Damat Ferit Paşa Nusret Beyi kurban seçmişti. Nusret Bey mutlaka cezalandırılmalıydı. Bu nedenle hükümet ikinci defa onu Ermeni tehciri ile suçlayarak bu defa Nemrut Mustafa Paşanın başkan bulunduğu Harp divanına gönderildi.

Erenköy'ündeki evinden tevkif edilerek Bekir ağa bölüğüne getirilen Nusret Bey Ermeni tehcirinin tutuklandığını öğrenince ferahlamış ve "Hurşit Paşa divan harbinde bu iftiradan beraat etmişim" demişti. Zavallı Nusret Bey düşünemiyordu ve düşünemezdi ki düşmana şirin görünmek isteyen korkak Damat Ferit Paşa hükümeti onu kurban etmeye karar vermiştir.

Nusret Beyin soruşturulması aylarca sürdü. Bir ipucu elde edilemiyordu. Ama mutlaka bir şeyler bulmak Nusret Beyi mahkûm etmek lazımdı. Mahkeme başkanı Nemrut Mustafa Paşa bula bula dünyanın hiç bir yerinde görülmemiş işitilmemiş bir usul buldu? Gazetelere ilan vererek Nusret Bey aleyhinde şahitlik edecekleri bulma usulü!

İşte Serbesti gazetesinin 29 Nisan 1920 tarihli sayısından:

“ Divan-i harbi-i örfi riyasetinden:

Bayburt ve Ergani taktik (katil) ve tehciri (göç) meselesine dair malûmat ve meşhudatı olanların divanı harbe gelmeleri ilân olunur.”

Ertesi gün (30 Nisan 1920) Peyam gazetesinde çıkan ilân “Bayburt ve Ergani Maden’inden tehcir olup ahiren avdet eden Müslim ve gayri Müslimlerden Dersadet’te bulunanların önümüzdeki cumartesi günü zevali saat 10 da 1 numaralı Divan-İ harbi örfide hazır bulunmaları Beyan olunur.”

Gazetelerdeki ilânların yardımı ve Ermeni Patrikhanesinin gayretiyle şahitler belli günde harp divanına gelirler. Nusret Bey sanık sandalyesinde Başkan Nemrut Mustafa Paşa;

Şimdi şahitler dinlenecek, Alın içeri. Ermeni şahide söyleyecekleri ezberletilmiş; bülbül kesilmiş; sanki kitap okuyor. Nusret Bey bu yalancı şahidi ibret, hayret ve ıstırapla dinliyor. Ermeni şahidin sözlerindeki çelişkiler bir yana tertipte bir şey unutmuşlar, akıllarına gelmiyor. Oda Ermeni şahit Bayburtlu değil İstanbulludur. Şahit düzgün bir İstanbul ağzıyla konuşuyor. Nusret Bey buna parmak basıyor.

- Bu şahidin ağzı Bayburtlu ağzı değil... Belki ömründe İstanbul’dan dışarı çıkmamıştır. Özellikle bu durumun incelenmesini... Esasen şahitlerin söyledikleri de baştan aşağı ...

Mahkeme Başkanı Nusret Beyi daha fazla dinlemeye katlanamıyor susturduktan

sonra, gürlere gibi.

- Anladık anladık; yalan söyleyecek değil ya... Mahkeme her şeyi senden iyi bilir.

Sonra mübaşire döndü.

- Çağrın diğer şahidi!

İkinci şahitte ezberlettikleri ifadeleri bülbül gibi söyledi. Yalnız bir yerde büyük bir hata ikinci şahidin gösterdiği yer, bir evvelki şahidin gösterdiği yerin 50 km. uzağında..

Nusret Bey bu önemli çelişkiye dikkati çekti.

- **Reis Paşa önemli bir noktayı arz etmek istiyorum. Bir evvelki şahidin gösterdiği yerle bunun gösterdiği yer arasında tam 50 km. uzaklık var. Ben olağan üstü bir mahlûk olmalıyım ki biri birinden 50 km. uzak olan iki yerde aynı gün aynı saatte hazır bulunmak mucizesini göstereyim. Buda gösteriyor ki Patrikhane bu yalancı şahitlere talimat verirken iş karışıklığa gelmiş ve ifadelerde biri birini tutmaz olmuş...**

Nemrut Mustafa yüzünü buruşturuyor.

- Kâfi kâfi mahkeme gerekeni düşünür.

Bir başka duruşmada bu

sefer bir çocuk şahit olarak dinleniyor. Nusret Bey dayanamıyor.

- Reis Paşa lütfen sorunuz! Şahit kaç yaşındadır?

-On iki

- Sizin bana yüklemek istediğiniz suç 4 sene öncesine aittir. Demek oluyor ki bu çocuk o tarihte 8 yaşında idi. 8 yaşındaki şahidi nasıl dinliyorsunuz?

- **Patlamadın ya be herif.. Bir kere çocuğu dinleyelim. Sözü niçin kesiyorsun?**

Diye hakarete bulunuyor. Bu müdafaasını da Ermeni şahitlerin ifadelerini noktası virgüline kadar zapta geçirmekte kusur etmiyor.

Nusret Bey harp divanının bu tutumunu karşısında endişeleniyor, arkadaşlarına.

- **Beni hiç olmazsa bir seneye mahkûm edecekler.**

- **Bir sene göz açıp yumuncaya kadar geçer. Kurtuldum sayılır.**

- Kurtulmak mı denir buna? Evde karımla çocuklarım ne olacaklar? Burada bir ay daha kalırsam evdekiler açlıktan ölür.

Nusret Bey, uzun süren mahkemelerden sonra hep evini, kansını çocuklarını düşünür. Onların aç ve perişan durumlarına üzülüp durur. Nusret Bey, bu düşüncelerle günlerini geçirip dururken Merkez Komutanlığına çağrılır. Bir İngiliz teğmeninin karşısına çıkarılır.

Teğmen

- Nusret bu mu?
- Evet.

Teğmen Nusret Beye

- Sizin Malta'ya

sürülmenize karar verildi.

Nusret Bey şaşırıyor; fakat ne diye bilir ki: Bu sırada odaya Nemrut Mustafa Paşa girer. İngiliz teğmenini bir kenara çekerek kulağına;

- **Bu adamı Malta'ya sürmeye ne lüzum var? Biz onu idamına karar verdik. Hüküm bu günlerde yerine getirilecek. Lütfen bize bırakın.**

- Mademki öyle Malta'ya gönderilmesine lüzum kalmadı. Komutana meseleyi anlatırım.

Görülüyor ki Nemrut Mustafa düşmandan daha zalim. Hükümet korkak ve aciz; zavallı Nusret Beyin cesedini gösterip düşmandan merhamet dilenmek niyetinde..

Nusret Bey İngiliz teğmeni ile Nemrut Mustafa Paşa arasındaki konuşmayı kelime kaçırmadan dinliyor. Sonunu öğreniyor. Hiç ama hiçbir zaman soğukkanlılığını yitirmiyor Allah' a tevekkül edip O'na sığınıyor.

Damat Ferit Paşa hükümeti düştükten sonra Nusret Bey hakkında harp divanının iki karar verdiği anlaşıldı. 15 yıl hapis cezası önce verilmiş fakat bu karar Nemrut Mustafa Paşanın kinine yetmemiş olacak ki kararı yazdırmıyor, ıyutuyor. Aradan zaman geçiyor. Bir gün birisi Nusret Bey aleyhinde şahitlik yapacağını bildiriyor. Azadan Ferhat Bey bunun kanunlara aykırı olduğunu söyleyip direniyor. Uyuşamayacağını bir başka işten ileri sürüyor Hükümet Ferhat Beyi harp divanı azalığından alıyor; yerine Niyazi Bey adında birisini tayin ediyor. Nusret Beyin idam kararını Ferhat Beyin yerine Niyazi Bey imzalıyor.

Nusret Beyin Bekir ağa bölüğündeki arkadaşı onun idama nasıl gittiğini şöyle anlatıyor :
“Nusret Bey sözlerini bitirdikten

sonra vedalaştı, helalleşti. Metin adımlarla muhafızının yanında idam locasına gitti. Çok sakın hiçbir şey olmamış, hiçbir şey işitmemişti. Alın yazısına bu kadar sükûnetle, bu derece metanetle boyun eğmek her kula nasip olan mazhariyetlerden değildir.

Nusret Bey idam hüccresinde iken 5 mektup yazdı. Bunlardan kardeşi Cevdet Beye yazdığı mektuptan bir kaç satır aşağıdadır.

“Küçük çocuklarımı, karımı yalnız ve fakir olarak bırakıyorum. Beş gün sonra yiyecekleri kalmayacaktır. Allah aşkına sokaklara bırakma.

Anneleri çocuklarının terbiyelerine baksın, intikamımı kalmak için çocuklarımı ona göre terbiye ederek büyütsün. Babaları mücrim değil şehittir.”

Nusret Beyin veda mektuplarını alan eşi ertesini günü kocasının ziyaretin koştı. Onun sehpa sallanan soğumuş cesediyle karşılaştı. Hıçkırığa hıçkırığa ağladı.

Bayburtlular bu aziz vatan şehidini şehrin ortasından geçen Çoruh nehrinin kenarındaki parka “Şehit Nusret park bahçesi” adını vererek o mübarek Şehidin hatırasını daima kalplerinde yaşatıyorlar.

YILLARDIR YORGUN SOKAKLAR...

Yılların yorgunluğu üzerinde, yoksulluğun, çilenin nisanesi sokaklar

■ Kağnıların ezeli feryadını duymuş hüznün veren ıssız sokaklar.

Nice ihtiyarların küçüklüğüne tanık olmuş, Nice beli bükülmüş ihtiyar analara, ağlayan küçüklere, sürüsüyle geçen çobanlara, yamalı pantolonlu delikanlılara, gurbetten hasretle dönen babaları görmüş bu sokaklar.

Yıkık dökük hayat Hikayelerine tanık olmuş sokaklar. Ekmak parası gardaş diye büyükşehirlere göçmüş olanların Lüks arabalarıyla döndüğü sokaklar. Şimdi nasıldır nasıl' da küçük geliyor insanın gözüne, bu sokaklar ne kadarda büyük gelirdi eskiden gözüne. Köyün yüz metre dışına kimse ev

yapmak istemezdi halbuki çok uzak olur diye, evleri duvarından faydalanmak için eklerlerdi birbirlerine, komşuluklarda farklıydı ozamanlar. Kardeş gibi geçinir giderlerdi. Yoksulluğu paylaşırlardı bu sokaklarda.

Mal otarmaya giden hodaklar, tırpanı sırtında kemler omuzunda sabahın köründe yarı uykulu gelip geçen çok insana tanıklı etmiş sokaklar. Yiğma taştan çamurla örülmüş köşe taşlarının özenle yontulduğu yorgun duvarlar. Her taşında bir hatırasının olduğu bu sokaklarda dolaşanların hey gidi günler diye iç çektiği ahir aleme göç etmiş sevdiklerini hatırladığı sokaklar acaba bir daha görmek nasip olacak mı dediği sokaklar.

İNSAN İLE SANAT ARASINDAKİ SAMİMİYETİN BAŞKA BİR HALİ

Salih Cengiz'in Resimleri

Biyografi

Ressam Salih Cengiz, 1957 yılında Bayburt'un Şingah Mahallesi'nde doğdu. İlk ve ortaöğretimini Bayburt'ta tamamladıktan sonra 1973 yılında İstanbul'a yerleşti. Resim konusunda akademik bir öğrenimi olmamasına rağmen; yoğun araştırma ve gözlemlerini yeteneğiyle birleştirmesi sonucu, basın dünyasının eski mekanı olan Babıali'de kendini geliştirip adından söz ettirmeyi başardı.

Çizgi roman, illüstrasyon, karikatür, grafik, sahne dekorasyonu, kapak ve duvar resmi gibi sanatın farklı dallarında

çok sayıda ürünler verdi. 13 kişisel sergi açıp, 5'i yurtdışında olmak üzere 17 karma sergiye katıldı. Özellikle "TUVALDEKİ MOZAİKLER" sergisi Kültür Bakanlığı'nın desteğiyle, 2004 yılında Çanakkale Kolin Hotel, İstanbul Ayasofya Müzesi ve

2005 yılında Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde kalabalık bir sanatsever kitlesi tarafından izlenip yazılı ve görsel basının ilgi odağı olmuş, ayrıca dönemin Kültür Bakanı Atilla Koç tarafından başarı plaketiyle ödüllendirilmiştir.

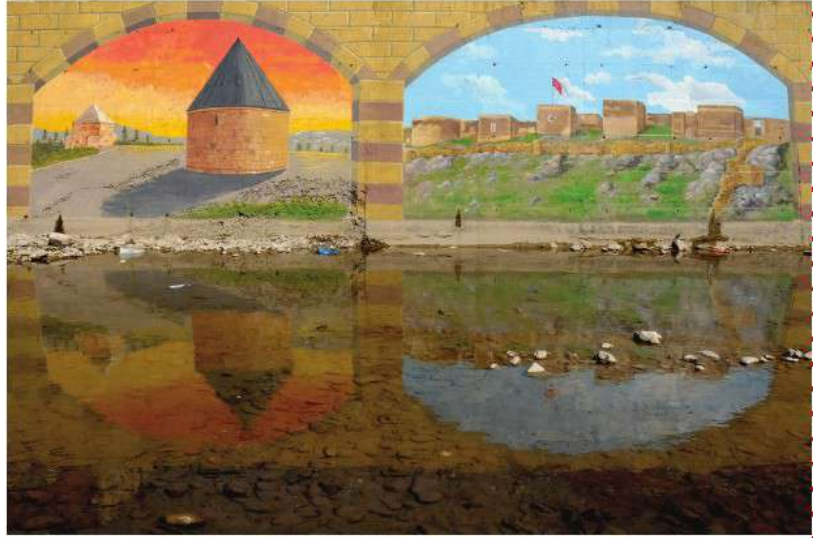

Yurtiçi ve yurtdışında birçok önemli koleksiyonda eserleri bulunan sanatçı, TÜRKSAV(Türk Dünyası Sanatçılar Vakfı) üyesi olup halen Yalova'da serbest ressam olarak sanat hayatına devam etmektedir.

Salih Cengiz bugüne kadar yurt genelinde 13 kişisel sergi açmıştır, bu sergiler şunlardır;

- ◆ 1987 Şişli Kültür Sanatevi, İstanbul
- ◆ 1996 Hürriyetgücü Spor Kulübü, İstanbul
- ◆ 1996 İstanbul Yüzme İhtisas Kulübü, Ortaköy, İstanbul
- ◆ 1997 3.Dede Korkut Kültür Şenlikleri, Bayburt
- ◆ 1998 Yayla-Pramit Sanat Galerisi, Bahçelievler, İstanbul
- ◆ 1998 Fatih Üniversitesi Sergi

Salonu, Hadımköy, İstanbul

◆ 1999 5.Dede Korkut Kültür Şenlikleri, Bayburt

◆ 2004 Kolin Otel - Yalı Hanı, Çanakkale

◆ 2004 Ayasofya Müzesi, İstanbul

◆ 2005 Anadolu Medeniyetleri

Müzesi, Ankara

◆ 2005 11. Dede Korkut Kültür Şenlikleri, Bayburt

◆ 2006 FESORIENT

Uluslararası Sanat ve Tasarım Fuarı, Feshane-İstanbul

◆ 2007 Güzel Sanatlar Merkezi, Yalova

Demirci Lutfi Develi...

Bayburt'un değerlerinden bir tanesi de Demir-Doğramacılar. Geçmişte 40 civarında Demir-Doğrama dükkanının olduğu Bayburt'ta şuanda tek bir dükkan bulunuyor. Bayburt'taki tek Demir-Doğrama dükkanının sahibi Lutfi Develi şunları söyledi.

50 yıldır aynı dükkânda bu Demircilik mesleğini icra etmekteyim. 50 yıl içersinde Bayburt'ta demircilik mesleğinde çok şeyler değişti. O zamanlar bu işi yapan 40 dükkan vardı bugün ise sadece tek benim dükkanım var. Memleketimizde göç olduğundan dolayı işlerimiz çok düştü. Bayburt'ta tek başıma bu işi yapmama rağmen beni bile tatmin etmiyor. Hamur eli işi, çapa, kazma, satır, et döver, dehre, kapı silmesi, dester, zurza, gadak, haltezek, taş kurma çivisi gibi malzemelerin imalatını kendimiz yapıyoruz. İmalatımız Yeni Sanayide yapılıyor bu dükkânda ise sipariş alıyoruz satışı yapıyoruz.

Eskiden esnaf arkadaşlarımızın yoğun olduğu dönemlerde ki işleri yapamıyoruz. Her geçen gün de işlerimiz düşmeye devam ediyor çünkü köylerimizde müthiş göç

var. Gerek devlet büyüklerinden gerekse de Bayburt'tan çıkıp dışarıda belli konuma gelmiş iş adamlarımızdan Bayburt'a yatırımlar yapmalarını istiyoruz. En azından bundan sonraki gidecek olanları engelleyerek göçü durdursunlar. Bayburt'ta

şuanda 3000 tane üniversite öğrencisi var bu sayı 15 bin 20 bin olsun. Bir acemi birliği de Bayburt'ta getirilsin. 120 bin nüfusluk şehir 67 bin civarına düşmüş. Yetkililerden Bayburt'a ekonomik katkının acil yapılması gerekiyor.

“Nalbantlık” artık bitme noktasına geldi

“ Bir zamanların gözde meslekleri arasında olan “Nalbantlık” artık bitme noktasına geldi. Traktör ve otomobillere yenik düşen at arabacılığı ve atla taşımacılıkla birlikte, nalbantlık da zor günler yaşıyor.

Bayburt'ta 80-90 yıl önce Dedesinin yaptığı ve aile mesleği olan nalbantçılığı hali hazırda devam ettiren 64 yaşındaki Nahit Barın şunları söyledi

Nalbant mesleği ilk olarak Dedem ardından babam, ve en son da ben icra etmekteyim. Büyük aile olarak yaklaşık 80-90 yıldır bu işin içersindeyiz. Bayburt'ta bizim gençlik

yıllarımızda Nalbant Derneği vardı ve 52 tane derneğe kayıtlı esnaf bulunmaktaydı. Gerek Çarşıda gerek Ulu cami çevresinde Nalbantçılar bulunurdu ve müzik sesi gibi sesler çıkardı.

Geçmişte 52 tane Nalbant vardı Bayburt'ta bugün ise 2-3 tane kaldı. Eskiden demir parçalarını tek tek elle kesiyorduk

ama şimdi teknolojinin ilerlemesiyle, elle değil de presle kalıplar halinde çıkartıyoruz. Ama dövme işini hayla el ile yapıyoruz. At nalı yapımında eskiye oranla binde ikiye üçe düştük. Öküz nalı yapımımız ise hiç yok fakat şuanda onun yerine ineklere nal yapıyoruz. Nala çok az talep olduğundan maalesef bu mesleğin yürümesi çok zor.

Şapkacı Turhan Özulu...

Bayburt'ta eskiden beri bir gelenek olan ve neredeyse her insanın örttüğü şapkalar artık fazla rehavet görmüyor. Özellikle gençlerin şapka takmamaları Terzi esnafını zor duruma sokuyor.

Bayburt Merkezde terziilik yapan Turhan Özulu ile bir söyleşi gerçekleştirdik.

1948 yılından beri ilköğrenim eğitimimi gördükten sonra bu mesleği yapmaktayım. Bizim yöremizin işleri çeşitli pantolon, şalvar, şapka, takım elbise ve gömlek gibi giyecekleri de dikmekteyim. Bazen gün

gelir vatandaşımız bu şapkayı almamış köye gitmezdi. Hali hazırda 3-4 çeşit Bayburt şapkamız bulunmakta. Geçmişe nazaran bugün şapkaya olan ilgi azaldı ve satışlarımız çok düştü. 30-35 yıl evvel 2 arkadaş çalışıyorduk 10 şapka arkadaşım, 10 şapka ise ben bitirirdim yinede kavuşamazdık. Şimdi ise günde 1-2 tane veya haftada 4-5 tane ancak satabiliyorum. Şapkalaradaki kar oranı da bu nispette düştü.

Dışarıda yaşayan hemşehrilerimizin Bayburt şapkasını devamlı örtmeseler

dahi ilgileri oluyor. Sürüm olmadığı için seri imalattan şapka almıyorum tamamen kendim yapıyorum şapkaları. Kendim yapınca da maliyeti biraz daha yüksek oluyor.

Eskilerde başı açık olarak gezmeyi bizim büyüklerimiz bir terbiyesizlik olarak görürdü. Mesela ben babamın yanında saçımı tarı yamıyordum ayıp olduğu için. Gençlerde o kadar heves yok şapkaya karşı, eskiler örtüyor. Önceleri 4 arkadaşım bu mesleği yapıyordu şimdi ise Bayburt'ta yalnız ben şapka satıyorum.

HEYKEL SANATÇISI KOÇAN

SANATINI BABA OCAĞINA TAŞIDI

Türkiye'de 4 Üniversitede Öğretim Görevlisi olarak Eğitim veren en son Bayburt Üniversitesinde 1 dönem Güzel Sanatlar dersine giren Koçan; Bayburt Merkez Halfikale mahallesinde 20 metrekarelik atölyesinde çalışmalarını sürdürüyor.

Atölyesinde çalışmalarını devam ettiren Koçan yaptığı çalışmalar hakkında bilgi verirken; Bayburt'un Bayraktar Köyünde dünyaya geldim, Lise eğitimim bittikten sonra İstanbul'a gittim. İstanbul'da ki Sosyal Olgunluğun çok geniş olduğunu gördükten sonra bizim ailede Sanatçı ruhu da taşıyan ağabeyler bizi de bu konuda yönlendirdikleri için kendilerinin yanında bir süre çalıştıktan sonra, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümüne girdim. Okulu bitirdikten sonra; Eskişehir Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladım.

**Heykel Sanatçısı
Tekin Koçan,
"yaşadığımız
şehre de bir ivme
bir katkı yapmak
gereği hissettim"**

Koçan "sanatçı dingin bir ortamda çalışmak ister" diyerek sanatını Baba Ocağı olan Bayburt'a taşıdı.

Bu çalışmam sırasında Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinin çok zengin bir bütçeye sahip olduğunu görünce orada yedi yıl süreyle çalışmalarına devam ettim. Daha sonra İstanbul Yedi Tepe Üniversitesine davet ettiler. Oradaki çalışmalarım devam ederken Afyon Kocatepe Üniversitesinden gelen teklifle Afyonda çalışmaya başladım.

Ankara Çankaya Üniversitesinin teklifi üzerine Ankara'da sanat hayatıma devam ettim. Tüm çalışmalarımı dört Üniversitede sürdürerek Türk Heykel Sanatına ve Dış Kaplama Sanatına (Bina Dış Estetik Çalışmaları) eserler yaptım. Heykel Kökenli olmama rağmen, okuduğum okulun tatbikinden gelen bir ruh olduğu için oradaki sanatın mekâna uygulamalarını öğrendim. Bu sanatı çeşitli mekânlarda uygulamaya başladım "Mekânın Sanatla Ayrı Olmadığını, Sanatın mutlaka Mekânda bulunması gerektiği o nedenle mekâna uygulanmasını sağladım.

Vitray üzerine çok yoğun çalışmalarım oldu, Türkiye'nin çok önemli kurum ve kuruluşlarına sanat eserleri uyguladım. Bunların başında Türkiye Büyük Millet Meclisi Camisi, Başkanlık Binası, Türistik Oteller, bulunduğum Üniversitenin mekânlarına sanat işleri uygulamaları gerçekleştirdim.

Koçan bu süreçte çok yoğun tempoda çalıştığımı belirterek ; "Üniversiteden ayrıldım ve Bayburt'a geldim. Bayburt benim memleketim. Sanatçıların hep aradıkları bir şey vardır. "Dingin Bir Ortam"

ve "Üretim Ortamı" bundan dolayı Bayburt'ta çalışmalarımı sürdürürken sergilerimi de gerçekleştiriyorum. Bundan bir kaç ay önce Ankara ve İzmir'de daha sonra da Bayburt'ta Şair Zihni Kültür Merkezinde "Cam Altı " sergimi gerçekleştirdim. Geleneksel Hat Sanatımızda Cam Altı örnekleri biliyorsunuz ki ; Cam altı bizim tarihimizi

anlatan Harflerin Dili ile ilgili yazılmış en güzel örneklerdir. Bunlardan bir tanesi de "Vav"dır. Hat sanatının yaygınlaştırılması gerekiyor. Geleneksel El sanatlarımız yok olup gidiyorlar, çok az insanlarımız kaldı bu sanatla iştiğal eden, Benimde örnek aldığım Emin Barın'ın bir vav'ını burada cam altına resmederek yaşamasına katkıda bulundum.

Açtığım sergilerde ilginin olduğunu gördükten sonra, Sanat biraz merkeze yakın olduğu için dışarıya taşımak gerektiğini sanatçılar hep söylerler, bir Tiyatro geldiği zaman insanlar yoğun bir ilgi ile oraya gidiyorlar. Demek ki buranın bir eksiklikleri var , bu eksiklikleri gidermek için bize düşen görev de işte yaşadığımız şehre de bir ivme bir katkı yapmak gereği hissettim. Burada Üniversitenin Olması da şehre bir ivme katacağına inanıyorum. Sosyal olguların çoğalmasına katkıda bulunacağına inanıyorum. Çünkü öğrenci burada aradığı şeyi bulmalı, onun için şehrin dışına kaçmamalı hafta sonunu şehirde geçirmeli. Aslında şehrimiz bu olgulara müsait bir şehir, düşünün ki bir Çoruh nehri şehrin ortasından akıyor, her şehre nasip olmayan bir durum bu.

Tarihi bir geçmişe sahip olan ilimiz, kültürümüzü gelecek kuşaklara aktarmak yolu açık olan bir şehir Bayburt. İşte bu özellikleri ortaya çıkarmak da sanatçılara düşüyor, sanatçılar elinden geldiği kadar, herkes kendi mesleği konusunda bunu gerçekleştirebilirse Bayburt Kazanır.

Burada İletişim kurduğum Üniversite ve yerel yönetimlerle bir şeyler yapmak için çok teklif götürmüyorum ama istiyorum ki bir araya gelelim bir şeyler üretilim, burada da bilinsin ki Bayburt'ta da bu hareketler, bu çalışmalar, bu sanatsal etkinlikler oluyor ve Türk Sanatseverleri Bayburt'u ve Bayburtlu sanatçıları hafızalarına kazınsınlar."

Bayburt'ta İz Biranlar

MAHMUT KEMAL YANBEY (1886-1967)

Ünlü bilim adamı tarihçi Mahmut Kemal YANBEY, 1886 yılında Bayburt'ta doğmuş, 22 Ocak 1967 tarihinde İstanbul 'da vefat etmiştir. Mezarı Edirnekapı Sakızağacı şehitliğindedir. 1911 yılında İstanbul Darülfünun (Üniversite) Tarih ve Edebiyat Fakültesinden mezun olmuş önce Sivas idadisinde Tarih Coğrafya Öğretmenliği ile hizmete atılmıştır.

Mahmut Kemal YANBEY 1947 Yılında İstanbul'da Türkiye'nin İlk Sivil toplum kuruluşlarından birini Bayburt Kültür ve Yardım Derneğininin kuruluşuna öncülük etmiş ve Derneğin kurucu başkanıdır. Derneğe 1947-1950 yıllarında başkanlık ederek Hemşerilerimize büyük hizmetleri Olmuştur..

Birinci Dünya Savaşı sonlarına doğru askere alınarak 1918 yılında Erzurum'da 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir paşa'nın şifre subaylığını yapmış, terhis olduktan sonra Bayburt'a bağlı Maden Bucağı Müdürlüğü, Bayburt Numune Okulu Müdürlüğü 1924-1927 yıllarında Erzincan'da Ortaokul Müdürlüğünde, 1927-1930 yıllarında Tokat Ortaokulu ve 1931-1938 yıllarında da Bayburt Ortaokulu Müdürlüklerinde bulunmuş ve

ayrıca Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi derslerini okutmuştur.

1938-1946 yıllarında Trabzon'da önce Erkek Ortaokulu sonra da Kız Ortaokulu Müdürlüğü ile Tarih ve Coğrafya Öğretmenliği yapmıştır.

Çocuklarının üniversite öğrenimine devam etmeleri zorunlu olunca tayinini İstanbul'a yaptırmış ve 1947'de önce Pertevniyal Lisesi ve sonraları Şehremini Ortaokulu ve Eyüp

Ortaokulunda Tarih, Coğrafya derslerini okutmuştur.

1954 yılında Eyüp Ortaokulundan emekli olan Mahmut Kemal YANBEY, 42 sene devam eden uzun öğretmenlik mesleğinde, memlekete büyük hizmetler ifa etmiş ve birçok idareci ve ilim adamları yetiştirmiştir.

Yaşantısında gösterişe yer veremeyen ve sahip olduğu tevazu'un bahsettiği vakâr içinde, Büyük Çekmece köyündeki küçük çiftliğinde yaşamını sürdüren Mahmut Kemal YANBEY, her fırsatta öğrencileri, dostları ve onu tanımak isteyen Bayburtlular tarafından ziyaret edilerek onun derin ilim ve irfanından faydalanmak istemişlerdir.

Onun sohbet meclisleri bir ders-hane gibi idi ve çevresi kendisine saygı duyan ve onu incitmekten çekinen her yaştaki insanların sevgi halesi ile kuşatılırdı.

Birinci Dünya Savaşında galip devletler, Osmanlı ülkesini birbirlerine peşkeş çekme yarışına girdikleri bir zamanda, Mahmut Kemal Bey, Maden Bucak Müdürlüğü görevinde bulunuyordu.

Bu sırada onunla ilgili bir olayı çok sevdiği öğrencilerinden Rahmetli Selahattin TUNCER şöyle anlatıyor.

"Mahmut Kemal Beyin Türk ve Türk milliyetçiliğine toz konulmayan coşkun ve heyecanlı milliyetçiliğinin tipik bir örneği olan ve hatırlandıkça her Bayburtlu gibi benim de gözlerimi yaşartan enteresan bir anısını genç nesillerin hafızalarına armağan etmek biz yaşlı Bayburtlular için ulusal bir görevdir

Olay şudur:

Yıl 1919 Mart ayı. Mondros Mütarekesi gereği, Erzurum'da mütareke şartlarının uygulanmasına nezaret etmek ve Osmanlı Ordularına ait silahlanma işgal kuvvetlerinin kontrolündeki depolara sevk etmekle görevli İngiliz Yarbayı Ravlinson, ki o zamanki İngiliz Hariciye Vekili Lord Gürzon'un yeğenidir, Bayburt üzerinden Erzurum'a geçmektedir. Merkezi hükümet Anadolu'da ki mülki ve askerî erkâna İngiliz yarbayının bu seyahatine yardımcı olmalarını emretmiştir.

Mahmut Kemal Bey da o sıralarda Maden Nahiyeye Müdürlüğü görevini yürütmekte olduğundan İngiliz Yarbayının Kop Dağı'nı aşmasına yardımcı olmak üzere civar köylerden otomobilinin çalışmadığı yerlerde çekilmesi için

bir miktar köylü vatandaşı öküzleriyle birlikte Kop Dağı eteklerine celbetmiş bulunmaktadır.

Dağda bir hayli kar vardır ve çok yerde öküzler İngiliz Yarbayının arabasını çekememektedir. Bir ara Köylülerin biraz ağır davranmasına sinirlenen Ravlinson köylülere hakarete yeltenince, memleket sevgisi ve millet aşkı ile kaynayan yüreği bir yanar dağa benzeyen rahmetli, görülmemiş bir millî fevran ve insanüstü bir cesaretle kendisinden bir hayli cüsseli bu devasa ve küstah İngilizin üzerine hücum ederek elindeki kırbaçla bir panter gibi sıçrayıp

A soysuz pe.... sen kim oluyorsun ki asırlarca üç kataya zaferlerini bir ilâhi armağan gibi taşıyan bu milletin soylu çocuklarına hakaret edeceksin" diyerek bir iki kırbaç darbesiyle mağrur yabancının haddini bildirir. Tıpkı rahmetli Süleyman Nazîf'in Fransız Generali Frans Despherey'e, kalemi ile haddini bildirişi gibi.

Bu olaydan sonra Erzurum'a varan Ravlinson olayı Kâzım Karabekir Paşaya ve merkezi hükümete rapor ederse de mahalli makamlar rahmetli hocamızı cezalandırma yoluna gitmezler.

Bu gurur ve heyecan abidesi zat, büyüklüğü nisbetinde de âsil bir tevazua sahipti. Bu olayı bir kaç ay aralıklarla devam eden ısrarımız karşısında dayanamayıp bize anlattığı zamanki sıkıntısı hâlâ gözlerimin önündedir. Kendisini metheder görünmekten bu kadar çekinirdi.. Biz bugün göçmekte olan yaşlı nesiller ona çok şey borçlu olduğumuzun idraki içindeyiz. Nûr içinde yatsın.."

Naibinde yerleşmiş hudutsuz vatan sevgisinin bir belirtisi ve Türk'lüğün engin gururu içinde onun, İngiliz Yarbayı Ravlinson'a verdiği ders, büyük ATATÜRK'ün" BİR TÜRK CİHANA BEDEL -

DİR" vecizesindeki gerçeğe uygun düşen bir davranıştı..!

M.Kemal Yanbey

Bayburt'ta bulunduğu süre içinde bölgede önemli Folklor araştırmaları yapmış ve bu alanda yurt çapında yürütülen çalışmalara kapsamlı katkılarda bulunmuştur.

Onun ağaç ve yeşil sevgisi her türlü sevginin üzerinde idi. "Vatan yeşille örtülürse dal-u çok sevilir" derdi.

Nitekim Bayburt Kalesinin güneye bakan yamaçlarında ve Şehit Osman Tepesinin eteklerindeki ağaçlardan meydana gelen yeşil örtü onun eseridir. Ayrıca Korukdüzünde ki Kavak fidanlığı onun teşviki ile vücut bulmuştur.

Millî meselelerde çok duyarlı idi. Bayburt sevgisi onun yüreğinde abideleşmişti.

Türk zaferlerini ve ana yurdun güzelliklerini anlatırken ilahlaşır. Türk vs İslam tarihini çok iyi bilir ve dünya tarihini gerçek bir bilim adamı tarafsızlığı ile anlatırdı.

1933 yılında İstanbul'da Dolmabahçe Sarayında Atatürk'ün huzurunda toplanan Tarih Kongresi'nde Büyük Türk Hükümdarı Mete ile Atatürk'ü kıyasladığı tezi çok ilgi ile izlenmiş ve Atatürk'ün takdirini kazanmıştı.

"Bayburtlu Celali" eseri basılmış ve çeşitli gazetelerde makaleleri yayınlanmıştı

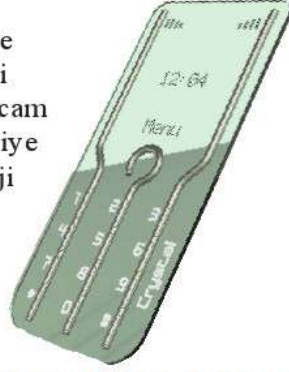
Son dönemde " TRABZON TARİHİ" ni yazmış fakat bastırılmak imkanını bulamamıştır.

İki erkek, üç kız çocuğu olmuş ve hepsini de hayırlı birer evlat olarak yetiştirmiştir. Bayburt Ortaokulundaki Müdürlük ve Öğretmenliğini yaptığı son dönemi 1938 yılında sona ermiştir.

GELECEĞİN TELEFONU KREDİ KARTI BÜYÜKLÜĞÜNDE VE CAM İNCELİĞİNDE

■ İnanılır gibi değil kim derdi bir gün cep telefonu çıkacak ve oda küçülecek küçülecek kredi kartı büyüklüğünde kristal ve cam inceliğinde kağıt gibi olacak diye inanılmaz ama gerçek teknoloji dur durak bilmiyor her geçen gün biraz daha biraz daha mühendisler sürekli çalışıp yeni birşeyler üretiyorlar işte o telefon

LG'DEN ÇIKARABİLİR KLAVYELİ TELEFON

■ HLG'nin yeni cep telefonu LG Versa'nın en önemli özelliği, harici bir klavyeye sahip olması. Yani klavyeyi sürekli olarak kullanmıyorsanız çıkarabiliyorsunuz; cep telefonu bu nedenle ekstra bir klavyeyle birlikte satışa sunuldu. Bu telefonun özellikleri yanında ek donanımları da ilginç. Mesela bir aparat takıp telefonda üç boyutlu oyunlar oynayabiliyorsunuz. 3 inç büyüklüğünde dokunmatik ekrana sahip (240 x 480 piksel), Flash destekli HTML-tarayıcı, Bluetooth, 16 GB hafıza, MP3 çalar ve 2 Megapiksel kamera sunuyor. Visual Voice Mail özelliği ile gelen sesli mesajlar, arayıp kontrol etmenize gerek kalmadan anlık olarak ekranda beliriyor. LG Versa, 1 Mart'tan itibaren 250 dolar karşılığında Verizon'dan temin edilebiliyor.

NOKIA'DAN PİLİ BİTMİYEN CEP TELEFONU

■ İnanılır gibi değil kim derdi bir gün cep telefonu çıkacak ve oda küçülecek küçülecek kredi kartı büyüklüğünde kristal ve cam inceliğinde kağıt gibi olacak diye inanılmaz ama gerçek teknoloji dur durak bilmiyor her geçen gün biraz daha biraz daha mühendisler sürekli çalışıp yeni birşeyler üretiyorlar işte o telefon ve resimleri...

LENOVO IDEAPAD YOGA

■ "Ultrabook mu, tablet mi" sorusuna Lenovo'dan akıllı bir çözüm: Lenovo IdeaPad Yoga. Markanın ilk kez CES 2012'de tanıtımını gerçekleştirdiği ve fuarda en çok ses getiren ürünleri arasında yerini alan IdeaPad Yoga, 360 derece katlanabilir tasarımı sayesinde ister ultrabook ister tablet bilgisayar olarak kullanılabilir. Windows 8 işletim sistemini kullanan IdeaPad Yoga'nın 13.3 inç genişliğindeki çoklu dokunmatik ekranı, 360 derece yatay dönebiliyor. Bu tasarım sayesinde cihaz, kullanıcının isteğine göre, ultrabook ya da tablet şeklini alıyor. Bu tasarımı ve barındırdığı teknolojik

özellikleriyle güçlü bir ultrabook ile kolay taşınabilir çoklu dokunmatik bir tabletin birleşimi olarak adlandırılan IdeaPad Yoga, farklı tasarımının yanı sıra yüksek performansı ve dayanıklılığıyla da rakipleri geride bırakıyor. İş ve özel yaşamı bir araya getiren çoklu işlevli IdeaPad Yoga'nın çekiciliği bu yaratıcı tasarımından ibaret değil. Sadece 16.9 mm. inceliğinde ve 1.47 kg ağırlığındaki cihazda, ultrabook ve tablet bilgisayarların dört farklı kullanıcı işlevleri bir araya getirilmiş. 8 GB RAM ve 256 GB SSD depolama alanı da donanımın diğer bileşenleri. Kullanıcılara 8 saate kadar pil ömrü sunan IdeaPad Yoga, kullanıcının belirlediği Windows 8 işletim sistemi arayüzünü sunarken, tablet konumuna geçtiğinde ise Metro arayüzünü kullanıcının karşısına getiriyor.

GÜGGİ (TARAKLI) KUŞU MASALI

Sulu çayırların, yeşil kırların, bodur ağaçların üzerinde uçan ve bölgede GÜGGİ KUŞU diye tanılan bu kuş, cüssesinin küçüklüğüne rağmen başında ince bir yelpaze gibi renkli çizgilerle açılan bir tepelik taşır.

■ Bu tepeliğe tarağa benzediği için, kuşa ad olarak Taraklı kuş'ta denir. Çok kez tek başına uçar., ve sanki birşeyden korkmuşta görünmemek için çaba harcıyorcasına hareketli ve ürpektir. Onun bu hali bir efsanenin masal- laşmış şekliyle, Bayburt yöresinde olduğu kadar, Anadolu'nun diğer yörelerindedeki dilden, dile aktarılır durur.

Masal kısaca şöyledir...

*Yöre Beyinin güzel kızı,
kentin kenarından akan
suda, hemen her gün,
akşam üstü yıkanmaya
gidirmiş..*

Kendisi suya girmeden önce arkadaşı olan kızlarda ona gözlüük ederlermiş. Dillere destan olan güzelliği ile Bey kızı, yin ebir gün akşama doğru yıkanmak için dere kanarına gelmiş. Soyunmuş, suya girmiş., sular beyaz köpükleriyle bu ay yüzlü güzel kızın vücudunu her yıkanışta okşarmış. Bir gün sonra Sancak

Beyinin oğlu yağız tarıyla çıka gelmiş.. Birde ne görsün Ay Parçası gibi bir güzel seyrine doyum ol- myan bir kız suyun içinde sedef bir tarakla uzun saçlarını tarıyor.. Üstünde kırmızı çizgili ve siyah benekli incebir elbise var.

Gözcülük yapan kızlar, Bey kızına koşup haber verinceye kadar, delikanlı kızı ve kızda delikanlıyı görmüşler. Yarı çıplak vücudu ile bir yabancı erkeğe görünmenin utancı, Bey kızını çok üzmüş ve ellerini gökyüzüne kaldırmış. Dua etmiş Tanrı'ya Birden bire bir sis Perdesi ile sarılı vermiş.. Bey kızı, sonradan sis dağılınca o sırada, taraklı bir kuş uçarak doğruca, diğer kızların yanındaki ağaca konmuş.. Ötmüş, Ötmüş... Fakat bu kuşun ne dediğini kimse anlamamış.

*GÜGGİ KUŞU olmuştur.
Beyin kızı, Çünkü başındaki
renkli yelpaze sedef oymak
tarağa benzeyormüş.*

Delikanlı neye uğradığını anlamamış. Fakat bir süre sonra oda kendisini o köpüklü sulara bırakmış ama onu bir sis perdesi sarmamış ve ne yazıkki bir kuş olupta GÜGGİ KUŞU'nun arkasından uçup gidememiş Suların içinde Kaybolmuş. Sancak Beyinin oğlunu birdaha gören olmamış(83)

Bu hikaye ünlü şairimiz yahya kemal BEYATLI'nın

"NAZÂR" başlıklı şiirini hatırlatıyor.

GÜGGİ
KUŞU'nun

ötüşünde sanki kendi ismini söylemiş gibi bir ses duyarsınız.

Guggi Kuşu
(Taraklı Kuşu)

Su Böreği

MALZEMELER

- 1 su bardağı süt veya yoğurt
- 1 su bardağı su
- 1 su bardağı Tereyağı
- 3 adet yumurta
- 250 gr. Kavrulmuş fındık
- 3 su bardağı süt
- 2 su bardağı Toz şeker
- 1 çay kaşığı karbonat
- Yeterince un

HAZIRLANIŞI

Yumurta, bir su bardağı süt veya yoğurt, su, karbonat ve tereyağı karıştırılır. Üzerine un ilave edilerek baklava hamurugibi hamur yapılır. Hamur 14-15 parçaya ayrılıp 15 dakika kadar dinlendirilir, ince olarak açılan yufkalar yağlanmış tepsiye teker teker dizilir. Her üç dört yufka arasına dövülmüş fındık serpilir. Bu şekilde bütün hamur bitinceye kadar yufkalar açılıp tepsiye serilir. Yufkaların açılması tamamlandıktan sonra istenilen şekilde kesilip üzerine biraz tereyağı dökülür ve orta sıcaklıkta fırında hamur pembe renk alıncaya kadar pişirilir. Kızarmış börek fırından çıktıktan sonra, pişirilmiş süt üzerine şeker ilave edilerek tadı ayarlandıktan sonra elde edilen süt şerbeti ılık olarak üzerine dökülür.

SUNUM

Süt şerbeti döküldükten sonra börek bekletilmeden ılık olarak servis yapılır.

Galacoş

MALZEMELER

- 1 kg kavurma
- 2 su bardağı yeşil mercimek
- 1 kg galacoş
- 4 adet soğan
- 2 çorba kaşığı salça
- 2 adet etsuyu tableti
- 4-5 adet tandır ekmeği
- 250-300 gram tereyağı
- 1 çorba kaşığı tatlı kırmızı pulbiber
- Yarım demet maydanoz
- Yarım demet taze sarmısak
- 4 diş sarmısak, Tuz, karabiber

HAZIRLANIŞI

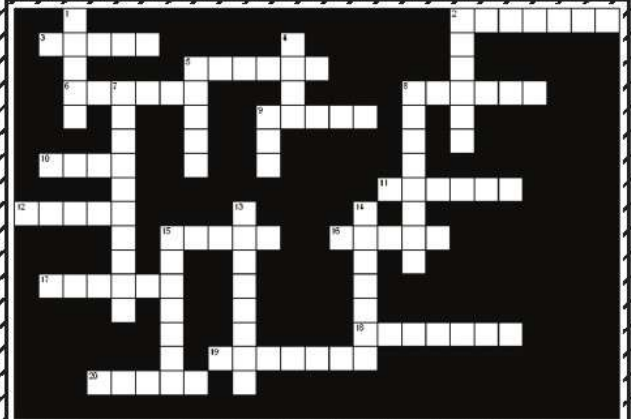
Yeşil mercimeği 6 su bardağı su ile düdüklü tencerede haşlayın. Mercimek haşlanırken tandır ekmeklerini doğrayın. 30-35 cm çapındaki tepsiye dizin. Galacoşu biraz su ile kaynatıp, ılınınca dövülmüş sarmısakları koyun.

1 adet soğanı ince ince doğrayın. 150 gram tereyağında pembeleşene dek kavurun. İçine kavurma, yeşil mercimek, etsuyu tableti, kırmızıbiber, karabiber, tuz ve salçayı ekleyip, 1-2 dakika pişirin.

1,5-2 su bardağı su koyup, 1-2 taşım daha kaynatın. Tandır ekmeklerini fırında 5 dakika kurutup, üzerine galacoşu dökerek, 5 dakika fırında pişirin. Daha sonra üzerine mercimekli harcı dökün. Alan 3 adet soğanı da yemeklik doğrayıp tereyağında pembeleşinceye dek kavurun. Mercimekli harcın üzerine gezdirin. Taze sarmısak ve maydanoz ile süsleyip, servis yapın.

	2		5	9				
	8	9			1		5	6
		4	2		6	9	8	3
		2	4			3	7	9
	9	7	8		3	5	1	
1	5	3			7	4		
2	4	5	7		9	6		
6	3		1			7	9	
				3	4		2	

Soldan Sağa

Yukarıdan Aşağı

2. Tarla faresi
3. Küçük köpek
5. Burulmuş Manda
8. Güğümün küçüğü
8. Yumruk
9. Bağ kulubesi
10. Yudum
11. Kuyruğu kesilmiş
12. Ayrılık
15. Oruç bozma hali
18. Tandın çilalayan taş
17. Komik Şakacı
18. Yük taşınan yayvan araba üstü
19. Hasır dokunan ot
20. En eski lamba türü--Halıf vurnu

1. Bir nevi kuş
2. Harmanda gençlerin hakkı
4. Büyük erkek kardeş
5. Mandanın yavrusu
7. Durup dururken çifte alma
8. Tarlada biten bir çeşit yemiş
9. Sığır bağlamaya özgu, çubuk
13. At ve egek gübresi
14. Hayran yemi ot
15. Kötü kadın

D	U	B	P	Q	O	M	Q	C	Y	J	B	O	Z	U	K	E	L	E	M	A	I	C	X	F
R	H	Y	I	A	F	Y	B	W	A	L	Y	Z	A	Ğ	A	R	E	E	V	C	U	N	S	Q
B	A	E	I	A	M	A	S	A	T	H	C	Y	V	M	B	P	R	A	Z	Z	R	V	U	F
B	G	L	U	P	J	Ç	A	T	I	K	S	U	W	L	Z	B	T	B	L	K	B	W	T	A
G	N	P	A	M	O	O	S	A	J	A	P	Y	W	X	E	J	T	A	M	A	A	B	J	A
Ü	G	I	Q	C	P	X	O	Q	H	C	X	E	L	C	N	H	C	Q	İ	B	M	L	O	J
N	A	N	W	N	H	R	S	A	M	İ	N	S	A	M	T	I	R	C	L	S	V	K	U	B
E	L	A	O	R	T	E	H	M	Ü	K	P	I	L	Y	R	D	P	N	T	B	B	E	B	K
S	O	R	H	E	B	Y	P	Y	K	J	W	L	I	A	O	U	U	Y	A	A	X	M	P	M
L	C	Q	G	N	I	I	H	P	C	Y	B	Y	D	M	U	R	S	C	N	L	D	E	D	V
I	O	A	U	Y	A	C	A	F	O	J	A	U	L	J	U	Y	X	R	B	K	Q	R	A	X
E	Ş	L	C	S	U	N	Y	H	C	G	L	R	O	B	O	W	E	C	B	A	I	T	T	K
W	E	A	Y	V	H	L	E	L	S	L	C	T	Ş	R	I	T	B	E	H	Y	H	A	E	Z
C	M	F	T	H	Y	B	A	H	X	H	A	A	W	V	F	E	G	Q	I	N	N	S	A	A
Z	D	W	N	F	V	Q	Y	C	İ	E	T	Y	W	E	M	X	S	A	U	A	H	O	H	Q
Z	C	A	K	B	U	L	U	T	W	R	I	J	K	J	T	B	X	Z	G	K	Z	E	L	I
D	Y	E	Y	L	İ	K	L	F	E	J	S	Q	N	D	M	Z	İ	R	O	N	Q	L	R	G

ZİRON ZAĞAR YEŞİLYURT YEYLİK MASAT TELPİNAR GALACOŞ GÜNEŞLİ
URBA DARICA THMÜK TAŞBURUN TAVA CEBRE SAMİ ÇATIKSU
NANEHİR MİLTAN BALCA BALKAYNAK KELEM KEFTER AKBULUT KEMERTAŞ